



T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ



Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**YAŞAM POZİSYONLARI İLE KİŞİLİĞİN KARANLIK YÖNLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİ**

Hüseyin KÖK
ORCID: 0000-0001-8445-7320

Danışman
Prof. Dr. Hasan YILMAZ
ORCID: 0000-0002-9069-1524

Konya – 2023

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın tüm aşamalarında geniş akademik bilgi birikimi ve tecrübesiyle bana rehberlik eden, destek olan ve aklımdaki sorulara sabırla cevap veren danışman hocam; Prof. Dr. Hasan YILMAZ' a araştırmama katkısı, ilgisi ve tüm yardımları için saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Lisansüstü eğitimim süresince akademik olarak beni yetiştiren, bilgi birikimleriyle bana destek olan ve benim yanımda olduklarını hissettiren tüm hocalarıma da aynı şekilde teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatımın her anında benimle birlikte olan, amaçlarıma ulaşmamda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, akademik hayatım boyunca benimle ilgilenen ve kendimi gerçekleştirme yolunda bana güç veren, varlıklarını her zaman hissettiğim aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca bu yolda maddi ve manevi olarak beni destekleyen, nihai hedefime ulaşmamda her türlü yardımı bana sunmak için ellerinden gelen her şeyi yapan değerli dostlarıma da sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

İyi ki varsınız...

Hüseyin KÖK

Mayıs 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ÖZET	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Sayıtlar	9
1.5. Sınırlılıklar.....	9
1.6. Tanımlar	9
2. ALAN YAZIN	9
2.1. Transaksiyonel Analiz ve Yaşam Pozisyonları Kavramı	9
2.1.1. Transaksiyonel Analiz Kuramı.....	9
2.1.2. Transaksiyonel Analiz’de Ego Durumları.....	10
2.1.3. Transaksiyonlar	13
2.1.4. Yaşam Pozisyonları.....	14
2.1.5. Yaşam Pozisyonlarının Temel Kaynağı	19
2.2. Kişilik	21
2.2.1. Beş Faktör Kişilik Kuramı	22
2.2.2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri	23
2.4. Kindarlık.....	29
2.3. Bencillik	31
2.5. İlgili Araştırmalar	33
2.5.1. Yaşam Pozisyonlarıyla İlgili Yapılan Araştırmalar	33
2.5.2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleriyle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	39
2.5.4. Kindarlıkla İlgili Yapılan Araştırmalar	46
2.5.3. Bencillikle İlgili Yapılan Araştırmalar	50
3. YÖNTEM	53
3.1. Araştırmanın Modeli	53
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	53
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	55
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	55
3.3.2. Yaşam Pozisyonları Ölçeği	55

3.3.3. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği.....	56
3.3.4. Kindarlık Ölçeği.....	56
3.3.5. Bencillik Ölçeği.....	57
3.4. Verilerin Toplanması.....	57
3.5. Verilerin Analizi.....	57
4. BULGULAR.....	59
4.1 Yaşam Pozisyonlarının Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular.....	59
4.2 Karanlık Üçlünün Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular.....	66
4.3 Kindarlığın Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular....	72
4.4 Bencilliğin Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular.....	74
4.5 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlü Arasındaki İlişki.....	79
4.5.1 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Makyavelizm Alt Boyutu Arasındaki İlişki.....	79
4.5.2 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Psikopati Alt Boyutu Arasındaki İlişki81	
4.5.3 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Narsizm Alt Boyutu Arasındaki İlişki82	
4.6 Yaşam Pozisyonları ile Kindarlık Arasındaki İlişki.....	84
4.7 Yaşam pozisyonları ile Bencillik Arasındaki ilişki.....	86
4.7.1 Yaşam Pozisyonları ile Bencilliğin Uyumsal Bencillik Alt Boyutu Arasındaki İlişki.....	86
4.7.2 Yaşam Pozisyonları ile Bencilliğin Egosantrik Bencillik Alt Boyutu Arasındaki İlişki.....	88
4.7.3 Yaşam Pozisyonları ile Bencilliğin Patolojik Bencillik Alt Boyutu Arasındaki İlişki.....	89
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
5.1. Tartışma.....	92
5.1.1 Yaşam Pozisyonlarının Demografik Faktörlere Göre Anlamli Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	92
5.1.2 Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Demografik Faktörlere Göre Anlamli Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	95
5.1.3 Kindarlığın Demografik Faktörlere Göre Anlamli Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	98
5.1.4 Bencilliğin Demografik Faktörlere Göre Anlamli Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	99
5.1.5 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlü, Kindarlık ve Bencillik Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması.....	100
5.2. Sonuç.....	101
5.3. Öneriler.....	105
KAYNAKLAR.....	107
EKLER.....	122
EK-1 Yaşam Pozisyonları Ölçeği.....	122

EK-2 Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği (Dirty Dozen).....	123
EK-3 Kindarlık Ölçeği	124
EK-4 Bencillik Ölçeği.....	125
EK-5 Kişisel Bilgi Formu.....	126



TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Yaşam Pozisyonları İle Kişiliğin Karanlık Yönleri Arasındaki İlişki başlıklı tez çalışmamın toplam **106** sayfalık kısmına ilişkin, 3/05/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%19** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Ön söz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dâhil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

3/05/2023

Hüseyin KÖK

Prof. Dr. Hasan YILMAZ

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

3/05/2023

Hüseyin KÖK

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

\bar{X} : Aritmetik ortalama değeri

β : Beta değeri

%: Yüzde değeri

F: Varyans değeri

N: Araştırmaya katılan kişi sayısı

p: Anlamlılık katsayısı

r: Korelasyon katsayısı

R^2 : Açıklayıcılık katsayısı

Sd: Serbestlik derecesi

Kısaltmalar

akt.: Aktaran

vd.: Ve diğerleri

vb.: Ve benzeri

DSM: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders



ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

YAŞAM POZİSYONLARI İLE KİŞİLİĞİN KARANLIK YÖNLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hüseyin KÖK

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları ile kişiliklerinin karanlık yönleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nicel bir araştırma olan bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Konya ilinde öğrenim görmekte olan 246'sı (%80.1) kadın, 61'i (%19.9) erkek olmak üzere toplam 307 üniversite öğrencisi oluşturmuştur.

Araştırmada kullanılacak verileri toplamak amacıyla "Kişisel Bilgi Formu", "Yaşam Pozisyonları Ölçeği", "Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği", "Kindarlık Ölçeği" ve "Bencillik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin analizi için SPSS 21.00 paket programı kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı, yordayıcı ilişkileri belirlemek için Çoklu Regresyon Analizi ve üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları, karanlık üçlü kişilik özellikleri, kindarlık ve bencillik düzeylerini sosyo-demografik faktörler açısından incelemek için Bağımsız Örneklemeler için T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri (Makyavelizm, psikopati ve narsizm) cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma gösterirken; kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir. Üniversite öğrencilerinin kindarlıkları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma gösterirken; sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir. Üniversite öğrencilerinin bencillikleri öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma gösterirken; cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı ve sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir. Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının bazı alt boyutları ile karanlık üçlü kişilik özelliklerinin alt boyutları arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Yaşam pozisyonları, karanlık üçlü kişilik özelliklerini anlamlı düzeyde yordamaktadır. Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının bazı alt boyutları ile kindarlık arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Yaşam pozisyonları, kindarlığı anlamlı düzeyde yordamaktadır. Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının bazı alt boyutları ile bencillik ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Yaşam pozisyonları, bencilliği anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Pozisyonları, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri, Kindarlık, Bencillik.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Educational Sciences
Guidance and Psychological Counseling Program
Master Thesis

THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFE POSITIONS AND THE DARK DIRECTIONS OF PERSONALITY

Hüseyin KÖK

In this research, it's been aimed to be investigated the relationship between life positions and dark directions of personalities of university students. Relational screening model is used in this quantitative research study. The study group of the research consists of 307 university students who study in Konya involving 246 females (%80.1) and 61 males (%19.9).

“Personal Information Form”, “Life Positions Scale”, “Dark Triad Dirty Dozen Scale”, “Spitefulness Scale” and “Selfishness Scale” are used in order to collect data in the study. SPSS 21.00 package programme is used for the analysis of data collected in the study. The Pearson Correlation Coefficient is used to determine the relationship between variables; the Multiple Linear Regression (MLR) is used to determine the relation between predictor variables and the Independent Sample T-Test and the One-Way Analysis of Variance is used to determine life positions of university students, dark triad personality characteristics and selfishness levels in terms of socio-demographic factors.

According to the results of study, life positions of university students show greatly differentiaiton towards gender, class level, the faculty in which they study, number of siblings and socio-economic status. While university students' dark triad characteristics (Machiavellism, psychopathy and narsisism) show greatly differentiaiton in terms of gender, class level and the faculty in which they study, they don't show differentiaiton in terms of number of siblings. While university students' spitefulness shows greatly differentiaiton in terms of gender, it doesn't show greatly differentiaiton in terms of class level, the faculty in which they study, number of siblings and socio-economic status. While university students' selfishness shows greatly differentiaiton in terms of the faculty in which they study, it doesn't show greatly differentiaiton in terms of gender, class level, number of siblings and socio-economic status. Meaningful correlation has been found out between some sub-dimensions of life positions of university students and sub-dimensions of their dark triad characteristics. Life positions predict greatly dark triad personality characteristics. Meaningful correlation has been found out between some sub- dimensions of life positions of university students and spitefulness. Life positions predict greatly spitefulness. Meaningful correlation has been found out between some sub-dimensions of life positions of university students and selfishness and its sub-dimensions. Life positions predict greatly selfishness.

Keywords: Life Positions, Dark Triad Personality Characteristics, Spitefulness, Selfishness

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bu bölümde yapılan bu çalışmanın gerekçelerini ortaya koyan problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Toplumun temel yapı taşlarından birini oluşturan üniversite öğrencilerinin şüphesiz içinde bulunduğu toplumu, kültürü, çevreyi ve diğer insanları etkilediği; aynı zamanda bu sayılan faktörlerden de doğrudan ya da dolaylı olarak etkilendiği apaçık ortadadır. Üniversite öğrencilerinin çevreleri ile etkileşimlerinde olumlu ya da olumsuz birçok kişilik özelliği sergiledikleri ve bu sergilenen kişilik özelliklerinin hem bireysel hem de çevresel faktörlere göre değişebildiği görülmüştür. Öğrenciler çevreleri ve diğer bireyler ile kurduğu iletişim ve etkileşimlerde kendilerini ve diğer bireyleri algılayış biçimlerine göre bazı iletişim tarzları geliştirebilmektedir. Bu iletişim tarzları ise öğrencilerin algıladıkları ya da hissettikleri yaşam pozisyonlarına göre ortaya çıkmaktadır. Kendilerine ve diğer bireylere ilişkin olumlu bir yaşam pozisyonu algısı olan bireylerin ilişki ve etkileşimlerinde daha ılımlı ve mutlu olduğu görülürken kendisi ve diğerlerine ilişkin olumsuz bir yaşam pozisyonu algısı olan bireylerin ise ilişki ve etkileşimlerinde daha katı ve mutsuz oldukları bilinmektedir. Son yıllarda literatürde sık karşımıza çıkan ve bireylerin kişiliklerinin karanlık yönlerine odaklanan karanlık kişilik özelliklerinin (Makyavelizm, psikopati, narsizm, bencillik ve kindarlık) de yine üniversite öğrencilerinin günlük hayatlarındaki etkileşimlerde ortaya çıkabildiği ve bu karanlık yönlerin onların çevreleri ve diğer bireylerle kurduğu iletişimlerini etkilediği gözlemlenmiştir. Karanlık kişilik özellikleri sergileyen öğrencilerin ise çevreleri ile kurdukları iletişim ve etkileşimlerde bazı problemler yaşadığı gözlemlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin kullandıkları yaşam pozisyonlarının diğer bireylerle ilişki ve etkileşimlerinde önemli olduğu ayrıca karanlık kişilik özelliklerinin de bireylerin ilişkilerinde ve etkileşimlerinde bazı problemlere yol açabildiği düşünüldüğünde yaşam pozisyonları ile karanlık kişilik özelliklerinin bir arada incelenmesinin uygun bir yöntem olacağı ifade edilebilir.

Bireylerin temel olarak benimsediği, kendilerini nasıl algıladıklarını ve kendilerini nerede konumlandıklarını gösteren yaşam pozisyonları kavramı onların çocukluk yaşantılarının bir sonucudur. Bu kavram bireylerin kararlarını ve seçimlerini etkilerken aynı

zamanda bireylerin diğere bireylere yönelik duygu, düşünce ve davranışlarını da içermekte ve ifade etmektedir (Stewart ve Joines, 2018).

Transaksiyonel Analiz Kuramı; bireyin, diğereleleriyle arasındaki duygu, düşünce ve davranış etkileşimlerini ele alan, bireyin kendini daha iyi ve gerçekçi olarak tanımasına yardımcı olmayı hedefleyen, bireysel gelişim ve değişime odaklanan, Eric Berne tarafından ortaya atılmış bir psikoterapi ve iletişim kuramıdır (Berne, 1962). Eric Berne tarafından ortaya atılan ve kişiler arası ilişkilerin analiz edilmesinde kullanılan Transaksiyonel Analiz, bireylerin davranışlarını anlamak için onların kullandıkları ego durumlarını belirlemeyi ve bu ego durumlarını incelemeyi amaçlayan psikanalitik teori ve terapi yöntemidir (Ömür ve Esgin, 2021). Eric Berne tarafından geliştirilen ve kişiler arası ilişki ve etkileşimleri analiz etmek amacıyla kullanılan bu yaklaşım Türkçe literatüre “İşlemsel Çözümleme Yaklaşımı” adıyla geçmiştir. Transaksiyonel Analiz Kuramının temeli, bazı felsefi varsayımlara dayanır ve bu varsayımlar bu kuramın temelini oluşturur. Bu varsayımlar şu şekilde ifade edilebilir; insanlar OKEY’dir, her insanın düşünme kapasite ve becerisi vardır, her birey kendi kaderini kendi aldığı kararlar ile belirler ve birey istediğinde bu kararları değiştirebilme özgürlüğüne sahiptir. Bu varsayımların başında ise bireylerin kendilerini nasıl algıladıkları ve yaşamlarında kendilerini nerede konumlandıklarını tanımlayan “yaşam pozisyonları” kavramı gelmektedir (Stewart ve Joines, 2018). Yaşam pozisyonları kavramı, genel anlamda çocuklukta yaşanan deneyimlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan, bireyin davranış, kararlarını açıklayan, bireyin kendine ve diğerelelere yönelik duygu, düşünce ve davranışlarını içine alan temel bir kavramdır (Akkoyun, 2001). Transaksiyonel Analiz, insanların yaşamlarını dört temel yaşam pozisyonundan birine göre yönettiğini savunur. Bu dört temel yaşam pozisyonu; Ben Okey’im-Sen Okey’sin, Ben Okey’im-Sen Okey Değilsin, Ben OK Değilim-Sen Okey’sin, Ben Okey Değilim-Sen Okey Değilsin şeklindedir (İşgör vd., 2012).

Ben Okey’im-Sen Okey’sin yaşam pozisyonunu kullanan bireyler, kendilerinin ve diğerelelerin önemli olduğunu düşünerek hayatın yaşamaya değer olduğuna inanırlar (Akkoyun, 2001). Ben Okey’im-Sen Okey’sin yaşam pozisyonunda bulunan bireylerin insani niteliklere ve erdeme sahip olduğu düşünülmektedir (Demircioğlu vd., 2019). Bu yaşam pozisyonunda olan bireyler kendilerine ve çevresindeki bireylere yakındır, çevresindeki bireyler ile güvenli ve sağlıklı etkileşimler kurar, kendilerinin ve diğerelelerin problemlerinin çözümünde aktif rol alırlar (Corey, 2009).

Ben Okey'im-Sen Okey Değilsin, dışa yansıtılmalı bir yaşam pozisyonudur. Bu yaşam pozisyonundaki bireyler, belirli bir şekilde haksızlığa uğradıklarını düşündükleri için diğer insanlara karşı olumsuz bir tutum sergilerler (Akkoyun, 2001). Bu yaşam pozisyonunu benimseyen ve kullanan bireylerin temel özellikleri arasında; başkalarına sürekli öğüt verme, başkalarını eleştirme, onları küçük görme, tahammülsüzlük gibi özellikler vardır (Weisner, 2004).

Ben OK Değilim-Sen Okey'sin, depresif özelliklerin baskın olduğu içe yansıtılmalı bir yaşam pozisyonudur. Bu yaşam pozisyonundaki bireyler, diğer insanlarla kıyasladıklarında kendilerini zayıf ve değersiz hissederler (Corey, 2009). Ben OK Değilim-Sen Okey'sin yaşam pozisyonunu benimseyen ve kullanan bireylerin temel özellikleri arasında; geri çekilme, pasiflik, depresif ruh hali, suçluluk ve çaresizlik gibi özellikler bulunmaktadır (Weisner, 2004).

Ben Okey Değilim-Sen Okey Değilsin, sağlıklı bir yaşam pozisyonu olarak nitelendirilmektedir. Bu yaşam pozisyonunu benimseyen bireyler yaşama ilişkin sevincini yitirmiştir ve genel olarak içine kapanık davranışlar göstermektedir (Alihsanoğlu, 1995). Bu yaşam pozisyonunu benimseyen ve kullanan bireylerin temel özellikleri arasında; aşırı yeme, aşırı içki içme, isyan etme, üzüntülü duygu durum gibi özellikler bulunmaktadır (Weisner, 2004).

Yaşam pozisyonu kavramı, kişinin kendisi ve diğerlerine ilişkin varoluşsal fikirlerini ifade etmektedir (Corey, 2009). Sağlıklı ve iyi Ben Okey'im-Sen Okey'sin yaşam pozisyonudur. Bu pozisyondaki kişiler diğerlerine karşı olumlu duygulanım içerisindeyler (Özpolat vd., 2015). Diğer yaşam pozisyonları bireyin yaşamının ilk yıllarında bilinçsizce aldığı kararlar iken, Ben Okey'im-Sen Okey'sin yaşam pozisyonu birey tarafından bilinçli olarak seçilmektedir (Harris, 2014).

Yaşam pozisyonu kavramı, bireyin kendisi ve diğer bireylere ilişkin varoluşsal fikirlerini içermektedir (Corey ve Ergene, 2008). Sağlıklı olan yaşam pozisyonu Ben Okey'im-Sen Okey'sin yaşam pozisyonudur. Ben Okey'im-Sen Okey'sin yaşam pozisyonu "neden olmasın" düşüncesinin üzerine odaklanır (Harris, 2014) ve bu yaşam pozisyonunda olan bireyler, problemlerini yapıcı bir şekilde çözebilmektedir (İşgör vd., 2012). Bu yaşam pozisyonunda olan bireylerin diğerlerine yakın olduğu ve genellikle olumlu bir duygulanım gösterdikleri söylenebilir (Corey, 2009). Ben Okey'im-Sen Okey'sin yaşam pozisyonunun

aksine diğ er üç yaşam pozisyonunda bulunan bireylerin “neden” düşüncesinin üzerinde durdukları (Harris, 2014), problemleri yapıcı bir şekilde çözmekten uzak kaldıkları (İşğör vd., 2012) ve genellikle olumsuz bir duygulanım gösterdikleri söylenebilir.

Alan yazında Makyavelizm, narsizm ve psikopati kavramları “karanlık üçlü kişilik özellikleri” olarak ele alınmaktadır. Paulhus ve Williams (2002) tarafından ortaya atılan karanlık üçlü terimi, bireysel çıkarı ön planda tutma, riyakârlık veya saldırganlık davranışlarını içeren ve sosyal açıdan art niyet besleyen olarak adlandırılabilen kişilik özelliklerinin üçü üzerinde durmaktadır. Karanlık üçlü kişilik özellikleri, kişiler arası ilişki ve etkileşimlerin olumlu şekilde sonuçlanmasını engelleyen ve bireylerin kişiler arası ilişkilerini kendi çıkar ve menfaatleri için kullanmasına imkân tanıyan kişilik özellikleri olarak tanımlanmaktadır (Paulhus ve Williams 2002).

Makyavelizm, narsizm ve psikopati olarak bilinen ve karanlık bir yapı olarak incelenen bu kişilik özellikleri sosyal açıdan istenmeyen, kişinin kendine yararlı ama başkaları için zararlı tutum ve davranışları sergilemesi şeklinde ortaya çıkan kişilik özellikleri olarak tanımlanmaktadır (Rauthmann ve Kolar, 2012). Makyavelizm, narsizm ve psikopati farklı tanımlara karşılık gelseler de farklı derecelerde duygusal kayıtsızlık, düşmanlık, ikiyüzlülük, sadakatsizlik ve olumsuz davranışsal yönelimler tabanında kişiliğ in sosyal açıdan zararlı ve kötü yönlerini içermektedir (O’Boyle vd., 2015). Makyavelizm, narsizm ve psikopati kavramlarının ortak özellikleri arasında bencillik, kişiler arası ilişkilerin sığ ve çıkarıcılık anlayışına dayanması, uyumsuzluk ve manipülasyon içeren davranışlara başvurma gibi kavramlar yer alır (Özsoy ve Ardıç, 2017).

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden biri olan narsisizm, bireyin sahip olmadığı bazı niteliklerin veya psikolojik ihtiyaçların eksikliğ inin bilinç dışına itilmesi, bireyin kendi kendine yarattığı çok abartılmış benlik algısı olarak tanımlanmaktadır (Özsoy ve Ardıç, 2017). Narsizm kavramı alan yazında iki farklı şekilde incelenmektedir. Bunlar narsizm kavramının bir kişilik bozukluğu şeklinde incelenmesi ve subklinik yani eşik altı narsizm ayrımlarıdır. Eşik altı narsizm ve Narsistik Kişilik Bozukluğu genel anlamda pek çok noktada örtüşse de bu iki kavramın temel farkı eşik altı narsizm için, narsizm eğiliminin diğ erine oranla daha düşük olmasıdır. Ayrıca eşik altı narsizmin ölçümü, bireylerin kendi kendini değerlendirmesi yöntemiyle yapılmaktadır fakat narsistik kişilik bozukluğu tanısı DSM’de belirtilen tanı ölçüt ve kriterlerine bağlı kalınarak yapılmaktadır (Jones ve Paulhus, 2014). Narsizm, bireyin kendi fiziksel veya psikolojik benliğ ine aşırı derecede bağlılık geliştirmesi,

sahip olduğu özellikleri fazlaca sevmesi ya da empati yeteneğinden yoksun olması şeklinde tanımlanmaktadır (Miller ve Campell, 2008). Narsizm, bireyin benliğini abartmasını ve fazlaca büyütmesini, denetim, başarı, pozisyon sahibi olma ve diğere bireylerce beğenilme gibi arzularını ve benliğe duyulan hayranlığın diğere birince de pekiştirilmesi isteğini içerir (Morf ve Rhodewalt, 2001). Araştırmacı ve teorisyenler sağlıklı öz saygı ve öz güvenin narsizmden ayrılması gerektiğini belirtmektedir. Narsist bireyler genellikle başarılarını yüceltme, eleştiriye açık olmama ve uzlaşmadan uzak olma gibi sağlıklı olmayan davranışlar göstermektedir. Başkaları tarafından ise narsist bireyler kibirli, bencil, saldırgan ve sevimsiz olarak algılanmaktadır. Tüm bunların yanında narsizmin kesinlikle psikiyatrik bir bozukluk değil, bir kişilik özelliği olduğunu savunanlar da vardır. Narsizmin kişinin ruh sağlığına faydalı olabileceğini savunan araştırmalar, narsizmin belirli bir seviyede kaldığı sürece zararsız hatta ruh sağlığı açısından gerekli bir kişilik özelliği olarak kabul etmektedir (Foster ve Campbell, 2007).

Makyavelizm kavramı birbiri ile ilişkili olan üç kişilik özelliğinin birleşmesi sonucunda oluşmaktadır. Bunlar; diğere insanlarla etkileşimdeyken manipülatif taktikler kullanmanın faydalı olduğuna dair düşünce, insanın doğası gereği kötü olduğuna dair düşünce ve çıkarların, ilkelerden daha önemli olduğuna dair düşüncedir. Makyavelizm özelliği gösteren bireylerdeki temel motivasyon “amaca giden yolda her şey mubahtır” düşüncesidir. Makyavelist özelliklere sahip kişiler, kendi hedefleri doğrultusunda her şeyin yapılabileceğini düşünür, diğere bireylerin saf ve kolay kandırılabilirliğine inanır ve diğere bireyleri kendi istekleri yönünde manipüle etmekte herhangi bir kaygı duymazlar (Toplu-Yaşıoğlu ve Atılgan, 2018). Ayrıca Makyavelizm kişilik özelliğine sahip bireylerin olaylarda baskın olmamaya ve dikkat çekmemeye özen gösterdikleri de görülmüştür.

Makyavelizm kişilik özelliğine sahip bireylerin genelde, hileye başvurma, doğruyu söylememe ve sadakatsizlik etme ihtimalleri fazladır fakat bunlara rağmen anti sosyal davranışlar gösterme olasılıkları düşüktür (Ferris ve King, 1996). Makyavelist bireyler genellikle diğere insanların kötü olduğunu düşünürler ve onlara şüpheyle yaklaşırlar. Makyavelist bireylerin diğere bir özelliği ise mükemmel görünme çabasıdır. Başkaları için güçlü görünmeye çalışan bu bireyler aslında kendi güçsüzlüklerini maskeleye çalışmaktadır (Sherry vd., 2006).

Psikopati, diğere bireylere ve sosyal düzeni sağlayan mekanizmalara karşı kayıtsız kalma, dürtü ve isteklere hâkim olamama, diğere insanlara zarar verdiğinde pişmanlık ya da

suçluluk duymama ve vicdan azabı yaşamama olarak tanımlanmaktadır. Genellikle yüzeysel duygular yaşayan psikopatlar hedeflerine ulaşmak için suç içeren ahlak dışı davranışlar gösterirler (Hare ve Neumann, 2009). Önceleri tıpkı narsizm gibi psikopati de bir kişilik bozukluğu olarak ele alınırken son dönemde yapılan araştırmalarla psikopatinin, kişilik bozukluğu olabileceği gibi ayırıcı bir kişilik özelliği de olabileceği de ortaya çıkmıştır (Levenson vd., 1995). Tüm bunlara ek olarak psikopati eğilimi yüksek olan kişiler, ulaşmaya çalıştıkları hedefin büyüklüğü ya da küçüklüğünü umursamayan, yalnızca bir şeye sahip olma amacıyla riskli ve tehlikeli eylemlerle uğraşan, günlük hayatlarında plansız hareket eden ve arkadaşlık kurulmak istenilmeyen kişiler olarak tanımlanmaktadır (Erdoğan, 2018).

İnsanlar, zaman içerisinde deneyimledikleri hoş olmayan durumlardan dolayı diğer bireylere karşı olumsuz duygular hissedebilmekte ve bu olumsuz duygular zamanla kindarlık davranışına dönüşebilmektedir. Kindarlık davranışı hem kindarlık yapan hem de kindarlığa maruz kalan kişinin günlük yaşamını olumsuz olarak etkilemektedir. Kin tutma davranışı bireyin karşısındaki bireye karşı duyduğu gizli düşmanlık hissi olarak tanımlanabilir (Kıral ve Nayır, 2019). Türk Dil Kurumuna (2021) göre kin; öç almayı hedefleyen gizli düşmanlık, garaz anlamında kullanılmakta, kindarlık ise öç almak isteyen, kin tutan, kinci anlamına gelmektedir. Kindarlık, herhangi bir bedel ödemesi söz konusu olsa da bireyin, bir başka bireye zarar verme kararlılığında süreklilik olması durumu olarak ifade edilmektedir (Marcus vd., 2014).

Bireyin kendi istek ve gereksinimlerinin farkında olması, bu istek ve gereksinimlerini karşılamak için çaba harcaması, bunu yaparken de diğer bireyler içinde kendine öncelik tanıması ve önem vermesi sağlıklı bir davranıştır. Bu davranış canlı türlerinin hayatlarını devam ettirebilmesi için bir ön koşuldur. Bütün canlılarda görülen bu ortak davranış ise “rasyonel bencillik” olarak tanımlanmıştır (Locke, 1988). Bencillik, diğer insanları önemsemeyen, bazen diğer bireylerin zararına olabilecek sonuçları görmezden gelerek yalnızca kendi talep ve ihtiyaçlarını dikkate alarak davranışlarda bulunma olarak tanımlanmaktadır. Bencillik, bireysel çıkarlarını koruma değil; bir başkasının zarar görmesi pahasına bireysel çıkarları gözetme olarak ifade edilmiştir (Ronald, 2016). Bencil insanlar sürekli olarak sadece kendi menfaatlerini düşünür, kendi çıkarlarını diğer insanların çıkarlarından üstün tutar ve genellikle bu çerçevede davranışlar gösterirler (Yılmaz, 2020). Özetle bencillik, bir başkası pahasına bireysel çıkar gözetmedir. Bu bencillik türü Raine ve Uh (2018) tarafından “patolojik bencillik” olarak tanımlanmıştır.

Tüm bunlardan yola çıkılarak üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam pozisyonları ile kişiliklerinin karanlık yönleri (narsizm, Makyavelizm, psikopati, bencillik ve kindarlık) arasında bir ilişki olduğu düşünülmüş ve yapılan alan yazın taramasında bu ilişkiye dair çok az araştırmaya rastlanmıştır. Bundan dolayı bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları ve kişiliklerinin karanlık yönleri arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Günümüzde Transaksiyonel Analiz Kuramının alan yazına kazandırdığı “yaşam pozisyonları” kavramı giderek önem kazanmaktadır. Yaşam pozisyonlarının küçük yaşlardan itibaren kazanılmaya başlandığı ve ilerleyen yıllarda da hem kişisel hem de kişiler arası ilişki ve etkileşimleri önemli derecede etkilediği bilinmektedir. Ayrıca kişiliğin karanlık yönleri olan narsizm, Makyavelizm, psikopati, bencillik ve kindarlığın bireyin yaşam pozisyonları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Tüm bunlardan yola çıkarak bu araştırmadaki amaç, “Üniversite öğrencilerinde yaşam pozisyonları ile kişiliğin karanlık yönleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

1. Yaşam pozisyonları ile demografik faktörler (cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik durum) arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
2. Karanlık üçlü kişilik özellikleri ile demografik faktörler (cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik durum) arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
3. Kindarlık ile demografik faktörler (cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik durum) arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
4. Bencillik ile demografik faktörler (cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik durum) arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
5. Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır? Yaşam pozisyonları, karanlık üçlü kişilik özelliklerini anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

6. Yaşam pozisyonları ile kindarlık arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
Yaşam pozisyonları, kindarlığı anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?
7. Yaşam pozisyonları ile bencillik arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
Yaşam pozisyonları, bencilliği anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Toplumun önemli bir kesimini oluşturan üniversite öğrencilerinin kendileri ve çevrelerine ilişkin algı ve değerlendirmeleri şüphesiz önem arz etmektedir. İnsanların temel olarak benimsediği hem kendilerini hem de diğer bireyleri algılama ve değerlendirmede kullandıkları yaşam pozisyonları, bireylerin seçimlerini etkilemekte ve onların diğer bireylere dönük duygu, düşünce ve davranış tarzlarına yön vermektedir (Stewart ve Joines, 2018). Üniversite öğrencileri de çocukluk yıllarından itibaren benimsedikleri yaşam pozisyonlarına göre yaşamlarını planlamakta ve hayatlarına yön vermektedir. Ayrıca benimsedikleri yaşam pozisyonları bir süre sonra kişilikleri ile özdeşleşmekte ve buna uygun tutum ve davranışlar ortaya çıkmaktadır. Kişilik kavramı, Burger (2016) tarafından “bireye ait tutarlı davranış kalıpları, bireyi diğer bireylerden ayıran ruhsal özelliklerin bütünü” şeklinde tanımlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin kendileri ve diğerleri ile olan iletişimde olumlu kişilik özelliklerini sıklıkla kullanmaları ilişkilerinin gelişmesine yol açarken karanlık kişilik özelliklerini sıklıkla kullanmaları ise ilişkilerinin bozulmasına neden olabilmektedir. Karanlık üçlü (Paulhus ve Williams, 2002), kindarlık (Marcus vd., 2014) ve bencillik (Ronald, 2016) kavramları kişiliğin karanlık yönlerini ifade etmektedir. Yaşam pozisyonları kavramı ile kişiliğin karanlık yönleri arasında bir ilişkinin olduğu düşünülmüş ve bunu ortaya koymak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Transaksiyonel Analiz Kuramı ve yaşam pozisyonları kavramı ile ilgili yapılan araştırma ve çalışmalara bakıldığında, araştırmacıların daha çok ego durumlarına yoğunlaştığı, yaşam pozisyonu kavramının ise araştırmalarda kısıtlı olarak incelendiği görülmüştür. Yapılan bu çalışma ile yaşam pozisyonları kavramı ile ilgili alan yazındaki boşluğun doldurulması ve alan yazına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca karanlık üçlü (narsizm, Makyavelizm ve psikopati) kişilik özelliklerine bencillik ve kindarlık da dâhil edilmiş olup bunların hepsine birden kişiliğin karanlık yönleri ismi verilmiştir. Bu çalışma ile kişiliğin karanlık yönleri ve yaşam pozisyonları arasındaki ilişki incelenecektir. Alan yazın incelendiğinde kişiliğin karanlık yönleri ve yaşam pozisyonlarını bir arada inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Kişiliğin karanlık yönleri ve yaşam pozisyonları konularını bir arada inceleyen ilk araştırma olması bu araştırmanın önemini artırmaktadır ve bu konuyla ilgili olarak daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca

araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuçlara göre üniversite öğrencilerinin kişiliğin karanlık yönlerini kontrol altına almalarını sağlamak ve olumlu yaşam pozisyonlarını güçlendirmelerinde onlara destek olmak için gerekli psikoeğitim ve psikososyal destek programlarının düzenlenmesinde bu çalışmanın önemli katkıları olacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayılılar

1. Bireylerden toplanan veriler gerçeği yansıtmaktadır.
2. Uygulamaya katılan bireyler kullanılan ölçeklerde bulunan soruları samimi ve tarafsız olarak yanıtlamıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma verileri 2022-2023 eğitim-öğretim yılları arasında Konya ilinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri arasından seçilerek oluşturulan araştırma grubunun verdikleri bilgilerle sınırlıdır.
2. Bu çalışmada incelenen değişkenler uygulanan ölçeklerin verdiği bilgilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yaşam Pozisyonu: Çocukluktan itibaren ilk deneyim ve tecrübelerin sonucunda gelişen, kişilerin davranış, karar ve seçimlerini gerekçelendirmek amacıyla kullandıkları, kendileri ve diğer kişilerle ilgili olan anlayıştır (Akkoyun, 2001).

Karanlık Üçlü: Narsizm, Makyavelizm ve psikopatiyi içine alan kişilik özelliklerinin birlikte incelenmesine verilen isimdir (Paulhus ve Williams, 2002).

Narsizm: Büyüklük gösteren davranışlar, sürekli ilgi isteği, abartılı düzeyde benliğine odaklanma ve kendine hayranlık duyma gibi tutumları içine alan; kişinin kendi benliğine ilişkin abartılı sevgisidir (Jakobwitz ve Egan, 2006; Jones ve Paulhus, 2010).

Makyavelizm: Kişiler arası ilişki ve etkileşimlerde ortaya çıkan çıkarıcı, aldatıcı ve yönlendirici davranışlar, hileye başvurma, ahlaki değer eksikliği, kuşkuculuk, duygusal ilgisizlik ve empati eksikliği ile bağdaştırılan bir kişilik özelliğidir (Christie ve Geis, 1970).

Psikopati: Abartılı düzeyde dürtüsellik, heyecan arama davranışı, düşük kaygı ve empati ile bağdaştırılan bir kişilik özelliğidir (Paulhus ve Williams, 2002).

Bencillik: Bireyin, kişisel çıkar ve menfaatlerini, bilinçli davranışlar sergileyerek diğer bireylerin ya da toplumun zarar göreceği bir şekilde ilerletmeye çalışmada kararlı olmasıdır (Önal, 2018).

Kindarlık: Bireyin, herhangi bir bedel ya da karşılık ödemesi söz konusu olsa da diğer kişi ya da kişilere karşı zarar verme kararlılığında bulunmasıdır (Marcus vd., 2014).



BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

Bu bölümde sırasıyla Transaksiyonel Analiz Kuramı ve temel alt başlıklarına, yaşam pozisyonları kavramına, karanlık üçlü kişilik özellikleri kavramına, bencillik kavramına, kindarlık kavramına ve bu kavramlarla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Transaksiyonel Analiz ve Yaşam Pozisyonları Kavramı

“Yaşam pozisyonları” kavramı, Transaksiyonel Analiz kuramını oluşturan ana kavramlardan biridir. Yaşam pozisyonları kavramının tam olarak anlaşılabilmesi için Transaksiyonel Analiz yaklaşımına değinmenin yararlı olacağı düşünülmektedir.

2.1.1. Transaksiyonel Analiz Kuramı

Transaksiyonel Analiz Kuramı, Berne tarafından ortaya atılan bir psikoterapi ve iletişim kuramıdır. Psikoloji biliminin gelişim, iletişim, eğitim, danışmanlık ve patoloji alanlarını kendi içine dâhil eden bir kuramdır (Akkoyun, 2011). Kurama ismini veren “transaksiyon” kavramı, kişilerarası iletişim ve etkileşimde sözlü veya sözsüz uyarıcı ve tepkiden oluşan sosyal davranış birimini ifade etmektedir (Akkoyun, 2007). Transaksiyonel Analiz kuramı, 1950’li yıllardan sonra Berne’nin sezgi ile ilgili yaptığı çalışmalarını “grup terapisine yeni bir yaklaşım” şeklinde açıklamasıyla birlikte oluşmuş bir kuramdır. 1970 yılında Berne’nin ölümünden sonra kuramın önde gelenleri pek çok teknik ve Transaksiyonel Analiz kuramına kazandırmışlardır.

Transaksiyonel Analiz, bireysel anlamda değişim ve gelişimi sağlamak üzere kullanılan sistemli bir psikoterapi ve kişilik kuramıdır (Stewart ve Joines, 2018). Bireylerin özlerindeki farklı yanlarına odaklanarak kişiliğin yapı ve işlevleri alanlarına değer vermesi ile bir kişilik; bireyin çocukluk döneminde verdiği kararlar ve deneyimler ile tüm hayatın nasıl şekillendiği konusuna odaklanmasından dolayı gelişim ve tüm bu sonuçların bireyin gelecekteki yaşamını nasıl olumsuz olarak etkilediği sonucuna varması ile de bir psikopatoloji kuramı olarak ifade edilmektedir (Gökçen, 2009). Transaksiyonel Analiz dünyada reklamcılık, askeri örgütler, hastaneler ve sağlık kurumları, üretim ve hizmet sektörü, dini gruplar, hükümetler, eğitim kurumları ve daha birçok alanda kullanılmaktadır (Hay, 2015).

Transaksiyonel Analiz kuramının felsefesini oluşturan üç temel varsayım vardır. Bu varsayımlar sırasıyla şöyledir; “insanlar OKEY’dir”, “her insan düşünme kapasitesine sahiptir”, “her birey yaşamında neler olacağına kendi karar verir”. İnsanlar OKEY’dir; her insanın her türlü koşulda önemli, değerli ve anlamlı olması anlamına gelmektedir. İnsanlar temel olarak birbirinden farklılık gösterir ama insan olarak her birey eşittir ve bu durum her bireye eşit davranmakla değil her bireyin varlığını kabul etmekle açıklanmaktadır (Akkoyun, 2011). Her insanın düşünme kapasitesi vardır; bireylerin kendilerinde ve çevrelerinde olup bitenleri algılayabilme ve bunları anlamlandırabilme becerilerinin var olduğunu ifade etmektedir. Önemli bir beyin hasarı olmayan her insanın bu kapasiteye sahip olduğu söylenebilir. Her birey yaşamında ne olacağına ilişkin kararı kendisi vermektedir. Tüm psikolojik ve ruhsal sorunlar, uygun tedavi yaklaşımları kullanılarak o soruna sahip olan kişiye ihtiyacı olan bilgiler verildiğinde, kişinin bizzat kendisi tarafından çözümlenebilmektedir. Yani profesyonel bir yardım hizmeti içerisinde dahi kişi problemlerini kendi kendine çözmektedir ve bu yardım hizmeti içerisinde hayatını nasıl şekillendireceğine de yine kişi özgür bir biçimde kendi başına karar vermektedir (Keler, 2008). Burada Berne’nin “*İnsanlar dünyaya prens veya prenses olarak gelirler ancak sonradan kurbağaya dönüşürler. Terapinin hedeflediği nokta da insanların tekrar prens veya prenses olmalarında onlara destek olmaktır*” sözü bireylerin yaşamlarının kendi kararları doğrultusunda şekillendiğini anlamaları ve kavramaları bakımından oldukça önem arz etmektedir (Steiner, 1990). Bundan sonraki kısımda Transaksiyonel Analiz Kuramının temel kavramlarından olan ego durumları, transaksionlar ve yaşam pozisyonları kavramlarına değinilecektir.

2.1.2. Transaksiyonel Analiz’de Ego Durumları

Bireylerin kendilerine yönelik algılarında, karakterlerinde ve çevreleri ile etkileşimlerinde kullandıkları devam eden, birbiriyle uyum içinde olan duygu ve düşünceler Transaksiyonel Analiz kuramının ego durumları kısmında ele alınmaktadır. Genel anlamda bireylerin anne babalarına benzeyen ego durumları, durum ya da olayların objektif ve gerçekçi olarak analiz edilmesine olanak sağlayan ego durumları ve ilk çocukluk döneminden bu yana getirilen davranış örüntülerini içeren ego durumları kavramı; pratikte dış ruhsal, yeni ruhsal ve eski ruhsal benlik durumları olarak ele alınırken yaygın olarak ise Ebeveyn, Çocuk ve Yetişkin ego durumları kavramları kullanılmaktadır (Little, 2006). Ego durumları kişiliği yapısal ve fonksiyonel olmak üzere iki başlıkta incelenmektedir. Yapısal analizde Ebeveyn (E), Çocuk (Ç) ve Yetişkin (Y) ego durumlarındaki duygu, düşünce ve davranış örüntüleri açıklanıp her bir ego durumundaki ayırt edici özellikler ve bu ayırt edici özelliklerin davranışa

dönüşme biçimleri incelenirken fonksiyonel analizde ise gözlemlenen davranış örüntüleri sınıflandırılarak bireylerin hem kendi hem de diğer bireylerle olan iletişim ve etkileşimlerindeki ego durumlarını kullanma şekilleri incelenmektedir (Zengin, 2019). Fonksiyonel analiz de kendi içinde Koruyucu Ebeveyn, Eleştirel Ebeveyn, Yetişkin, Doğal Çocuk ve Uygulu Çocuk olmak üzere beş alt kategoriye ayrılmaktadır.

Ebeveyn Ego Durumu

Ebeveynlerden ve çevrede bulunan farklı uyarıcılardan alınan duygu, düşünce, tutum ve davranış örüntülerini barındıran ebeveyn ego durumu, bireylerin nasıl davranmaları gerektiği konusunda aile ve toplum tarafından ileri sürülen nasihatler, tutumlar, bilgiler ve becerileri kapsamaktadır (Booth ve Manning, 2006).

Ebeveyn ego durumunun alt başlıklarından olan Koruyucu Ebeveyn ego durumundaki bireyler diğer bireyleri koruyucu ve kollayıcı bir tutum benimsemektedir. Diğer bireylerin korunmaya muhtaç olduğunu düşünen bu ego durumundaki bireyler diğerlerinin iyilikleri için çalışma, onlara karşı fedakâr olma, onları çevredeki tehlikelere karşı korumaya çabalama vb. özgeci davranışlar sergilemektedir. Koruyucu Ebeveyn ego durumunda olan bireyler sıklıkla fedakâr, sevecen, bağışlayıcı, hoşgörülü, kibar ve özverili gibi özelliklerle tanımlanmaktadır (Williams ve Williams, 1980). Ebeveyn ego durumu alt başlıklarından bir diğeri olan Eleştirel Ebeveyn ego durumunu benimseyen bireyler toplumca belirlenmiş kural ve yaptırımlara uyum sağlamaya yönelik kişiliklerine yön verme, diğer bireyleri bu norm ve yaptırımlara uyma konusunda uyarma, eleştirme, yargılama ve gerekli durumlarda cezaya başvurma gibi davranışlar sergilemektedir. Eleştirel Ebeveyn ego durumunu benimseyen bireyler kendilerini toplumsal düzenin koruyucusu ve savunucusu olarak görmektedirler (Keçeci ve Taşocak, 2009). Eleştirel Ebeveyn ego durumunu benimseyen bireyler sıklıkla otoriter, eleştirel, cezalandırıcı, talepkar, baskın, zorba, hoşgörüsüz, kaba, güçlü, sert, inatçı, önyargılı ve kuralcı olarak tanımlanmaktadır (Williams ve Williams, 1980).

Çocuk Ego Durumu

Bireylerin yaşamlarında karşı karşıya geldikleri durum ve olaylarla başa çıkmada yararlandıkları ilk çocukluk döneminden miras kalmış, biçimlendirilmiş olan düşünce, duygu ve davranış örüntüleri Çocuk ego durumunun temel özelliğidir. Çocuk ego durumunu benimsemiş olan bireylerin kendileriyle ve çevrelerindeki diğer bireylerle olan iletişim ve

etkileşimlerde kullandığı tutum ve davranışları şekillendirme sürecinde erken çocukluk döneminde deneyimlenen duygu ve düşünceler ön plandadır ve bu bireyler günlük yaşamlarında içlerindeki küçük çocuğun istek ve yönlendirmeleriyle tepkide bulunurlar. Bu nedenle bu ego durumunu benimseyen bireylerin hareket ve eylemleri doğal ve dürtüsel istekler barındırmaktadır (Little, 2006). Çocuk ego durumu da kendi içerisinde Doğal Çocuk ego durumu ve Uygulu Çocuk ego durumu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Doğal çocuk ego durumunu benimseyen bireyler içlerinden geldikleri gibi hareket etme eğilimindedirler ve bu bireylerin davranışları dürtüsel ve fizyolojik isteklere göre düzenlenmektedir. Maceracı, sevecen, heyecanlı, istekli, yaratıcı, enerjisi yüksek, doğal ve engel tanımayan kişilik özellikleri doğal çocuk ego durumuna sahip bireylerin temel özellikleri olarak sıralanabilir. Doğal çocuk ego durumunun yaş ve çevresel uyarıcılarla birlikte eğitilmesiyle Uygulu Çocuk ego durumu ortaya çıkmaktadır. Uygulu Çocuk ego durumu da bu eğitimin özelliğine göre kendi içerisinde Asi Çocuk ego durumu ve Uslu Çocuk ego durumu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Asi Çocuk ego durumu kişiliğin az gelişen yönünü temsil etmektedir. Bu ego durumunu benimseyen bireyler, kendini kısıtlayan her türlü engel, kural ve kısıtlamalara karşı koymayı tercih ederler. Uslu Çocuk ego durumu ise Asi Çocuk ego durumuna kıyasla kişiliğin daha gelişmiş yönünü temsil eder. Bu ego durumunu benimseyen bireyler ise uyum sağlayıcı, itaatkâr ve içe dönük kişilik özellikleri ile ön plana çıkmaktadır (Buluş ve Atan, 2016).

Eric Berne'ye göre yukarıda açıklanan tüm bu ego durumları içinde bulunulan durum ve olaylara göre kullanılmaktadır. Bu anlamda farklı durum ve olaylara yanıt verme sürecinde ve kişiler arası ilişkilerde çeşitli ego durumları kullanılmaktadır. Transaksiyonel Analiz kuramına göre sağlıklı olan; her bireyin farklı ortam ve durumlarda farklı rollere sahip olduğunun bilincine varması, arabulucu rolünü üstlenen Yetişkin ego durumunun kontrolü ile kendisine en uygun ego durumunu seçerek onu kullanmasıdır (Solomon, 2003).

Yetişkin Ego Durumu

Yetişkin ego durumunda bulunan bireyler içinde buldukları ve yaşadıkları duruma uygun şekilde karşılaştıkları olay ve durumlara objektif, gerçekçi ve mantıklı bakmayı sağlayan duygu, düşünce ve davranış örüntülerine sahiptir (Tudor, 2018). Kişiliğin rasyonel ya da gerçekçi yönü olarak da nitelendirilen Yetişkin ego durumu sağduyulu ve gerçekçi düşünme, davranma ve yorumlamayı öne çıkararak Yetişkin ve Çocuk ego durumlarından

gelen uç duygu ve düşünceler arasında denge kurması nedeniyle arabulucu ego durumu olarak değerlendirilmektedir. Yetişkin ego durumunu benimseyen bireyler sıklıkla gerçekçi, uyanık, açık düşünceli, adaletli, mantıklı, sistemli, akılcı ve kararlı gibi kişilik özellikleri ile nitelendirilmektedir (Williams ve Williams, 1980).

2.1.3. Transaksiyonlar

Sosyal iletişim ve etkileşimin temeli olarak kabul edilen transaksyon, kişiler arası iletişimin başlamasını sağlayan her türlü uyarıcıyı ve iletişimin devamını sağlayan yanıtları içeren transaksyon zincirlerinden meydana gelmektedir. Diğer bir şekilde ifade etmek gerekirse transaksyon; kişiler arası iletişim ve etkileşimde bireyler tarafından tercih edilen ego durumlarından hangilerinin transaksyonel uyarıcı, hangilerinin transaksyonel yanıt olarak tercih edildiklerini açıklayan bir kavramdır. Transaksiyonlar, ego durumları modelinden yararlanılarak geliştirilmiştir. Bireyler arasındaki iletişimin nasıl gerçekleştiğini ve iletişim sürecinde ortaya çıkan iletişim engellerini açıklamada kullanılan transaksiyonlar; tamamlayıcı, çapraz ve gizli olmak üzere üç temel kategoride değerlendirilmektedir (Stewart ve Joines, 2018).

Tamamlayıcı transaksyon veya paralel transaksyon, iletişimi başlatan bireyin karşı taraftaki bireyden öngördüğü ego durumundan yanıt alma halini ifade etmektedir. Bu transaksyon türünde öngörülere uygun biçimde etkileşim ve iletişim sağlandığından dolayı iletişim süreci transaksyon türü tamamlayıcı/paralel olduğu müddetçe devam etmektedir. Çapraz transaksyon iletişim ve etkileşim sürecinde genellikle yanlış anlaşılmalara neden olabilecek biçimde amaçlanan ego durumu haricindeki başka bir ego durumundan tepki almayı ifade etmektedir. Bu nedenden dolayı çapraz transaksiyonlarla iletişim sürecinin devamı zorlaşabilir. Çapraz transaksiyonlar iletişim sürecini engelleyici bir etkiye neden olabilmektedir. Gizil transaksyon incelendiğinde ise iletilen mesaj ile iletilmek istenen mesaj arasında farkların olduğu görülmektedir. Bu transaksyon türüyle iletişim sürecine giren bireyler farklı ego durumları yoluyla birbirlerine hem sosyal hem de psikolojik içerikli iletiler yollamaktadır. Bu iletilerin sosyal düzeyi aynı ego durumları tarafından ifade edilen uyarıcı-tepki sürecini belirtiyor gibi görünse de psikolojik düzeyi iki farklı ego durumu tarafından tepki gösterilen örtük iletileri kapsamaktadır (Berne, 1966). Bu nedenle davranışın altında yatan temel nedenleri anlamak için psikolojik düzeyde bulunan iletilerin detaylı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir.

2.1.4. Yaşam Pozisyonları

Transaksiyonel Analiz kuramının bir parçası olan yaşam pozisyonları kavramı; bireyin kendisine ve diğerlerine yönelik algı ve düşüncelerini dayandırdığı temel bir durum olarak tanımlanmaktadır (Kayalar, 2002). Yaşam pozisyonları kavramı; bireyin yalnızca algıladıkları ve düşündükleriyle sınırlı kalmayıp psikolojik bir durumu betimlemekte, bireyin kendisine ve diğer bireylere dair duygu, düşünce ve davranışlarını da kapsamaktadır (Keçeci, 2007). Transaksiyonel Analiz kuramına göre bireyin yaşam pozisyonları, kendi veya diğer bireylerin davranış ve tutumlarıyla ilgili sahip olduğu genel bakış açısını hatta bundan daha fazlasını kapsamaktadır. Birey özümsemiştiği yaşam pozisyonuna göre yaşam planını oluşturmada, yaşadıklarıyla da bu yaşam pozisyonunu devamlı olarak pekiştirmektedir (Stewart ve Joines, 2018). Bireyin isteklerinin, ihtiyaçlarının ve duygularının erken çocukluk döneminde karşılanıp karşılanmama düzeyi yaşam pozisyonlarının temel belirleyicisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Sevim, 1996).

Eric Berne, çocukların gelişim örüntüsünü açıklarken Nesne İlişkileri yaklaşımını baz alarak, pozisyon kavramını “içsel bir psikolojik hal” olarak tanımlamış ve pozisyon kavramını varoluşsal bir çerçeve olarak ifade etmiştir (Akkoyun, 2011). Melanie Klein, çocuğun sosyal çevresi ile ilişki ve etkileşiminde kendisi ve diğerlerini iyi veya kötü olarak algılaması biçiminde bir pozisyonu benimsemiştir. Berne ise pozisyon kavramını varoluşsal çerçeve içerisinde “OKEY olma hali” olarak ifade etmiştir (Akkoyun, 2011).

Yaşam pozisyonları kavramı ile ilgili en geniş açıklamaları Harris yapmıştır. Harris fizyolojik doğumla birlikte psikolojik doğumun da var olduğundan söz etmiştir. Fiziksel olarak anne rahminden ayrılan bebek dışarıda bu ortamdan çok daha farklı olan bir yaşamla karşılaşmaktadır. Kısa bir süre içinde bebek, kendisi için bir kurtarıcı ile tanışır, kendini kucaklayan, bakım veren ve seven bir insan ile etkileşim kurar. Harris bu evreye psikolojik doğum adını vermektedir. Bu evrede temas kurma çocuk için çok önem arz etmektedir eğer temas olmazsa çocuk fizyolojik olarak canlı olsa da psikolojik anlamda ölü sayılır. Eğer temas varsa çocuklar dünyaya temel yaşam pozisyonu olan “Ben OKEY’im-Sen OK’sin” ile gelirler ve bu yaşam pozisyonu evrensel bir pozisyon olarak kabul edilmektedir (Thomas ve Harris, çev., 2013). Steiner ise deneyimlenen ilk yaşam pozisyonunun “Ben OKEY’im-Sen OKEY’sin” olduğunu ve bunun Ericson’un bahsettiği “temel güven duygusu”na karşılık geldiğini savunmuştur. Ancak bu temel güven duygusu bazı engeller sebebiyle ortaya çıkmayabilir. Harris’e göre hayatın ilk yılının sonlarına doğru yapılan seçim “Ben OKEY

Değilim-Sen OKEY'sin" şeklinde olmaktadır. Bu karar yaşamın en deterministik ve en kalıcı kararı olarak kaydedilir. Fakat bu karar daha sonraları farklı bir şekilde değişebilmektedir. İlk yılların sonları ya da üçüncü yılın başlarında bu karar ya onaylanır ya da "Ben OKEY'im-Sen OKEY Değilsin" şeklinde değiştirilir (Akkoyun, 2011). Harris' e göre ikinci veya üçüncü yılın herhangi bir evresinde, çocuk yukarıdaki üç yaşam pozisyonundan herhangi birini seçmektedir. "Ben OKEY Değilim-Sen OKEY'sin" ilk yılın yaşantılarına bağlı olarak çocuğun yaptığı ilk seçimdir. İkinci yılın sonlarında ya bu karar kabul edilir ya da diğer yaşam pozisyonlarına geçiş yapılır; "Ben OKEY Değilim-Sen OKEY Değilsin", "Ben OKEY'im-Sen OKEY Değilsin". Bir defa bu yaşam pozisyonuna karar verildikten sonra çocuk bu yaşam pozisyonunda kalır ve bu pozisyona göre hareket eder. Bilinçli olarak yaşam pozisyonu tercihini dördüncü pozisyonla değiştirmese yaşamın geri kalan kısmında da aynı yaşam pozisyonuyla hayatına devam eder. Çocuğun seçtiği ilk üç yaşam pozisyonu sözel olmayan seçimlerdir fakat son yaşam pozisyonu sözel ve bilinçli bir seçimdir (Thomas ve Harris, çev., 2013).

Tüm bu bilgiler ışığında Berne, dört temel yaşam pozisyonu tanımlamıştır. Bu yaşam pozisyonları; "Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin", "Ben OKEY Değilim-Sen OKEY'sin", "Ben OKEY'im-Sen OKEY Değilsin", "Ben OKEY Değilim-Sen OKEY Değilsin" şeklindedir.

Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin: Sağlıklı ve sağduyulu bir yaşam pozisyonu olarak tanımlanabilir. Bu yaşam pozisyonuna sahip bireyler hayatın yaşanmaya değer olduğunu düşünürler. Bu bireyler gerçekçi davranırlar ve hareket ederlerse kendileri ve başkaları ile ilgili problemleri yapıcı bir biçimde çözebilme yeterliliğine sahip olurlar (Alisinaoğlu, 1995). Bu yaşam pozisyonunu benimsemiş bireylerin temel özellikleri; "kendine güvenen, diğer insanlara güven veren, arkadaş canlısı, tarafsız ve objektif, şefkatli, onaylayıcı, yaratıcı vb." olarak ifade edilmektedir (Weisner, 2004).

Ben OKEY'im-Sen OKEY Değilsin: Bu yaşam pozisyonu temas mesajı almaktan mahrum kalmış çocukların tercih ettiği pozisyonudur ve bu çocuklar için bu yaşam pozisyonu hayat kurtarıcı nitelikte bir seçimdir. Bu yaşam pozisyonunu kullanan bireyler içlerine bakmayı reddetmektedir ki bu da bu yaşam pozisyonunun olumsuz bir tarafı sayılmaktadır (Thomas ve Harris, çev., 2013). Bu yaşam pozisyonunu tercih eden bireyler, diğer bireylerin kendilerini güçsüzleştirdiğini veya kendilerini aldattıklarını düşündükleri için onları güçsüzleştirmeye ve aldatmaya çalışmaktadırlar. Kendileri ile ilgili olan olay ve durumlardan

başkalarını sorumlu tutmaktadırlar. Bu anlamda bu yaşam pozisyonu dışa yansıtılmalı bir yaşam pozisyonudur (Akkoyun, 2011). Bu yaşam pozisyonuna sahip bireylerin temel nitelikleri; “devamlı öğüt verme, diğer bireyleri yargılama, diğer bireyleri eleştirme, başka insanların hatalarına katlanamama, baskı kurma ve zorbalık yapma vb.” olarak ifade edilmektedir (Weisner, 2004). Ayrıca bu bireyler hayatlarında hiç kimseyi OKEY olarak görmediklerinden dolayı terapistleri de OKEY olarak görmezler ve bu bireylerin sağaltımları da hayli zor olabilmektedir (Thomas ve Harris, çev., 2013).

Ben OKEY Değilim-Sen OKEY’sin: Bu yaşam pozisyonu, bebeğin doğumunun ve çocukluk durumunun getirdiği tahmin edilebilir bir sonuç olmakla birlikte ilk çocukluk döneminin evrensel pozisyonu olarak ifade edilebilir. Bu yaşam pozisyonunda temas var olduğundan dolayı OKEY olmak da mevcuttur (Thomas ve Harris, çev., 2013). Bu yaşam pozisyonundaki birey diğerleriyle kıyasladığında kendini güçsüz olarak görür. Bu yaşam pozisyonunun içe yansıtılmalı bir pozisyon olduğu söylenebilir (Alisinanoğlu, 1995). Bu yaşam pozisyonu sağlıklı bir yaşam pozisyonu değildir ve bu yaşam pozisyonunda “yaşamım çok değerli değil” duygusu mevcuttur (İşgör vd., 2012). Bu yaşam pozisyonuna sahip bireylerin genel özellikleri; “çaresizlik, pasiflik, kaçınma, sululuk, depresyon, geri çekilme vb.” şeklindedir (Weisner, 2004).

Ben OKEY Değilim-Sen OKEY Değilsin: Bu yaşam pozisyonu, sağlıksız bir yaşam pozisyonu olarak bilinmektedir ve yalnızlık, reddedilme, sevilme gibi duyguları içinde barındırmaktadır (Hay, 2015). Bu yaşam pozisyonuna sahip bireylerde genellikle; “sorumluluk, umursamazlık, aldırma, fazla yemek yeme, fazla alkol kullanma, dağınıklık, hayatına değer vermeme, mutlu olmama ve paranoidlik” gibi özellikler bulunmaktadır (Weisner, 2004).

Yedi yaşına kadar olan süreçte hemen hemen her birey duygusal anlamda bu dört yaşam pozisyonunu da deneyimlemektedir. Birey hayatının daha sonraki dönemlerinde kendine ve diğerlerine dair daha fazla bilgi sahibi oldukça ve insancıl bir felsefe benimsedikçe, “Ben OKEY’im-Sen OKEY’sin” yaşam pozisyonunu tercih etme ihtimali artmaktadır. Diğer bir ifadeyle, Yetişkin ego durumu gelişen bireylerin “Ben OKEY’im-Sen OKEY’sin” yaşam pozisyonunu bilinçli bir şekilde tercih etme ihtimali de yüksektir (Akkoyun, 2011). Yaşam pozisyonları zamana ve deneyimlenen durumlara göre farklılık gösterebilir. Kişinin hayatında diğerlerine göre daha fazla yer kaplayan yaşam pozisyonu

bireyin temel yaşam pozisyonu olarak belirlenir ve birey dünyaya ve diğer bireylere yönelik algısını bu pozisyon temelinde oluşturur.

Yaşam pozisyonu kavramı, kişilerin kendileri ve diğerleri hakkındaki varoluşsal fikirlerini içermektedir (Corey, 2009). Sağlıklı ve iyi olan varoluşsal fikir, Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin yaşam pozisyonunda bulunmaktadır ve benimsenen yaşam pozisyonu, kişinin günlük hayattaki davranışlarını belirlemektedir. Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin yaşam pozisyonu “niçin olmasın” düşüncesi üzerine odaklanır (Harris, 2012). “Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin” yaşam pozisyonunu benimseyen bireylerin, problemlerini yapıcı bir şekilde çözebildikleri tespit edilmiştir (İşgör vd., 2012). Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin yaşam pozisyonundaki bireyler kendine ve diğer bireylere daha yakındır (Corey, 2009). Ayrıca bu yaşam pozisyonunda bulunan bireylerin pozitif bir duygusal yapıları bulunmaktadır (Özpolat vd., 2013). Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin yaşam pozisyonunun haricinde bulunan diğer üç yaşam pozisyonunu benimseyen bireylerin daha çok “niçin” düşüncesi üzerine odaklandıkları (Harris, 2012), sorunlara yapıcı bir şekilde eğilmedikleri (İşgör vd., 2012), ayrıca negatif ve karamsar bir psikolojik yapıda oldukları (Özpolat vd., 2013) söylenebilir.

Bireylerin içinde bulunduğu durum ve zamana göre değişen yaşam pozisyonlarındaki geçişleri ve bu yaşam pozisyonlarının simgelediği ruh hallerine açıklık getirmek amacıyla Ernst (1971) “OKEY Düzenegi” olarak isimlendirdiği aşağıdaki şekli kullanmıştır. İyi olmama durumu temelinde şekillenen bu sistem istikametinde bireyler hayatlarına yön veren kararları alabilmekte ve bu kararlar doğrultusunda tutum ve davranışlarını ortaya koyabilmektedir.

Kaçınmak “Ben OKEY Değilim Sen benimle OKEY’sin” (Depresif Yaşam Pozisyonu)	Geçinmek “Ben OKEY’im Sen benimle OKEY’sin” (Sağlıklı Yaşam Pozisyonu)
Hiçbir yere varamamak “Ben OKEY değilim Sen benimle OKEY Değilsin” (Sağlıksız Yaşam Pozisyonu)	Kurtulmak “Ben OKEY’im Sen benimle OKEY Değilsin” (Paranoid Pozisyon)

Şekil 1.1. OKEY Düzenegi

Eric Berne tarafından ortaya atılan bu dört yaşam pozisyonuna sahip kişilerin ait olduğu yaşam pozisyonuna has kişilik özelliklerini tanımlamak amacıyla Fine ve Poggio (1977) bu dört yaşam pozisyonunun karakteristik özelliklerini açıklayan bir sıfat listesi oluşturmuşlardır.

Ben OKEY’im, Sen OKEY’sin: Saygı gören, etrafa karşı olumlu izlenim bırakan, kendine ve diğerlerine saygılı, içten ve güvenilir davranan, takdir eden, sevecen, arkadaş canlısı, halden anlayan, diğerlerini motive eden, yardımsever, çevresinden takdir gören, liderlik vasfına sahip, özgüven sahibi olan, açık fikirli ve açık sözlü.

Ben OKEY’im, Sen OKEY Değilsin: Sistemli olan, dış çevreden etkilenmesi zor olan, sürekli diğer insanlara tavsiye ve fikirler veren, otoriter, emir vermeyi seven, ilişkilerde baskın olan, diktatörlük yönü olan, iğneleyici ve eleştirici konuşan.

Ben OKEY Değilim, Sen OKEY’sin: Özür dilemekten hoşlanan, genelde hemen pes eden, takdir edilmeme konusunda kaygılı olan, kırılabilir olan ve kolayca kırılabilen, kendine güvende problemler yaşayan, otoriteye saygı duyan, saldırgan olmayan, çekingen, uysal.

Ben OKEY Değilim, Sen OKEY Değilsin: Sıklıkla üzüntülü duygu durumuna sahip olan, başkalarından şüphe eden, kuşkucu, ilişkilerde genellikle çekingen olan, sürekli söylenen, şikâyetçi olan, sıklıkla sinirli olan.

2.1.5. Yaşam Pozisyonlarının Temel Kaynağı

Transaksiyonel Analiz kuramları, yaşam pozisyonlarının temel kaynağının hangi dönemde oluştuğuna yönelik farklı fikirler öne sürmektedir. Bu fikirler bazı araştırmalarla ortaya koyulmuştur. Berne (1961), yaşam pozisyonlarının çocuğun ilk deneyimlerine bağlı olduğunu ve bu yönde alınan kararı onaylamak için 3-6 yaşlarında bu pozisyonların geliştiğini savunmuştur. Bu görüşe göre ilk olarak bir karar alınmakta ve daha sonra ortaya çıkan yaşam pozisyonu, bu kararı pekiştirmek için özümsemektedir. Steiner (1990) da Berne'ye benzer şekilde, çocukların hayatlarına "Ben OKEY'im-Sen OKEY'sin" yaşam pozisyonu ile başladıklarını savunur. Ancak herhangi bir sebepten dolayı çocuk ve annesi arasındaki bağlanma kesintiye uğrarsa çocuk diğer bir yaşam pozisyonuna geçiş yapar. Çocuk, annesinin artık onu sevmediğini ve onu korumak istemediğini düşünebilir. Çocuk, yaşadığı bu olumsuz durumdan dolayı kararlar alarak olumsuz tepkiler verir ve kendine en uygun yaşam pozisyonunu seçer.

Yaşam pozisyonları ile ilgili yapılmış olan diğer çalışmalara bakıldığında yaşam pozisyonlarının temel kaynaklarını benzer biçimlerde ve farklı tanımlamalarla görmek mümkündür. Çocuklar, yaşamlarının ilk yıllarından itibaren fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılanabildiğine bağlı olarak temel güven ya da güvenmeme duygusu, aynı zamanda anne-babalarından aldıkları ilgi ve sevgiye bağlı olarak da yakınlık kurabilme yetisi geliştirmektedirler. Bağlanma kuramının öncüsü Bowlby'e göre bağlanma davranışı bireyin hayatını şekillendirmektedir. Bowlby'nin hedefi ise çocukların bakıcılarına hangi türde bağlandıklarını ve onlardan ayrı kaldıklarında hissettikleri psikolojik stres seviyesini tanımlamaktır. Temel olarak bağlanma kavramı; güvenlik, mutluluk ve özgüvenin alt yapısını açıklayan bir kavramdır (Hazan ve Shaver, 1990).

Bağlanma ilişkilerinin, yaşam pozisyonlarında olduğu gibi hayat boyu devam ettiği, yetişkinlik çağında sosyal-duygusal uyum açısından insan davranışları üzerinde büyük bir etkisinin olduğu bilinmektedir (Bowlby, 1973). Bu etkiyi açıklamak üzere bebeklikte ortaya çıkan bağlanma davranışının, yetişkinlikteki davranışlar üzerindeki rolünü Bartholomew ve Horowitz (1991) "Dörtlü Bağlanma Modeli" ile ortaya koymuştur. Bu modele göre

yetişkinlikte dört temel bağlanma türü vardır. Bu özelliği ile bu bağlanma modelinin OKEY olma durumuna benzetilebileceği ifade edilmiştir. Bu durumda bağlanmanın “benlik modeli” ve “başkaları modeli” olarak iki boyutlu olduğu ifade edilmiştir. Benlik modeli ve başkaları modeli de olumlu ve olumsuz olmak üzere iki temel taraf içermektedir. Bireyin benlik modeli (kendini sevmeye layık görüp görmemesi) ve başkaları modeli (başkalarını sevmeye değer görmesi ve onlara güvenmesi ya da başkalarını sevmeye değer görmemesi ve onlara güvenmemesi) iki taraflı olarak hayal edildiğinde ortaya dört temel bağlanma tarzı çıkmaktadır. Dörtlü Bağlanma Modeline göre, kişinin hem kendi benliğine yönelik hem de başkalarının benliğine yönelik tutumu olumluysa o bireyin güvenli bağlanma tarzına sahip olduğu söylenebilir. Yaşam pozisyonlarından biri olan “Ben OKEY’im-Sen OKEY’sin” pozisyonunun, güvenli bağlanma tarzı ile yakın ilişkili olduğu söylenebilir. Kişinin kendi benliğine yönelik tutumu olumsuz, başkalarının benliğine yönelik tutumu olumluysa bu kişinin saplantılı bağlanma tarzı geliştirdiği söylenebilir ve bu yönüyle bu bağlanma tarzının “Ben OKEY Değilim-Sen OKEY’sin” yaşam pozisyonu ile yakın ilişkide olduğu söylenebilir. Aynı şekilde olumlu benlik modeli ve olumsuz başkaları modelinin kayıtsız bağlanma tarzını tanımladığı ve bu yönüyle de bu bağlanma tarzının “Ben OKEY’im-Sen OKEY Değilsin” yaşam pozisyonu ile örtüştüğü söylenebilir. Son olarak olumsuz benlik modeli ile olumsuz başkaları modelinin korkulu bağlanma tarzını tanımladığı ve bu bağlanma tarzının da “Ben OKEY Değilim-Sen OKEY Değilsin” yaşam pozisyonu ile yakından ilişkili olduğu ifade edilebilir. Dörtlü bağlanma modelinde, güvenli bağlanma tarzına sahip olan bireyler kendilerini ve diğer bireyleri olumlu olarak değerlendirmektedirler. Diğer bireylerle daha kolay yakınlık kurabilmekte ve kendi özerkliklerini de koruyabilmektedirler. Saplantılı bağlanma tarzını benimsemiş olan bireyler, kendilerini değersiz hissederler ve benliklerini sevgiye layık bulmama duygularını sıklıkla hissederler. Saplantılı bağlanmaya sahip bireyler, yakın ilişkilerinde kendilerini doğrulama ve kanıtlama eğiliminde olup hayata karşı mantıklı olmaya beklentiler öne sürerler. Kayıtsız bağlanma tarzına sahip bireyler ise diğer bireyler hakkında olumsuz değerlendirmeler yapar, kimseye ihtiyaç duymadan özerk bir şekilde yaşamaya önem verdiklerini göstermeye çalışır ve kimseyle yakınlık kurmadan da yaşam sürmenin mümkün olduğuna inanmayı seçerler. Korkulu bağlanma tarzına sahip bireyler ise hem kendilerini hem de diğer insanları olumsuz olarak değerlendirirler, diğerlerini güvenilmez, sevmeye layık olmayan bireyler olarak görürler ve diğerleri ile yakın ilişki içerisinde olmaktan çekinirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bağlanma tarzları ve yaşam

pozisyonları birlikte incelendiğinde, yaşam pozisyonlarının kaynağının ve bağlanma tarzlarının kaynağının örtüştüğü görülmektedir.

2.2. Kişilik

Son yıllarda araştırmacıların yoğun şekilde incelediği kişilik kavramının birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan yola çıkılarak kişilik; bireye ait tutarlı davranış kalıpları, bireyin kendine özgü özelliklerinin toplamı ve bireyi diğer bireylerden ayıran ruhsal özellikler bütünü olarak tanımlanabilir (Burger, 2016). Kişilik, bireylerin tutarlı bir devamlılıkla gösterdiği davranışların toplamından meydana gelmektedir (Allport, 1961). İnsan davranışları çevresel faktörlerden oldukça etkilenmektedir, bireylerin her ortamda ve her durumda aynı şekilde davranması beklenemez. Bu nedenle kişiliğin tanımındaki “devamlılık gösteren davranışlar” ibaresi çevresel faktörlerin eşit olarak varsayıldığı durumlar için kullanılmaktadır. Daha açık ifade etmek gerekirse burada tanımlanan kişilik kavramı, aynı çevresel durumlar altında bulunan bireylerin göstereceği devamlılık gösteren davranışları ifade etmektedir.

Diğer sosyal bilimler alanlarında olduğu gibi psikoloji alanında da kişilik kavramını sistematik bir şekilde anlayabilmek ve inceleyebilmek için farklı kuramlar geliştirilmiştir. Bu kişilik kuramları dört temel grupta incelenebilir: psikodinamik kuramlar, bilişsel ve davranışçı kuramlar, insancıl/varoluşsal kuramlar ve araştırma odaklı kuramlar (Yazgan-İnanç ve Yerlikaya, 2013).

Psikodinamik kişilik kuramının savunucuları arasında Freud, Adler, Jung, Ericson, Horney, Fromm ve Sullivan gibi isimler yer alır. Bu kuramcılarının görüşleri arasında belli başlı farklılıklar olsa da kişiliğe dair üç temel varsayımlarının ortak olduğu söylenebilir: kişilik bilinçdışı süreçlerin varlığından etkilenmektedir, bilinçaltı dinamik bir yapıdadır, erken çocukluk deneyimleri kişiliğin önemli bir belirleyicisi konumundadır (Burger, 2016).

Bilişsel ve davranışçı kuramları savunan araştırmacılar arasında Watson, Pavlov, Skinner, Guthrie, Bandura ve Kelly gibi isimler yer almaktadır. Bilişsel ve davranışçı kuramlar arasında önemli bazı farklılıklar olsa da kişiliğe dair üç temel varsayımlarının ortak olduğu söylenebilir: kişilik çevre ile girilen etkileşime bağlı olarak gelişir, yaşam içerisinde bireyler değişir ve bu değişim genellikle çevresel değişimler sonucunda meydana gelir, davranış çevredeki uyaran ve ipucu niteliğindeki şeyler tarafından belirlenir (Burger, 2016).

İnsancıl/Varoluşsal kuramları savunan araştırmacılar arasında Rogers, Maslow, May gibi isimler yer almaktadır. İnsancıl/Varoluşsal kuramların kişiliğe dair savunduğu üç ortak özellik vardır: bu kuramlar kişiliğin daha gelişmiş ve sağlıklı taraflarına odaklanırlar, geçmiş veya geleceğe değil bugüne odaklanırlar, her bireyin seçimlerinden ve davranışlarından kendinin sorumlu olduğunu savunurlar (Burger, 2016).

Araştırma merkezli kuramları savunan araştırmacılar, gözlem yerine daha çok deneysel yöntemleri tercih ederler ve bu durum da bu kuramların diğer kuramlara oranla daha tarafsız olmasını sağlar. Araştırma merkezli kuramların diğer ismi de Ayırıcı Özellik kuramlarıdır. Bu kuram, duruma ve zamana dirençli, kararlı kişisel davranış farklılıklarını açıklamaya çalışır. Araştırma odaklı kuramların iki ana özelliği bulunmaktadır: ayırıcı özellikler terimi farklı durum ve zamanlarda kararlılık gösteren bireysel farklılıkları tanımlamak amacıyla kullanılır ve ayırıcı özellikler genellikle testler, büyük çoğunlukla da öz bildirim testleri kullanılarak ölçülmektedir (Cloninger, 2013).

2.2.1. Beş Faktör Kişilik Kuramı

McCrae ve Costa tarafından yirmi birinci yüzyılın başlarında yeni bir kuram oluşturulmuştur. Bu kurama araştırmacılar tarafından Beş Faktör Kişilik Kuramı ismi verilmiştir. 1980'li yılların ortalarına kadar üç faktörden oluşan bir model (dışa dönüklük, nevrozizm ve deneyime açıklık) ortaya koyan araştırmacılar, ilerleyen yıllarda bu modele iki faktör (uyumluluk ve öz disiplin/sorumluluk) daha eklemiştir. 1990'lı yıllarda daha önce geliştirilen üç boyutlu ölçek yeniden ele alınmış ve kişiliğin beş boyutunu ölçen bir ölçme aracı ortaya çıkarılmıştır. Beş Faktör Kişilik Ölçeği dünya çapında yaygın olarak kullanılan bir araç haline gelmiş ve farklı dillere ve farklı kültürlere uyarlamasının yapılması sağlanmıştır. Ayırıcı Özellik kuramı olarak da adlandırılan Beş Faktör Kişilik Kuramı, kişiliği beş ana boyutta incelemektedir: dışa dönüklük, deneyime açıklık, nevrozizm (duygusal dengesizlik), öz disiplin (sorumluluk) ve uyumluluk (yumuşak başlılık) (McCrae, Costa ve Busch, 1986; Yazgan-İnanç ve Yerlikaya, 2013).

Dışa dönüklük boyutu puanı düşük olan bireylerin çekingen, diğerlerine karşı mesafeli, yalnızlığı seven ve ciddi; dışa dönüklük boyutu puanı yüksek olan bireylerin ise konuşkan, canlı, eğlenceli, sosyal ve şefkatli bireyler oldukları söylenebilir (Burger, 2016).

Deneyime açıklık boyutu puanı düşük olan bireylerin sıradan, muhafazakâr, gerçekçi ve uysal; deneyime açıklık boyutu puanı yüksek olan bireylerin ise hayalperest, meraklı, heyecanlı ve bağımsız bireyler oldukları söylenebilir (Burger, 2016).

Nevrotizm (duygusal dengesizlik) boyutu puanı düşük olan bireylerin sakin, memnuniyeti yüksek, güvende hisseden ve daha az stres yaşayan; nevrozizm boyutu puanı yüksek olan bireylerin ise kaygılı, güvensiz, memnuniyeti düşük ve sık sık stres yaşayan bireyler oldukları söylenebilir (Burger, 2016). Nevrotizm boyutunun literatürde farklı isimleri de mevcuttur, bunlar: nörotiklik (Çetin vd., 2015), duygusal dengesizlik (Bacanlı vd., 2009) ve duygusal tutarsızlıktır (Tatar, 2016).

Öz disiplin (sorumluluk) boyutundan düşük puan alan bireylerin dağınık, dikkatsiz, ihmalkâr ve zayıf irade sahibi; öz disiplin boyutundan yüksek puan alan bireylerin ise düzenli, dikkatli, özenli, azimli ve güçlü irade sahibi bireyler oldukları söylenebilir (Burger, 2016). Öz disiplin boyutunun literatürde farklı isimleri de mevcuttur, bunlar: sorumluluk (Bacanlı vd., 2009) ve öz denetimdir (Tatar, 2016).

Uyumluluk (yumuşak başlılık) boyutu puanı düşük olan bireylerin şüpheli, düşmanca davranışlar gösteren, cimri, rekabeti seven; uyumluluk boyutu puanı yüksek olan bireylerin ise iyi kalpli, sevecen, yardım etmeyi seven, cömert ve uysal bireyler oldukları söylenebilir (Burger, 2016). Uyumluluk boyutunun literatürde farklı isimleri de mevcuttur, bunlar: yumuşak başlılık (Bacanlı vd., 2009) ve geçimlilik (Tatar, 2016).

2.2.2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Karanlık üçlü kavramı, kişiliğin karanlık yönlerini içine alan üç temel kişilik özelliğinden oluşmaktadır. Paulhus ve Williams (2002) genel olarak istenmeyen kişilikler arasından üç temel kişilik özelliğinin birbirleriyle ilişkili olduklarını ve bu kişilik özelliklerinin ortak özelliklerinin var olduğunu ifade etmişlerdir. Bu üç kişilik özelliği, narsizm, Makyavelizm ve psikopatidir. Bu üç kişilik özelliğinin kavramsal olarak ortaya çıkış yerleri birbirinden farklı olsa da deneysel olarak örtüşükleri yerler de bulunmaktadır (Jones ve Paulhus, 2010). Bu ve buna benzer kişilik özellikleri “karanlık”, “sosyal anlamda reddedilen” ve “uyumsuz” gibi kavramlarla nitelendirilmiş olsa da klinik olmayan düzeylerde damgalanmamak için bir kişilik özelliği olarak değerlendirilebileceği ifade edilmektedir. (Paulhus ve Williams, 2002).

Karanlık üçlü kişilik özellikleri içinde bulunan narsizm, Makyavelizm ve psikopatinin kökenleri çok farklı olmasına karşın ortak birkaç özellikleri de mevcuttur. Farklı düzeylerde olmak üzere üç kişilik özelliği de iyi niyetli olmayan hedefler, duygusal uzaklaşma, taklit, hilekârlık ve sinirlilik boyutlarını içermektedir. Beş Faktör Kişilik Kuramı açısından değerlendirildiğinde ise Makyavelizm, psikopati ve narsizm boyutlarından oluşan karanlık üçlü kişilik özelliklerinin; uyumluluk boyutundan düşük puanlar aldıkları dikkat çekmektedir (Jakobwitz ve Egan, 2006; Paulhus ve Williams, 2002). Karanlık üçlü kişilik özellikleri hakkında çalışmalar yapan diğer araştırmacılar ise bu konuda farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Dürüstlük-alçakgönüllülük, duyarlılık, dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve deneyime açıklık (honestly-humility, emotionality, extraversion, agreeableness, conscientiousness, openness to experience) boyutlarından oluşan HEXACO modeli bağlamında karanlık üçlü kişilik özelliklerini inceleyen Lee ve Ashton (2005) ortak nokta olarak dürüstlük-alçakgönüllülük boyutundan alınan düşük puanların karanlık üçlü kişilik özellikleri ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Jones ve Figueredo (2013) tarafından yapılan çalışmada ise karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ortak noktasının manipülasyon ve duygu yoksunluğu olduğu belirtilmiştir.

Narsizm, psikodinamik kuram tarafından ortaya atılmış bir kavramdır. Narsizm kavramı daha çok uyumluluğun dışında sayılabilecek kadar yüksek düzeyde kişinin kendine dair sevgisi olarak tanımlanmıştır. Büyüklenme içeren davranışlar, sürekli ilgi isteği, yüksek düzeyde kendi benliğine odaklanma ve kendine hayranlık besleme gibi davranışları içermektedir (Jones ve Paulhus, 2010). Burada bir kişilik bozukluğu olan narsistik kişilik bozukluğu ile ayırıcı kişilik özelliği olan narsizmi birbirinden ayırmak gerekmektedir. Narsistik kişilik bozukluğu teşhis ve tedaviyi gerekli kılan bir akıl sağlığı bozukluğuyken narsizm davranışı ise bu kişilik bozukluğuna sebep olan ayırıcı bir kişilik özelliğidir. Narsistik kişilik bozukluğu teşhis ve bozukluk olarak kabul edilirken narsizm, ayırıcı kişilik özelliği olarak kabul edilmektedir.

Narsizm kavramının tarihsel gelişimine bakıldığında narsizm ile ilgili ortaya çıkan ilk kuramların narsizmi cinsellik bağlamında ele aldığı görülebilir. Hatta Ellis (1898) tarafından narsizm insanın kendi bedenine karşı hissettiği erotizm olarak tanımlanmıştır. Geçmiş dönemlerde narsist vakalar, bireyin cinsel duygu ve isteklerinin bedenine yönelmesi ve kendine hayranlığını doyurması; bireyin benliğine cinsel bir nesne gibi davrandığı şeklinde açıklanıyordu. Daha sonraları ise psikanalist Sadger tarafından egoistliğin ve bireyin kendini

sevmesinin bir noktaya kadar normal bir davranış, bir noktadan sonra ise bunun patolojik bir davranış olduğu ortaya atıldı. Yine bir psikanalist olan Rank tarafından narsizmin cinsellikle sınırlı olmadığı, narsizmin bir tür savunma mekanizması olduğu ifade edilmiştir (Levy vd., 2011).

Sigmund Freud'un araştırmalarında narsizm çok farklı biçimlerde tanımlanmıştır, bu tanımlar şu şekilde sıralanabilir: cinsel sapkınlık, ilkel bir düşünce biçimi, nesne tercihi, psikoseksüel gelişimin bir parçası, patolojik karakter belirtisi. Tüm bu tanımların haricinde Freud'un narsizm kavramını, günümüzdeki ayırıcı özellik kuramcıları gibi, psikolojik bir spektrum olarak ele aldığı da bilinmektedir. Freud'dan sonra narsizm kavramı; aşk objelerine karşı duyulan kıskançlık ve düşmanlıkla dolu bir tutum, tanrıya karşı kompleks, şişirilmiş benlik ve patolojik özgüven regülasyonu olarak da tanımlanmıştır (Levy vd., 2011).

Alan yazında narsizmin en çok kabul edilen iki boyutu, büyüklenmeci narsizm ve kırılğan narsizmdir. 21. yüzyıla kadar araştırmacılar narsizmin daha çok büyüklenmeci boyutuna önem vermişlerdir, kırılğan narsizm boyutunun araştırılmasına ise 21. yüzyılda başlanmıştır. Büyüklenmeci narsizmin genellikle açık olarak görünür, zarar verici, teşhirci, manipülatif ve psikopatiktir. Kırılğan narsizm ise gizil, utangaç ve doyumсу niteliklere sahiptir (Miller ve Maples, 2011).

Narsizme yönelik farklı bir bakış açısına göre narsizm, “normal narsizm” ve patolojik narsizm” olarak ikiye ayrılmaktadır. Kernberg (1970) tarafından yapılan araştırmada bireyin etrafındaki diğer bireyler tarafından kabul edilme ve beğenilme gibi istek ve beklentilerinin narsistik yönelimler olduğu ve bu yönelimlerin her bireyde var olduğu, bundan dolayı bu davranışların normal narsizm olarak ifade edilebileceği belirtilmiştir. Genel anlamda psikanalitik bakış açısı dikkate alınarak yapılan bu araştırmada patolojik narsizm de detaylı olarak incelenmiş ve tanımlanmıştır. Patolojik narsizm daha çok bireyin akıl sağlığında herhangi bir bozukluk olup olmadığıyla ilgiliyken normal narsizm her bireyde var olan narsistik kişilik özelliklerinin belli bir çeşitlilikte araştırılmasıyla alakalıdır.

Narsizm, bireyin öz benliğine fazlaca tutkulu bir biçimde bağlanması ve kendini beğenmesi şeklinde tanımlanabilir. Narsizmin en belirgin özelliği ise bireyin kendine yüksek düzeyde değer atfetmesidir. Saygınlık ve statü arayışı içerisinde olan ve etrafındaki kişilerin ona saygı ve hayranlık duygularını göstermesini isteyen narsist kişiler; elde ettikleri başarıyı fazlaca abartma, eleştirileri kabul etmekte zorlanma, yalnızca kendisine saygınlık duyan

kişilerle sosyal ve duygusal etkileşim içine girme, diğer bireyler için daha az kaygı ve tedirginlik yaşama, toplumsal normlara uymada direnme ve uzun dönemli kazanımlardan ziyade kısa önemli kazanımlara önem verme eğilimine sahiptirler (Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılgan, 2018).

Makyavelizm, alan yazında “Amaca giden yolda her şey mubahtır” ibaresiyle anılmaktadır (Özsoy ve Ardıç, 2017). Makyavelizm kavramının ortaya çıkmasına sebep olan Niccolo Machiavelli, iktidarda olan kişilerin gücü nasıl elde edebilecekleri ve aynı şekilde bu gücü nasıl koruyabileceklerini “Hükümdar” adlı eserinde ortaya koymuştur. Ayrıca gücü elde ederken ve korurken de yanıltıcı, ahlak dışı, acımasız ve hile içeren yöntemlerin kullanılabilmesini belirtmiştir.

Niccolo Machiavelli'nin “Hükümdarlar ve Söylevler” isimli eserlerinin Christie ve Geis (1970) tarafından temel alınarak yapılan araştırmalar neticesinde Machiavelli'nin görüş ve düşünceleri psikoloji alanına dâhil olmuştur. Bu görüş ve düşüncelerden hareketle Christie ve Geis (1970) Makyavelizm kişilik özelliklerinin üç ana varsayımı ifade etmişlerdir: yönlendirici strateji ve taktiklerin faydalı olduğuna yönelik düşünce, insanın özünün kötü olduğuna yönelik düşünce, yararın ilke ve kurallardan daha önemli olduğuna dair düşünce. Makyavelist bireyler temel bir hedef yolunda diğer bireyleri bu hedefe giden araçlar olarak görmenin kabullenilebilir bir durum olduğunu düşünürler. Bu bireylerin davranışlarının temel inançlarını doğrular ve yansıtır nitelikte olduğu bilinmektedir. Makyavelist bireyler hedefleri uğrunda aldatma ve kandırma, ikna etmeye çalışma ve pohpohlama gibi teknikleri kullanmaktan geri durmazlar. Bu düşünce ve davranışlara sahip olan Makyavelist bireyler genellikle duygusal açıdan soğuk, kuşkucu ve faydacı bireyler olarak tanımlanabilirler (Boozer vd., 2004).

Başka bir görüşe göre Makyavelizm'in temelindeki ana faktörler; yönlendirici stratejiler ve kuşkucu bir dünya görüşüdür. Makyavelist bireylerin genellikle dünyaya karşı kuşkucu bir bakış açısı olduğu söylenebilir. Makyavelist bireyler diğer bireyleri hilekâr ve ahlak dışı davranışlar sergileyen kişiler olarak tanımlarlar. Makyavelist bireyler sergilemiş oldukları ahlak dışı davranışları “Eğer başka biri benim yerimde olsaydı o da aynı şekilde davranırdı” gibi cümle ve ifadelerle mantığa uygun hale getirmeye gayret etmektedirler. Makyavelist kişiler hedeflerine ulaşabilmek için yönlendirici stratejilere başvururlar ve bu stratejilerin bazıları anti sosyal stratejiler olarak tanımlanabilir. Bu anti sosyal stratejilere

örnek olarak ise doğruyu söylemekten kaçınma ve hileye başvurma davranışları gösterilebilir (Jones ve Paulhus, 2009).

Makyavelist bireyler diğer bireyleri bilerek ve isteyerek yanlış yönlendirmekte ya da başvurdukları stratejik yönlendirmelerle yarar sağlama eğilimindedirler. Bu bireyler tüm bu davranışları sergilerken de suçluluk duygusunu hissetmemektedirler çünkü Makyavelist bireyler ahlaki açıdan bir eksiklik yaşamakta ve toplumda kabul edilen ahlaki kurallardan kendilerini soyutlamaktadırlar. Bununla birlikte Makyavelist bireyler genellikle diğer insanlara karşı şüpheyile yaklaşır, diğer insanların güvenilir olmadıklarını düşünür ve onları art niyetli olarak görürler. Bu durumun bir sonucu olarak da diğer bireylerle sosyal ve duygusal açıdan bir bağ kuramazlar, duygularından soyutlanmış bir şekilde bireysel menfaatlerine uygun olarak davranmaya çalışırlar. Makyavelist bireylerin tüm bu kendilerine özgü özellikleri empati becerisinin yoksunluğunu çağrıştırmaktadır. Bu bireyler kendilerini diğer bireylerin yerine koymakta zorlanmakta ve diğer bireylerin duygularına uyum sağlamakta güçlük çekmektedirler (Berezkei, 2018).

Makyavelizm, kişiler arası etkileşimlerde ortaya çıkan menfaatçi, yanıltıcı, hilekâr ve yönlendirici tutum ve davranışlarla karakterize bir kişilik özelliğidir. Bu tutum ve davranışlar nedeniyle Makyavelist bireylerin diğer bireylere göre daha akıllı ve alımlı olduğu fikri düşünülebilir ancak Makyavelizm ile zekâ düzeyi, ekonomik durum ya da alımlılık düzeyi arasında herhangi bir korelasyon ilişkisi bulunmamaktadır (Jakobwitz ve Egan, 2006).

Psikopati, alan yazında genellikle bir kişilik bozukluğu olarak tanımlanan ve bu şekilde ele alınan psikopati son yıllarda ayırıcı bir kişilik özelliği olarak da tanımlanmaya başlanmıştır. Cleckey (1976), psikopatinin bir ayırıcı kişilik özelliği olarak ele alınması gerektiğini savunan ve bu yönde çalışmalar yapan bir araştırmacıdır. Cleckey (1976) tarafından yapılan çalışmada psikopatinin 16 temel özelliği tanımlanmıştır:

- Sığ (yüzeysel) bir çekiciliğe sahip olma ve yüksek düzeyde kognitif yetenekler
- Gerçeğe aykırı bilişlerin ve sanrıların yokluğu
- Sinirlilik hali
- Güven eksikliği
- Samimiyetsizlik ve yalan söyleme eylemi
- Pişman olmama ve utanç duygusundan yoksun olma

- Eksik güdülenmeye sahip anti-sosyal tutum ve davranışlar
- Tecrübelerinden ders çıkarmama ve güçsüz bilişsel yargılama
- Hastalık düzeyinde benmerkezci davranışlar ve sevme becerisinden yoksun olma
- Temel duygulanım tepkilerinde kısıtlılık
- İç görü eksikliği
- Günlük hayattaki kişiler arası ilişki ve etkileşimlere karşı tepkisizlik
- Alkol tüketildiğinde meydana gelen rahatsız edici ve hoş olmayan davranışlar
- Nadir olarak intihar girişimleri
- Duygusuz, tekdüze ve karışık bir cinsel hayat
- Uzun dönemli yaşam planlarını uygulamada güçlük

Bu anlamda psikopati davranışının dürtüsellik, diğerlerine zarar verme amacı taşıyan davranışlar, şiddet içeren eylemlerde bulunma, duyarsız olma ve ahlaki olmayan davranışlar ile bilinen bir kişilik özelliği olduğu söylenebilir (Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılğan, 2018).

Diğer taraftan psikopati kavramının içinde yer alan temel özelliklerin arasında dürtüsel heyecan arama davranışı, öz disiplin eksikliği, empati yeteneğinden yoksunluk, kişiler arası etkileşimlerde manipülasyona başvurma ve anti-sosyal davranışların varlığı gösterilebilir. Bu temel özellikler psikopati düzeyi yüksek düzeyde olan insanların hem kendilerine hem de diğer bireylere zarar verme ihtimallerinin artmasına neden olmaktadır. Bu zararlara; tehlikeli cinsel davranışlarda bulunma, fazla miktarda alkol tüketimi, şiddet sergileme ve görevi kötüye kullanma örnek olarak verilebilir (Rauthman ve Kolar, 2012).

Paulhus ve Williams (2002) tarafından yürütülen çalışmada psikopati davranışının temelinde yüksek düzeyde dürtüsellik ve heyecan arama davranışının; düşük düzeyde ise empati ve kaygı düzeyinin olduğu ortaya konmuştur. Psikopati davranışını oluşturan bu öğelerden en çok dürtüsellik dikkati çekmektedir. Psikopati düzeyi yüksek olan bireylerin günlük yaşamlarında genellikle fevri hareketlerinin baskın olduğu gözlenmektedir. Harekete geçmeden önce diğer bireylere oranla durum üzerinde daha az kafa yorma eğilimi şeklinde ifade edilen dürtüsellik davranışı genellikle fonksiyonel olmayan, uyumsuz bir davranış olarak incelense de Dickman (1990), dürtüsellik kavramı, işlevsel olan dürtüsellik ve işlevsel olmayan dürtüsellik olmak üzere iki kategoride incelemiştir. Dürtüsellik davranışının yararlı ve uygun olduğu durumlarda sergilenen dürtüsellik işlevsel, yararsız ve uygun olmayan durumlarda sergilenen dürtüsellik ise işlevsel olmayan dürtüsellik davranışı olarak

tanımlanmıştır. Psikopati davranışı ile işlevsel dürtüsellik davranışı arasında anlamlı düzeyde bir ilişkiye rastlanmazken; psikopati davranışı ve işlevsel olmayan dürtüsellik davranışı arasında pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde ilişkilerin varlığı saptanmıştır (Jones ve Paulhus, 2011).

2.4. Kindarlık

İnsanlar zaman zaman yaşadıkları olumsuz durum ve olaylardan dolayı, diğer bireylere karşı negatif duygular hissetmekte ve bu negatif duygular da zaman içerisinde kin duygusuna dönüşebilmektedir. Kin tutma davranışı bireyin karşısındaki bireye karşı hissettiği gizli düşmanlık olarak tanımlanabilir. Yükseköğretim kurumları gibi bilimsel, özgür ve objektif olması gereken kurumlarda dahi gözlenebilen kin tutma davranışı, kin tutan ve kin tutma davranışına maruz kalan bireylerin yaşamını olumsuz olarak etkilemekte ve geri dönüşü mümkün olmayan sonuçlara yol açabilmektedir (Kıral ve Nayır, 2019). Bireyin diğer bireylere karşı beslediği kin duygusu üniversite öğrencileri arasında istenmeyen sonuçlara yol açabilmektedir.

Kin kavramı Türk Dil Kurumu Sözlüğünde (TDK, 2021) “birine karşı öç alma isteği, garaz” olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kendisine karşı yapılan herhangi bir davranışı kabullenememesinden doğan devamlı ve gizli bir düşmanlık olarak tanımlanan “kin” (Ayverdi, 2006) kavramı genellikle “öç alma”, “intikam” ve “garaz” kelimeleriyle eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Kin tutmak kavramı ise “birine karşı öç alma isteğini sürdürmek” olarak tanımlanmaktadır. Benzer şekilde kindar kavramı “öç almak isteyen, kin tutan, kinci, kinli” olarak tanımlanırken, kindarlık kavramına bakıldığında ise “kindar olma durumu, kinlilik” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021).

Kindarlık, bireyin herhangi bir karşılık ödemesi söz konusu olsa dahi diğer bir bireye zarar verme kararlılığında olma hali olarak ifade edilmektedir (Marcus, Zeigler-Hill, Mercer ve Norris, 2014). Kindarlık, bir bireyin diğer bir bireye zarar vermesi için herhangi nedene ihtiyaç duymadan istekli olması durumu olarak da ifade edilebilir (Yılmaz, 2019).

Kindarlık kavramı, bireyin çevresindeki herhangi bir kişi tarafından acı çeiktirecek şekilde saldırıya uğramasının ardından, yine bireyin diğer kişiden intikam almaya yönelik güçlü isteği olarak tanımlanabilir. Ayrıca intikam duygusunun şiddet davranışı ile herhangi bir bağı yoktur. İntikam duygusunun şiddet davranışıyla beraber ele alınmasının nedeni, intikam duygusunun temelinde şiddetin olmasından değil, karşı tarafa intikam besleyen

kişinin şiddet davranışını bir yöntem olarak tercih etmesinden ileri gelmektedir (Adugit, 2008).

Kindarlığın günlük hayattaki örneklerine bakıldığında ise boşanmış ya da boşanma aşamasında olan partnerlerin kendilerinin zarara uğraması pahasına, karşı taraftaki bireye veya evlatlarına zarar verebilecek davranışlar sergilemesi kindarlığı iyi bir biçimde ifade eden örneklerden biridir. Bir iş insanının kendisi daha fazla para kazanabilecek olmasına karşın diğer taraftaki iş insanını daha az bir kazanç ve kardan mahrum bırakmak için kendi yüksek kazancından feragat etmeyi göze alması da kindarlığa bir örnek oluşturur. Aynı şekilde bir araç sürücüsünün kendisinin ve arabasının zarara uğraması pahasına karşı taraftaki araç sürücüsünü zor durumda bırakacak biçimde araç kullanması veya bir teröristin masum insanlara zarar verme pahasına kendi yaşamından vazgeçmeyi göze alabilmesi de kindarlığı açıklayan örnekler arasındadır (Yılmaz, 2019).

Kindarlık davranışının temelinde yatan biyolojik ve psikodinamikler konusunda tahminde bulunan araştırmacıların bazıları kindarlık kavramının evrim kuramı ile ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır (Carrasco, Harrison ve Villena, 2018; Philipowski, 2016; Wobker, 2015). Kindar olmanın bir tür avantaj olduğunu belirten araştırmacılar, türlerin yaşamlarını devam ettirmede kindarlığı bir yöntem olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Bazı bilim insanları ise bireylerin kendilerine maliyet getirse bile diğer bireylere zarar vermekten hoşlandıklarını ve bu durumdan haz aldıklarını savunmuşlardır (Wright, 2003; aktaran Yılmaz, 2019). Psikodinamik yaklaşımı benimseyen araştırmacılar; kindarlık davranışının temelinde bilinçdışı güdüler ve içgüdüsel ve biyolojik dürtülerin var olduğunu savunmuşlardır (Guntrip, 1971; Jacobs, 1997; aktaran Yılmaz, 2019).

Kindarlık davranışını psikopatoloji ile bağdaştıran bilim insanları da vardır. Klinik olarak psikotik bozukluk tanısı alan ve hastanede tedavi gören 120 birey üzerinde yapılan incelemeler sonucunda kindarlık davranışının diğer kişilik özelliklerinden ayrı bir kişilik özelliği olduğu ve karanlık kişilik özelliklerinin bir üyesi olarak sınıflandırılması gerektiği ifade edilmiştir (Moyer vd., 2017). Ayrıca araştırmacılar suça meyilli bireyler üzerinde yaptıkları çalışmalarda kindarlık davranışı ve psikopatoloji arasındaki ilişkiyi incelemişler ve anlamlı ilişkiler bulmuşlardır. Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre kindarlık puanları ile anti sosyal kişilik bozukluğu ve sınırda kişilik bozukluğu arasında anlamlı düzeyde yüksek ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Yine bu çalışmanın sonucunda, kindarlık davranış puanlarının

ölçülmesinin, çeşitli kişilik bozuklukları tanılarının doğruluğunun sınanmasında yol gösterici olabileceği ifade edilmiştir (Rogier ve Garofalo, 2017).

Marcus vd. (2014), bireylerin kindarlık davranışının kendilerine hiçbir getirisi olmadığını aksine bu davranışın diğer bireylere ve halka zarar verdiğini bilmesine rağmen başka inanlara kötülük yapma veya onların menfaatlerini, kazançlarını baltalama davranışı şeklinde tanımlanan kindarlığın günlük yaşamda oldukça sık gözlemlendiğini ifade etmişlerdir. Araştırmacılar, kindarlık eğilimi olan bireylerde saygısızlık, Makyavelizm, düşük düzeyde özgüven, saldırganlık ve utanç duygusunun zayıf olması gibi davranışların diğer bireylere oranla daha yüksek düzeyde var olduğunu belirtmişlerdir. Erkeklerde, kadınlara oranla kindarlık eğiliminin daha fazla olduğu buluna araştırmada geç yetişkinlerin de yaşlılara oranla daha az kindarlık davranışı ortaya koyduğu gözlenmiştir.

2.3. Bencillik

Bireylerin kendi istek ve gereksinimlerinin farkında olması, bu istek ve gereksinimleri doyumak için emek harcaması, bunları yerine getirirken diğer bireylerin içinde kendine değer vermesi ve ayrıcalık tanınması sağlıklı ve normal insan davranışları arasında yer alır. Bu sınırlar arasındaki bencil davranışlar, canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için bir koşul olarak düşünülmektedir. Hemen hemen bütün canlılarda gözlemlenen bu bencillik davranışı “rasyonel-gerçekçi bencillik” olarak tanımlanmaktadır (Locke, E. A., 1988). Bencillik kavramı; diğer bireyleri önemsemeden veya onları görmezden gelerek, bazen diğer bireylerin yararına olmayacak sonuçları es geçerek bireyin yalnız kendi gereksinimlerini ve isteklerini göz önünde bulundurması ve buna uygun davranışlar sergilenmesi olarak ifade edilebilir (Ronald, 2016).

Bencillik kavramı farklı psikoloji ekolleri tarafından ele alınmıştır. Psikanalitik yaklaşıma göre kişilik gelişiminde ortaya çıkan bencil duygular bastırılmaya ve toplumsal değerler öğretilmeye çalışılmaktadır. Ancak birey, hiçbir zaman tam anlamıyla özgeci davranışta bulunamaz. Psikanalitik yaklaşıma göre bireylerin tam anlamıyla bencillikten arınan bir davranış gösterememelerinin nedeni, alt benliğin (id) önde olmasıdır. Bu duruma örnek olarak; bireylerin, diğerlerini düşünürken hatta onlara yardım ederken bile kendilerine yönelik olumlu bir sonuç çıkarmaları, kendilerinin ne kadar iyi bir insan olduğunu düşünerek mutlu olmaları gösterilebilir (Ayten, 2013).

Sosyal öğrenme kuramına göre toplum içerisindeki bireyler, diğer bireyleri izleyerek ve diğer bireylerin sergilediği davranışların ödüllendirildiğini veya cezalandırıldığını gözlemleyerek öğrenmektedirler. Sosyal öğrenme, bir davranışı taklit etmek kadar basit bir kavram değildir. Birey, gözlem yoluyla izlediği davranışlardan bazı sonuçlar çıkararak kendine faydası olan davranış ve tutumları seçmekte ve yine bu davranış ve tutumları model almaktadır (Bayrakçı, 2007). Bu bilgilere dayanarak, bireyin doğduğu andan ölümüne kadar sürekli bir öğrenme içerisinde olduğu söylenebilir. Birey; aile, okul ve çevresinde yaptığı gözlemler sonucunda sergileyeceği davranışları kendi yararı doğrultusunda pekiştirmektedir. Tüm bunlardan hareketle bencillik davranışının da diğer davranışlar gibi öğrenilebileceği ifade edilebilir (Çalışıcı Çelik, 2020).

Piaget, ahlaki gelişimi; ahlak öncesi evre, ahlaki gerçeklik evresi ve ahlaki görecelik evresi olmak üzere sınıflandırmıştır. Ahlak öncesi evrede, ahlâki kurallar hakkında bilgi sahibi olmayan çocukların benmerkezcilikleri ön plandadır. Dışa bağlı dönemde ise çocuklar kurallara mutlak itaat ederler. Çocuk, otorite tarafından koyulan kuralları kabul etmekte ve kuralları sorgulama gereğinde bulunmamaktadır (Arı, 2002). Özerk döneme gelindiğinde ise; çocuk, bir durumun, doğru ya da yanlış olduğuna karar verirken çevresel durumları ve bireysel özellikleri dikkate almaktadır. Piaget'in, ahlâki gelişim evreleri değerlendirildiğinde, bireyin yaşındaki ilerlemeye ve çevresi ile deneyimlediği olumlu ya da olumsuz durumlara paralel olarak; ahlâki değerleri benimseyebildiği ölçüde bencillik davranışını bastırdığı veya ortaya çıkardığı söylenebilir. Kohlberg, küçük yaşlarda bencil davranışlarda bulunan çocukların, ileriki yaşlarda karşılık bekleyerek diğerlerine yardım etmeyi ve son aşamada ise bencillikten biraz daha uzaklaşarak diğerlerine karşılıksız yardım etmeyi öğrendiğini ifade etmektedir (Ayten, 2013).

Yılmaz (2018) bencillik kavramını üç boyutta incelemiştir: uyumsal bencillik, egosantrik bencillik ve patolojik bencillik. Uyumsal bencillik, bireyin sosyal alanlara adapte olabilmesi ve içinde bulunduğu sosyal alanda olumlu kazanımlar elde etmesi için sergilemiş olduğu davranışları ifade etmektedir. Uyumsal bencillik türü diğer iki bencillik türüne göre daha az patoloji içermektedir. Uyumsal bencillik sergileyen bireylerin amacı yalnızca kendi çıkarlarını korumak olmayabilir. Bu bencillik türüne sahip olanlar aileleri ve arkadaşlarının da çıkarlarını korumak için de hareket edebilirler. Uyumsal bencillik kavramı diğer bireylere karşı daha az zararlı ve günlük yaşamda “hayata tutunmayı” destekleyen bir bencillik türü olarak tanımlanmaktadır. Uyumsal bencilliğin hayatta kalmayı desteklemesi ve diğer bencillik

türlerine kıyasla daha az zararlı olması özellikleri onun diğerlerine oranla daha yaygın gözlenen bir bencillik türü olduğunu göstermektedir.

Egosantrik bencillik kavramı, bireyin yalnızca kendi çıkarlarının olabileceğine dair bir düşünceye inanma ve diğer bireyleri hesaba katmama fikir ve davranışları ile karakterize bir bencillik türüdür. Bu bencillik türüne sahip olan bireyler kurduğu ilişkilerde kendi alanını genişletmeye odaklanırken diğer bireylerin alanına daraltmaya odaklanmaktadır. Bu bencillik türü hemen hemen ergenlik çağına kadar bir gelişim dönemi özelliği şeklinde değerlendirilse de ergenlik dönemine yaklaşırken azalması ve yetişkinlikte de yerini “hemgamlık” ve “empatiye” bırakması beklenmektedir.

Patolojik bencillik kavramı ise ilk iki bencillik türünden tamamen ayrı bir biçimde diğer bireylere zarar verme amacı taşıyan veya davranışlarının sonucu itibariyle diğer bireylere zarar verme ile karakterize bir bencillik türüdür. Bu bencillik türüne sahip bireyler genellikle paylaşımcı olmayan, çıkar ilişkisi kuran, manipülasyon ve sömürü içeren ilişkileri tercih eden kişiler olarak ön plana çıkmaktadır. Patolojik bencillik kavramı ruhsal bir hastalık ya da bozukluk olarak tanımlanmamaktadır fakat bu bencillik türünün narsistik kişilik bozukluğu ve anti sosyal kişilik bozukluğu ile çok yakın bir ilişki içerisinde olduğu ifade edilmektedir.

2.5. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yaşam pozisyonları, karanlık üçlü kişilik özellikleri, bencillik ve kindarlıkla ilgili yapılmış olan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar yer almaktadır.

2.5.1. Yaşam Pozisyonlarıyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Keler (2008) tarafından yapılan araştırmada lise öğrencilerinde Transaksiyonel Analiz Kuramının alt boyutlarından olan “bağlanma tarzları ile ego durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının incelenmesi” amaçlanmıştır. Çalışma grubunu 220 kız öğrenci ve 160 erkek öğrenci olmak üzere toplam 380 lise öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma sonucu ortaya çıkan sonuçlar, bağlanma tarzları ile ego durumları arasında anlamlı düzeyde ilişkilerin olduğunu göstermiştir. Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre Eleştirel Ebeveyn tutumu puanları arttıkça korkulu bağlanma tarzı puanları da artmaktadır. Ayrıca Yetişkin ego durumu puanları arttıkça saplantılı bağlanma tarzı puanları azalmış; güvenli bağlanma tarzı puanları artmıştır. Benzer şekilde Uygulu Çocuk ego tutumu puanları arttıkça güvenli bağlanma tarzı puanlarının azaldığı görülmüştür. Son olarak Doğal Çocuk ego durumu puanları arttıkça

korkulu bağlanma tarzı puanlarının da azalmakta olduğu raporlanmıştır. Lise öğrencilerinin seçtikleri ve günlük yaşamlarında başvurdukları bağlanma tarzları ile dominant ego durumları arasındaki ilişki incelendiğinde ise dominant olarak kullanılan ego durumlarıyla kayıtsız bağlanma tarzı ve korkulu bağlanma tarzı arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Bu bulgunun tersine dominant ego durumları ile güvenli bağlanma tarzı ve saplantılı bağlanma tarzı arasında anlamlı düzeyde ilişkilerin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lee (2012) tarafından yapılan araştırmada hemşirelik öğrencilerinde ego durumlarının ve yaşam pozisyonlarının empati üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışma grubunu 204 kadın hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Sonuç olarak yaşam pozisyonlarına göre empati derecesi, başkalarına karşı olumlu tutumda (Ben OK-Sen OK, Ben OK Değilim-Sen OK) ve başkalarına karşı olumsuz tutumda (Ben OK-Sen OK Değilsin, Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin) farklılık göstermiştir.

Ekşi, Ümmet ve Özoğlu (2017) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin günlük yaşamlarında kullandıkları ego durumlarının, koruyucu faktörleri ile stres yaşantılarına dönük anne-baba tepkileri dâhilinde araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 295 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan ölçme araçları; Kişisel Bilgi Formu, Ego Durumları Ölçeği, Ergenlerin Stresli Yaşantılarına Yönelik Ebeveyn Tepkileri Ölçeği ve Ailedeki Koruyucu Etkenler Ölçeği şeklindedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin günlük yaşamlarında kullandıkları ego durumları ile aile içinde bulunan koruyucu faktörler ve stresli durumlara dönük anne-baba tepkileri arasında anlamlı düzeyde ilişkilerin olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ve içinde büyüdükleri aile ortamlarına göre kullandıkları ego durumlarında anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Ancak ebeveynlerin eğitim durumu ve sosyoekonomik düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin günlük hayatlarında kullandıkları ego durumları arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akbağ ve Kulaksızoğlu (2018) tarafından yapılan araştırmada stresle başa çıkma tepkilerinin Transaksiyonel Analiz (TA) yaklaşımı açısından incelenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmada mevcut olan durumu betimlemeyi amaçlayan ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 1382 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. . Araştırmada kullanılan ölçme araçları; “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” ve “Ego Durumları Ölçeğidir” Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara göre; Yetişkin ego durumunu günlük yaşamında

kullanan öğrencilerin, özgüvenli tarzı en çok benimsediği; Uygulu çocuk ego durumunu kullanan öğrencilerin ise özgüvenli tarzı en az benimseyen grup olduğu görülmüştür. Ayrıca Yetişkin ego durumunu günlük yaşamlarında kullanan öğrencilerin, iyimser tarzı en çok benimseyen grup olduğu ve onu Koruyucu ego durumunu günlük hayatlarında kullanan öğrencilerin izlediği görülmüştür. Bunun aksine Eleştirel ebeveyn ego durumunu günlük yaşamlarında daha sık kullanan üniversite öğrencilerinin, iyimser tarzı en az benimseyen grup olduğu ve onu Uygulu çocuk ego durumunu günlük hayatlarında kullanan öğrencilerin izlediği görülmüştür. Boyun eğici tarzın en fazla Uygulu çocuk ego durumunu kullanan öğrencilerde, en az ise Yetişkin ego durumunu kullanan öğrencilerde görüldüğü saptanmıştır. Son olarak sosyal desteğe başvurma olasılığı en yüksek iki grubun Doğal çocuk ego durumunu kullanan öğrenciler ve Koruyucu ebeveyn ego durumunu kullanan öğrenciler olduğu bulunurken; sosyal desteğe başvurma olasılığı en az olan iki grubun Eleştirel ebeveyn ego durumunu kullanan öğrenciler ve Uygulu çocuk ego durumunu kullanan öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmada genel olarak öğrenciler tarafından kullanılan ego durumları ile stresle başa çıkma tepkileri ile arasındaki ilişkilerin incelenmesi hedeflenmiştir ve sonuç olarak anlamlı düzeyde ilişkilerin olduğu görülmüştür.

Çifçi ve Özerk (2018) tarafından yapılan araştırmada uçakta kabin ekibinde bulunan bireylerin üyelerinin uçuş esnasında içinde buldukları grup ve yolcular ile etkileşimde buldukları sırada görevlerinin gerektirdiği ego durumları ile bireysel olarak algıladıkları ego durumlarının bağdaşım seviyelerinin, kabin ekibinde bulunan bireylerin geleceklere dönük umutsuzluk seviyeleri ile ilişkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 300 kabin ekibi üyesi oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu, Ego Durumları Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; kabin ekibinde bulunan bireylerin bireysel olarak algıladıkları ego durumları ile görevlerinin gerektirdiği ego durumları arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse; kabin ekibinde bulunan bireylerin bireysel olarak algıladıkları ego durumları ile görevlerinin gerektirdiği ego durumları arasında anlamlı düzeyde uyumsuzluk olduğu saptanmıştır. Ayrıca kabin ekibinde bulunan bireylerin umutsuzluk düzeylerinin, cinsiyetlerine ve eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Kabin memurlarının mesleği tercih bakımından ise mesleği seçme sebepleri ile umutsuzluk seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu bulguya paralel şekilde kabin ekibinde yer alan bireylerin mesleki inançları ile umutsuzluk seviyeleri arasında da anlamlı düzeyde bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir.

Turhal, Kalyoncu ve Keçeci (2018) tarafından yapılan araştırmada ülkedeki bir Güzel Sanatlar Lisesinde, bireysel çalgı dersleri esnasında ğrenci ile öğretmenlerin arasında kurulan iletişim ve etkileşim sürecinde, yine ğrenci ve öğretmenler tarafından günlük yaşamlarında tercih ettikleri “ego durumları” ve “iletişim birimlerinin” aıĝa çıkarılması hedeflenmiştir. Çalışma grubunu, araştırmanın yapıldığı lisede öğrenim gören 83 ğrenci ile aynı lisede görev yapmakta olan 15 ğretmen oluşturmuştur. Araştırma verilerini toplamak için, Arı (1989) tarafından hazırlanan “Ben Durumları leği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ğretmenlerin “Koruyucu Ebeveyn ego durumu” ve “Yetişkin ego durumunu” diğer ego durumlarına kıyasla daha sık kullandıkları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kendi algılarına göre “Koruyucu Ebeveyn ego durumunu”, ğretmenlerinin algılarına göre ise “Uygulu ocuk ego durumunu” daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguda ise hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin en az “Eleştirel Ebeveyn ego durumunu” kullanmakta oldukları grlmştir. Ayrıca ğrenciler ile ders ğretmenlerinin karşılıklı olarak iletişimlerinde “tamamlayıcı transaksionların” kullanıldığı ifade edilmiştir.

Demircioğlu, Tercan, Serin, Yüksel, Gökbayrak, Grevin, kten ve İpek (2019) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin yaşam pozisyonları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın alışma grubunu çocuğu olan 212 ebeveyn oluşturmuştur. Sonuç olarak ebeveynlerin “Sen OK” yaşam pozisyonlarının yaşlarına göre anlamlı derecede farklılaştığı grlmştir. Ayrıca “Ben OK” yaşam pozisyonunda, yksekokrenim görmüş olan bireyler lehine anlamlı düzeyde farklılaşmalar olduğu grlmştir. Diğer önemli bir bulgu ise “Ben OK Değilim” yaşam pozisyonunda, bir işte çalışmakta olan ebeveynlerin lehine anlamlı düzeyde farklılaşmalar görülmesidir. Bunlara ek olarak çalışan ebeveynlerin iş yerlerindeki memnuniyet düzeylerinin arttıĝa “Ben OK” ve “Sen OK” yaşam pozisyonları puanlarının da aynı Şekilde arttığı saptanan bulgular arasındadır.

Karababa (2019) tarafından yapılan araştırmada niversite ğrencilerinin yaşam doyumları düzeylerinin, yaşam pozisyonları tarafından anlamlı düzeyde yordanıp yordanmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın alışma grubunu 429 niversite ğrencisi oluşturmuştur. Sonuç olarak yaşam doyumunun “Ben iyiyim-sen iyisin” ve “Ben iyiyim-sen iyi değilsin” yaşam pozisyonları ile pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki içinde; “Ben iyi değilim- sen iyi değilsin” ve “Ben iyi değilim-sen iyisin” yaşam pozisyonları ile negatif yönlü anlamlı bir ilişki içinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu araştırma sonucunda,

üniversite öğrencilerinde yaşam pozisyonlarının, yaşam doyumunun yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Gökmen ve Çakır (2019) tarafından yapılan araştırmada Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinin; kendini kabul etme, iletişimde kullanılan temas engelleri, yaşam pozisyonları ve duygularını yönetme becerisi ile affetme düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 265 üniversite öğrencisinden meydana gelmiştir. Sonuç olarak Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sosyal bağlılıkları, "Ben OK-Sen OK Değilsin" yaşam pozisyonu ve "Ben OK Değilim-Sen OK" yaşam pozisyonları ile affetme duyguları arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Duyguları yönetebilme becerileri, "Ben OK-Sen OK" yaşam pozisyonu, kendini koşulsuz kabul etme, "Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin" yaşam pozisyonu, iletişimde kullanılan temas engelleri değişkenleri ile affetme duygusu arasında ise orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Atasoy ve Çankaya (2020) tarafından yapılan araştırmada Samsun'da yaşayan genç amatör futbolcuların ego durumları ile takım performanslarına dayalı uyum ve performans düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 183 amatör futbolcu oluşturmuştur. Yapılan bu araştırmada ölçme araçları olarak; TA Ego Durum Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu ve Performans Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan toplanan veriler Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey HSD testleri kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda amatör futbolcuların Transaksyonel Analize dayalı ego durumları ile takımdaki pozisyonları arasındaki korelasyonun sadece Yetişkin Ego durumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Diğer taraftan futbolcuların performansları ile ego durumları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır.

Anne ve Boholts (2021) tarafından yapılan araştırmada yaşam pozisyonları ve depresyon arasındaki ilişki, mahkûmiyetlerin rolü açısından incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda depresyonla en çok ilgili olan yaşam pozisyonunun "Ben İyi Değilim-Sen İyi Değilsin" pozisyonu, depresyonla en az ilgili olan yaşam pozisyonunun "Ben İyiyim-Sen İyisin" pozisyonu olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırma kendine ve diğerlerine yönelik algısı olumlu olan bireylerin depresyona yakalanma eğiliminin düşük olduğunu gösterirken; kendine ve diğerlerine yönelik algısı olumsuz olan bireylerin depresyona girme ihtimallerinin diğerlerine oranla daha yüksek olduğu göstermiştir.

Ömür (2021) tarafından yapılan araştırmada Transaksiyonel Analiz Kuramının alt boyutlarından olan ego durumları kavramı ile evlilik uyumu/doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Yapılan bu araştırmada var olan ilişkileri betimlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve 5 evli çiftle yüz yüze, 5 evli çift ile de online olarak görüşmeler planlanmış ve gerçekteştirilmiştir. Ayrıca yine bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden de yararlanılmış olup; toplam 101 evli çiftin “Ego Durumları Ölçeği, Evlilik Doymu Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu” ölçeklerini doldurmaları sağlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre evlilik ilişkisinde sırasıyla Koruyucu Ebeveyn ego durumu, Yetişkin ego durumu ve Uygulu Çocuk ego durumlarını sıklıkla kullanan kişilerin evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğal Çocuk ego durumu ve Eleştirel Ebeveyn ego durumunu sıklıkla kullanan bireylerin ise evlilik doyumlarının zamanla azaldığı yapılan bu araştırma ile ortaya konmuştur. Ayrıca evlilik ilişkilerinde Uygulu Çocuk ego durumunu sıklıkla kullanan bireylerin evlilik uyumlarının yüksek olduğu ancak evlilikten aldıkları doyumların düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yoldaş Örs ve Demircioğlu (2021) tarafından yapılan araştırmada okul öncesi çağında çocuğu olan anne babaların günlük hayatta kullandıkları yaşam pozisyonlarının farklı demografik değişkenler açasından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 364 ebeveyn oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini seçme yöntemi olarak basit seçkisiz örnekleme seçme yönteminden yararlanılmıştır. Yine yapılan bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden olan ve mevcut durumu betimlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Aile Bilgi Formu ve Yaşam Pozisyonları Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, anne babaların günlük hayatlarında kullandıkları yaşam pozisyonları; annelerin biyolojik yaşına, annenin evlenme yaşına, ebeveynlerin öğrenim durumuna, annenin çalışma durumuna ve anne babanın sosyoekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Diğer yandan anne babaların günlük hayatta kullandıkları yaşam pozisyonları; babaların biyolojik yaşına, babanın evlenme yaşına, çalışma durumuna, çocuklarına bakan ya da bakmakta destek olan bir bakım verenin olup olmadığına, ailenin sosyal yapısına, ailenin sahip olduğu çocukların; miktarına, cinsiyet dağılımına, biyolojik yaşına ve çocukların doğum sırasına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

İzci (2022) tarafından yapılan araştırmada duygusal zekâ düzeyi (EQ) ile hizmet oryantasyonu ilişkisinde Transaksiyonel Analiz ego durumlarının aracılık etkisinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Çalışma grubunu Muğla’da bulunan ve popöler olan otelerde çalışmakta olan 960 katılımcı oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlarına göre; hizmet oryantasyonu puanı ile duygusal zekâ kavramının alt boyutlarından olan diğerlerinin duygu ve hislerini değerlendirebilme ve duyguların kullanımı arasında anlamlı düzeyde ilişkinin olduğu görölmüştür. Bunun yanında, bu çalışmanın temel hedefine yönelik olarak yapılan istatistiksel analizlere göre; duygusal zekâ kavramının alt boyutlarından olan diğerlerinin duygularını ve hislerini değerlendirebilme ve duyguların kullanımı ile hizmet oryantasyonu arasındaki ilişkide; Doğal ocuk ve İsyankâr/Öfkeli ocuk ego durumlarının dışındaki tüm diğer ego durumlarının düzenleyici bir rol oynadığı belirlenmiştir.

2.5.2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Bonfá-Araujo, Lima-Costa, Hauck-Filho ve Jonason (2022) tarafından yapılan meta-analiz çalışmasında sadist kişilik özelliğinin Karanlık Üçlü kişilik özellikleri ile olan ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada toplam 128 nitel araştırma ve 103 nicel araştırma incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre sadizm kişilik özelliğinin; narsizm, Makyavelizm ve psikopati kişilik özellikleri ile bağlantılı olduğu görölmüştür. Ayrıca sadist kişilik özelliğinin psikopati ve Makyavelizm kişilik özelliklerine narsist kişilik özelliğinden potansiyel olarak daha benzer olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Filiz (2022) tarafından yapılan araştırmada Türkiye’deki sağlık alışanlarının Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin çeşitli demografik faktörler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemi çeşitli sağlık kuruluşlarında çalışmakta olan 319 sağlık çalışanı oluşturmuştur. Yapılan araştırmada ölçme araçları olarak ‘‘Karanlık Üçlü Kişilik Ölçeği’’ ve ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise T testi, ANOVA testi ve Tukey HSD testleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çalışmaya katılan sağlık çalışanlarının karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının normal düzeyde olduğu saptanmıştır. Yine aynı araştırmadan elde edilen bulgulara göre; sağlık çalışanlarının çalıştıkları kurumun türü, evli-bekâr olma durumu, biyolojik yaş, çalışılan yerde geçirilen süre ve meslek grubu faktörleriyle karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulguların aksine sağlık çalışanlarının cinsiyet ve çalışılan bölgelere karanlık üçlü kişilik özelliklerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı görölmüştür. Araştırma sonuçlarında erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek düzeyde psikopati kişilik özelliği

gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca Karadeniz Bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarının, Marmara Bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarına göre daha düşük düzeyde narsizm kişilik özelliği gösterdiği tespit edilmiştir.

Tang, Reer ve Quandt (2022) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin (narsizm, Makyavelizm ve psikopati) sosyal medya kullanım motivasyonları aracılığıyla Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu (SMD) ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 1865 Alman sosyal medya kullanıcısı oluşturmuştur. Elde edilen verilerin analizi sonucunda her bir Karanlık Üçlü kişilik özelliğinin eğlence, iletişim ve kendini ifade etme güduları aracılığıyla doğrudan ve dolaylı olarak Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. İlişkiyi sürdürme motivasyonu ile narsisizm kişilik özelliği için olumsuz bir dolaylı ilişki, psikopati kişilik özelliği için pozitif bir dolaylı ilişki varken ilişkiyi sürdürme motivasyonu ile Makyavelizm kişilik özelliği için anlamlı bir dolaylı ilişki bulunmamıştır.

Peterson ve Palmer (2022) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin (narsizm, Makyavelizm ve psikopati) siyasi hırs üzerindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin siyasi hırsla önemli ölçüde ilişkili olduğu görülmüştür. Makyavelizm kişilik özelliğinden yüksek puan alan katılımcıların siyasi hırslarının daha yüksek olduğu, aynı şekilde bu bireylerin kampanyanın belirli yönlerinden zevk alma olasılıklarının daha yüksek olduğu ve yine bu bireylerin başarılı adaylar olacaklarını tahmin etme olasılıklarının da daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Narsisizm kişilik özelliği, kendini nitelikli hissetmek ve siyasi makamlara aday olmayı düşünmekle ilgiliyken, narsisizm kişilik özelliği boyutundan daha yüksek puan alan bireylerin, belirli siyasi kampanya çalışmalarına ilgi gösterme olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür.

Sparavec, March ve Grieve (2022) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü kişilik özellikleri ve empati, anti sosyal ve prososyal sosyal medya kullanım motivasyonlarının yordayıcıları olarak incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 239 birey oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde psikopati kişilik özelliği baskın olan kadınların sosyal medyayı anti sosyal olarak kullanmaya daha fazla eğilimli oldukları görülmüştür. Narsizm kişilik özelliği baskın olan kadın ve erkeklerin sosyal medyayı anti sosyal ve prososyal olarak kullanmaya daha fazla motive oldukları da tespit edilmiştir. Son

olarak kadınlar için daha yüksek duygusal empati ve daha düşük bilişsel empatinin, daha yüksek prososyal motivasyonları öngördüğü saptanmıştır.

Aslan Akın ve Kartopu (2021) tarafından yapılan araştırmada maneviyatın Karanlık Üçlü kişilik özellikleri ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışma grubunu 405 yetişkin birey oluşturmuştur. Sonuç olarak cinsiyet ve karanlık üçlü kişilik düzeyinde erkekler kadınlara oranla daha yüksek puan almıştır. Medeni durum ve karanlık üçlü kişilik düzeyinde evliler, bekârlardan daha düşük puan almıştır. Ayrıca öznel dindarlık algısı yüksek olanların karanlık üçlü kişilik özellikleri puanları diğerlerine oranla daha düşük bulunmuştur. Ek olarak günlük namaz ibadetini yerine getiren bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanları, namaz ibadetini yerine getirmeyenlere göre daha düşük bulunmuştur. Son olarak Ramazan orucunu tutan bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanları, Ramazan orucunu tutmayan bireylere göre daha düşük bulunmuştur.

Karaaslan ve Gizir (2021) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin üniversite öğrencilerinde ilişkisel saldırganlık düzeyini açıklayıp açıklamadığını incelemek amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmanın çalışma grubu, üniversite öğrenimine devam eden 457'si kadın, 268'i erkek toplam 725 üniversite öğrencisinden meydana gelmektedir. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Karanlık Üçlü Ölçeği” ve “Arkadaşlık İlişkilerinde İlişkisel Saldırganlık Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesinde ise Çoklu Regresyon Analizinden faydalanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; üniversite öğrencilerinin Makyavelizm ve psikopati kişilik özelliklerinin, günlük yaşamlarında kullandıkları ilişkisel saldırganlık düzeylerini anlamlı düzeyde yordadığı ortaya konmuştur. Benzer şekilde, ilişkisel saldırganlık davranışının alt-boyutu olan dışlama davranışının da, Makyavelizm ve psikopati kişilik özellikleri tarafından yordandığı belirlenmiştir. Ayrıca Makyavelizm kişilik özelliğinin, kendi başına üniversite öğrencilerinin sosyal ilişki ve etkileşimlerinde başvurduğu manipüle etme eğilimlerini açıkladığı; psikopati kişilik özelliğinin ise kendi başına dedikodu yapma davranışını yordamakta olduğu görülmüştür. Tüm bu bulguların aksine narsizm kişilik özelliğinin, ilişkisel saldırganlık davranışını ve ilişkisel saldırganlık davranışının alt boyutlarını anlamlı düzeyde yordamadığı tespit edilmiştir.

Müezzin ve Okray (2021) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü' nün insan cinselliği üzerine etkileri incelenmiştir. Çalışma grubunu 128 katılımcı oluşturmuştur. Sonuç olarak karanlık üçlünün insanların eğitim, iş, sosyal yaşam, romantik ilişki ve cinsel

yaşamlarını etkilediği görülmüş ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin eş seçimi, romantik ilişkilerde yararcılık ve uzun süreli olmayan ilişkilerle arasında anlamlı düzeyde ilişkilerin olduğu görülmüştür.

Yılmaz, Karagöz, Uzunbacak ve Akçakanat (2021) tarafından yapılan araştırmada Batı Akdeniz Bölgesi'nde bulunan devlet üniversitelerinde çalışmakta olan öğretim üyelerinde Karanlık Üçlü kişilik özelliklerini oluşturan eşik altı psikopati, Makyavelizm ve eşik altı narsizm ile psikolojik ayrıcalık arasındaki ilişki ayrıca karanlık üçlü kişilik özellikleri ile görelî yoksunluk kavramı ve işten ayrılmaya dair niyet arasındaki ilişkilerin incelemesi amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışmanın çalışma grubu, Batı Akdeniz Bölgesinde görev yapmakta olan 202 öğretim üyesinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Karanlık Üçlü Ölçeği, Psikolojik Ayrıcalık Ölçeği, Görelî Yoksunluk Ölçeği ve İşten Ayrılma Niyeti Ölçeği ile Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinden eşik altı narsizmin psikolojik ayrıcalık üzerinde, Makyavelizm ve eşik altı psikopatinin ise işten ayrılma davranışı niyeti üzerinde anlamlı etkilerinin olduğu görülmüştür. Ayrıca karanlık üçlü kişilik özelliklerinin görelî yoksunluk kavramı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Psikolojik ayrıcalığın ise hem görelî yoksunluk davranışı hem de işten ayrılmaya dair niyet üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ekizler ve Bolelli (2020) tarafından yapılan araştırmada karanlık üçlü kişilik özellikleri olan narsizm, psikopati ve Makyavelizm'in; serbest bırakıcı, etkileşimsel ve dönüşümsel liderlik tarzları ile aralarında anlamlı düzeyde ilişkilerin olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmada ölçme araçları olarak; "Karanlık Üçlü Ölçeği ve Çok Faktörlü Liderlik Ölçeğinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, genel lineer model ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi teknikleri kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin liderlik tarzlarını anlamlı bir şekilde etkilediği görülmüştür. Regresyon analizleri sonuçları Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin (Makyavelizm, narsizm ve psikopati) serbest bırakıcı liderlik tarzı ile arasında pozitif bir ilişki olduğunu, Makyavelizm ve psikopati kişilik özelliklerinin ise dönüşümsel ve koşullu ödüllendirme davranışları ile arasında negatif düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermiştir. Yine araştırma sonuçları narsisizm ve psikopati kişilik özelliklerinin istisnalarla yönetim – pasif olma davranışı ile arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin olduğunu; narsisizm kişilik özelliğinin ise

istisnalarla yönetim- aktif olma davranışı arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Özsoy ve Ardıç (2020) tarafından yapılan araştırmada çalışanların Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin tükenmişliğe etkisinde genel öz-yeterliliğin düzenleyici rolünün test edilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla Sakarya ilinde bulunan bir özel şirkette çalışmakta olan 182 çalışan bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde; narsizm kişilik özelliğinin duygusal tükenme davranışı ile olan ilişkisinde, genel öz-yeterliliğin düzenleyici bir rol oynadığı belirlenmiştir. Diğer değişkenlerin (Karanlık üçlü kişilik özellikleri toplam puanı, Makyavelizm, psikopati) ise tükenmişlik davranışına olan etkisinde, genel öz-yeterliliğin düzenleyici bir rol oynamadığı görülmüştür.

Yücel (2020) tarafından yapılan araştırmada turizm sektöründe çalışanların Karanlık Üçlü kişilik özelliklerini tespit etmek, kişisel ve sosyo-demografik faktörlerin karanlık üçlü kişilik özellikleri (eşik altı narsizm, Makyavelizm ve eşik altı psikopati) üzerinde anlamlı düzeyde bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmanın örneklemini Alanya'da bulunan lüks otellerde çalışmakta olan 684 kişi oluşturmaktadır. Yine yapılan bu araştırmada, veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu ve Karanlık Üçlü Ölçeği" kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde yüzde ve frekans analizi, Bağımsız gruplar t-testi ve Varyans analizi testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların subklinik narsizm düzeylerinin, Makyavelizm ve subklinik psikopatiden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet faktörünün Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin tümünde (eşik altı narsizm, Makyavelizm ve eşik altı psikopati) düzenleyici bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca Makyavelizm ve eşik altı narsizmde medeni durumun anlamlı bir farklılığa sebep olurken, yaş değişkeninin ise yalnızca eşik altı narsizmde anlamlı bir etkiye neden olduğu görülmüştür.

Bıçaksız (2019) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü kişilik özellikleri ile araç kullanıcılarının davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 3000 km ve üzerinde yol yapmış olan toplam 222 araç kullanıcısı oluşturmuştur. Yapılan bu araştırmada veri toplama araçları olarak "Karanlık Üçlü Ölçeği" ve "Sürücü Davranışları Ölçeğinden" yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre karanlık üçlü kişilik özelliklerinin olumsuz sürücülük davranışının alt boyutlarından olan; yanlışlar, zarar verici kural ihlalleri, basit ihlaller ve ihmaller ile olumlu yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra, karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında araç

kullanıcılarının davranışları en kuvvetli açıklayan karanlık üçlü kişilik özelliğinin narsisizm olduğu görülmüştür. Narsisizm kişilik özelliğinin, zarar verici ihlallerin haricinde diğer tüm araç kullanıcı davranışı alt boyutlarıyla yapılan Regresyon Analizlerinde, istatistiki açıdan anlamlı düzeyde ilişkilerin var olduğu görülmüştür. Makyavelizm kişilik özelliğinin hem zarar verici ihlalleri hem de sıradan ihlalleri anlamlı düzeyde açıkladığı, psikopati kişilik özelliğinin ise hiçbir araç kullanıcı davranışı ile arasında istatistiki olarak anlamlı düzeyde bir ilişki göstermediği saptanmıştır.

Satıcı, Kayış, Yılmaz ve Eraslan-Çapan (2019) tarafından yapılan araştırmada karanlık üçlü kişilik özellikleri ile heyecan arama ve dürtüsellik davranışları arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin var olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmanın örneklemini 332 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Verilerin analizinde PMÇKK ve Çoklu Regresyon Analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre motor dürtüsellik, narsizm ve psikopati kişilik özellikleri açısından pozitif yönde anlamlı düzeyde yordandığı görülürken, Makyavelizm kişilik özelliği açısından anlamlı düzeyde yordanmadığı görülmüştür. Benzer biçimde dikkat dürtüsellik, narsizm ve psikopati kişilik özellikleri açısından pozitif yönde ve anlamlı düzeyde yordandığı görülürken, Makyavelizm kişilik özelliği açısından anlamlı düzeyde yordanmadığı görülmüştür. Ayrıca heyecan arama davranışının ise sadece psikopati kişilik özelliği tarafından negatif yönde ve anlamlı biçimde yordanmakta olduğu tespit edilmiştir.

Zengin (2019) tarafından yapılan araştırmada, grup liderlerinin olumsuz davranışları olarak betimlenen kişiliklerinin karanlık taraflarının; grup içerisinde bulunan çalışanların iş tatminleri ve grup içerisindeki seslilik durumları üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır. Basit seçkisiz atamadan yararlanılarak okullarda görev yapan 540 öğretmen belirlenmiş ve bu öğretmenlerden anket yöntemi kullanılarak veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerin SPSS programı yoluyla analiz edilmesi sağlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda; grup liderlerinin başvurduğu karanlık kişilik özelliklerinin, iş tatmini ve grup içerisindeki seslilik davranışı üzerinde negatif yönde ve düşük düzeyde bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Özsoy ve Ardıç (2017) tarafından yapılan araştırmada 'Karanlık Üçlü' nün iş tatminine etkisi incelenmiştir. Çalışma grubunu 204 çalışan birey oluşturmuştur. Sonuç olarak narsizm, Makyavelizm ve psikopatinin iş tatmini ile negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Makyavelizm ve psikopatiye oranla narsizmin, iş tatmini ile daha düşük düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Aydoğan ve Serbest (2016) tarafından yapılan araştırmada Karanlık Üçlü kişilik özellikleri örgütsel davranış bağlamında ele alınmıştır. Bir kamu kuruluşunda görev yapan bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini bu kamu kuruluşunda görev yapan 78 iç denetçi oluşturmuştur. Bu çalışmada ölçme araçları olarak; “Kişisel Bilgi Formu ve Karanlık Üçlü Ölçeği” kullanılmıştır. Toplanan verilerin analiz edilmesinde ise T testi, Varyans analizi ve Tukey testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde narsizm kişilik özelliğinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği fakat bireylerin biyolojik yaşlarına, medeni durumlarına ve kurumda çalıştıkları çalışma süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği saptanmıştır. Makyavelizm kişilik özelliği puanlarının ise çeşitli sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı derecede farklılaşmadığı görülmüştür. Psikopati kişilik özelliği puanlarında ise biyolojik yaşa, cinsiyete ve kurumda çalışılan süreye göre anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmazken; medeni duruma göre anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir.

Volmer, Koch ve Görirtz (2016) tarafından yapılan araştırmada liderlerin karanlık üçlü özelliklerinin parlak ve karanlık taraflarının astların kariyer başarısı ve refahı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışma grubunu kamu sektöründe çalışan 811 katılımcı oluşturmuştur. Sonuç olarak narsizmin, astların öznel kariyer başarısı için yararları olan ve astların refahı üzerinde hiçbir olumsuz etkisinin olmadığı görülmüştür. Narsizmin aksine Makyavelizm ve psikopatinin astların öznel kariyer başarısı ve refahı üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu görülmüştür.

Aghababaei ve Blachnio (2015) tarafından yapılan araştırmada refah/esenlik ve karanlık üçlü arasındaki ilişki incelenmiştir. Narsisizm, refahın her iki çeşidiyle de (ödaımyonik ve hedonik) pozitif olarak ilişkilirken; psikopati, refahın her iki çeşidiyle de negatif ilişkili bulunmuştur. Makyavelizm ise genellikle refahla ilişkisiz bulunmuştur. Karanlık Üçlü özelliklerinin ödaımyonik ve hedonik refaha bağımsız katkılarını gösteren bu araştırma, klinik altı narsisistik bir kişiliğe sahip olmanın iyi, tam işleyen bir yaşam için yararlı olduğunu ve hatta başkalarının refahı için yararlı olabileceğini öne sürmektedir.

2.5.4. Kindarlıkla İlgili Yapılan Araştırmalar

Aslan (2022) tarafından yapılan çalışmada, okul idarecilerinin kindarlık davranışlarının öğretmenlerin örgütsel sinizm algısı düzeylerine olan etkisi araştırılmıştır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırmanın alışma grubunu basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 371 ğretmen oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak ise “Kişisel Bilgi Formu, Yönetsel Kindarlık leği ve rgtsel Sinizm leği” kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmenlerin okul idarecilerini düşük düzeyde kindarlık sergileyen bireyler olarak tanımladıkları görülmüştür. Öğretmenler, okul idarecilerini yönetsel olarak kindar bulduklarını belirtmiş ve kindar bulma tepkileri öğretmenlerin; cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre anlamlı derecede farklılaşma göstermiştir. Örgütsel Sinizm leğinden elde edilen veriler sonucunda, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin, örgütsel sinizm algılarının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin rgtsel sinizm düzeylerinin demografik değişkenlere göre anlamlı derecede farklılık göstermediği de tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular neticesinde, öğretmenlerin algılarına göre; örgütsel sinizm ve yönetsel kindarlık arasında istatistiksel olarak orta düzeyli ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca okul idaresinin yönetsel kindarlık düzeylerinin, öğretmenlerin örgütsel sinizm algılarının orta düzeyli ve pozitif yönlü anlamlı bir açıklayıcısı olduğu da tespit edilmiştir.

Mensen (2022) tarafından yapılan araştırmada niversite ğrencilerinde ilişkisel saldırganlık düzeyi; duygu düzenleme becerileri, uyku, sosyal kaygı ve psikopati değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 97 lise öğrencisinden oluşmuştur. Veri toplama araçları olarak Saldırganlık ve Sosyal Davranış leği, Duygu Düzenleme Güçlükleri leği, Depresyon, Kaygı ve Stres leği, Pittsburgh Uyku Kalitesi leği, Sosyal Etkileşim Kaygı leği, Sosyal Fobi leği, Olumlu ve Olumsuz Etki leği, Levenson Psikopati leği ve Kindarlık leği kullanılmıştır. Yapılan araştırma, ilişkisel saldırganlığın duygu düzenleme güçlükleri, olumsuz duygulanım, sosyal kaygı, depresyon, benmerkezcilik, anti sosyal özellikler ve kindarlık değişkenleri ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca ilişkisel saldırganlık ile olumlu duygulanım, uyku güçlükleri ve duygusuzluk arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olmadığı da tespit edilmiştir. İlişkisel saldırganlığa sahip kadınların ilişkisel saldırganlığa sahip erkeklere oranla daha fazla psikolojik sorunlardan muzdarip olduğu görülmüştür.

Rogier, Roberti, Garofalo, Velotti (2021) tarafından yapılan araştırmada şiddet uygulayanların kindarlık düzeyleri; Karanlık  çl  kişilik özellikleri ve duygu düzenleme becerileri açısından incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 249 şiddet suılsu erkek ve 172 topluluk katılımcısı erkek oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Kindarlık  leği,  z Rapor Psikopati  leği-4, Duygu Düzenleme Zorlukları  leği ve Karanlık  çl   leği kullanılmıştır. Araştırma sonuçları Kindarlık  leği puanları ile Karanlık  çl  kişilik özellikleri ölçümleri ve duygu düzensizliği arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğunu kanıtladı.

Kıral ve Nayır (2019) tarafından yapılan araştırmada akademisyen görüşlerine göre akademide kin tutma davranışı incelenmiştir. Çalışma grubunu 13 akademisyen oluşturmuştur ve çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre bu çalışmaya dâhil olan  ğretim üyelerinin büyük çoğunluğunun kin tutma davranışını kullandıkları görülmüştür.

Rogier, Marzo ve Velotti (2019) tarafından yapılan araştırmada suçlular arasında yaşanan saldırganlık davranışı üzerinde üzerinde; narsizm, kindarlık ve dürtüsellik karmalı etkileşimi ele alınmıştır. Araştırmanın örneklemini şiddet içeren suçlardan hüküm giymiş 182 birey oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Saldırganlık Anketi, Patolojik Narsisizm Envanteri, Kindarlık  leği ve Dürtüsel Davranış  leği Kısa Formu kullanılmıştır. Yapılan regresyon analizi kindarlığın, saldırganlık puanlarını hem patolojik narsisizm hem de dürtüsellik rollerinin ötesinde pozitif ve anlamlı bir şekilde yordadığını gösterdi. Ayrıca, yapılan veri analizleri, dürtüsellik saldırganlık ile hem narsisizm hem de kindarlık arasındaki ilişkilere kısmen aracılık ettiğini göstermiştir. Elde edilen bulgular, saldırganlığın öngörülmesinde kindarlığın önemli bir rol oynadığı hipotezini desteklemektedir. Son olarak dürtüsellik, şiddet içeren suçlardan hüküm giymiş bireyler arasında patolojik kişilik özellikleri ile saldırgan davranış arasındaki ilişkiyi açıklayan ortak bir değişken gibi görünmektedir.

Rodgers ve Dahling (2018) tarafından yapılan araştırmada kindarlığın öz düzenleyici bağlantılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmanın  rneklemini Psikoloji bölümünde okuyan 310 lisans  ğrencisi oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre kindarlığın önleyici düzenleyici odaklanma mizaç ve dürtüsellik ile pozitif, yaklaşma mizacıyla ise negatif ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Zeigler-Hill ve Noser (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, kindarlığın nomolojik ağı hakkında bilinenleri genişletmek için kin gütmenin patolojik kişilik özellikleriyle olan ilişkilerini incelemektir. Araştırmada iki farklı çalışma yürütülmüştür. Çalışma 1, 1836 lisans öğrencilerinde DSM-5 Kişilik Envanterinin (PID-5-BF) kısa formu tarafından yakalanan kindarlık ve patolojik kişilik özellikleri arasındaki bağlantıları incelemiştir. Çalışma 2 ise 414 topluluk üyesinde kindarlığın PID-5 tarafından yakalanan patolojik kişilik özellikleriyle olan ilişkilerini incelemiştir. Bu iki çalışmada, kindarlığın, antagonizma (Çalışma 1'de $\beta = .32$ ve Çalışma 2'de $\beta = .28$) ve disinhibisyon (Çalışma 1'de $\beta = .12$ ve Çalışma 2'de $\beta = 0.29$) patolojik kişilik özellikleri ile anlamlı pozitif ilişkilere sahip olduğu tespit edilmiştir.

Vrabel, Zeigler-Hill ve Shango (2017) tarafından yapılan araştırmada kindarlık ve mizah tarzları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma grubunu 539 katılımcı oluşturmuştur. Sonuç olarak kindarlık, yaralayıcı mizah stilleri (agresif mizah ve kendini yenen mizah) ile olumlu bir şekilde ilişkili bulunurken iyi huylu mizah stilleriyle (ilişkisel mizah ve kendini geliştiren mizah) olumsuz bir şekilde ilişkili bulunmuştur.

Rogier ve Garofalo (2017) tarafından yapılan araştırmada bir suçlu örneğinde (N = 305) kindarlık ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkiyi bulmak amaçlanmıştır. Beklendiği gibi, kindarlık ve bazı kişilik bozuklukları pozitif olarak ilişkili bulunmuştur. Anti sosyal kişilik bozukluğu ve Borderline kişilik bozukluğu, yüksek düzeyde kincilikle güçlü bir şekilde ilişkili bulunmuştur.

Zeigler-Hill, Noser, Roof, Vonk ve Marcus (2015) tarafından yapılan araştırmada kindarlık ve ahlaki değerler arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma grubunu 436 toplum katılımcısı oluşturmuştur. Sonuç olarak kindarlık, değerlerin bireyselleştirilmesiyle (yani zarara ve adalete duyarlılıkla) olumsuz bir şekilde ilişkili bulunmuştur, kindar bireyler ahlaki yargılarda bulduklarında başkalarına zarar vermekten veya adaletsizlikten kaçınmayla ilgili konularda daha az endişeli bulunmuştur. Bununla birlikte, kindarlık, bağlayıcı değerlerle (yani, grup sadakati, otorite ve saflıkla ilgili endişeler) önemli ölçüde ilişkili olmadığı için ahlaki kaygılarda genel bir azalma ile ilişkili bulunmamıştır.

Marcus, Zeigler-Hill, Mercer ve Norris (2014) tarafından yapılan araştırmada kin psikolojisi ve kindarlığın ölçümü incelenmiştir. Çalışma grubunu 946 üniversite öğrencisi ve 297 yetişkin oluşturmuştur. Sonuç olarak erkeklerin kadınlardan daha yüksek düzeyde

kindarlık, genç insanların yaşı insanlardan daha yüksek düzeyde kindarlık ve etnik azınlık üyelerinin etnik çoğunluk üyelerinden daha yüksek düzeyde kindarlık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca her iki çalışma grubunda da kindarlık; saldırganlık, psikopati, Makyavelizm, narsizm ve utanç ile pozitif yönde ilişki gösterirken benlik saygısı, kabul edilebilirlik ve vicdanlılık ile negatif yönde ilişki göstermiştir.



2.5.3. Bencillikle İlgili Yapılan Araştırmalar

Barsukova, Mozgovaya, Kosikova ve Lomova (2021) tarafından yapılan araştırmada hırslı gençlerde özgecilik ve bencillik incelenmiştir. Çalışma grubunu 94 genç yetişkin oluşturmuştur. Sonuç olarak hırslı ve hırslı olmayan gençler arasında özgecilik ve bencillik yönelim puanları arasında önemli bir farklılık bulunamamıştır. Her iki grupta da özgecilik ve bencillik yönelimi puanları ortalama aralıktadır.

Çalışıcı Çelik ve Kırıl (2021) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin öğretmenlerde gözlemledikleri bencillik düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ve var olan durumu betimlemeyi amaçlayan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu 356 öğretmen ve 139 okul idarecisi oluşturmuştur. Yine bu araştırmada ölçme aracı olarak “Eğitimde Bencillik Ölçeğinden” yararlanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken T testi, Mann Whitney U testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin ve okul idarecilerinin öğretmenlerde bencillik algıları; öğretmenlerin cinsiyetine, branşına, kıdemine ve eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir. Yine öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin öğretmenlerde bencillik algıları; okul idarecilerinin aynı kurumda çalışma sürelerine ayrıca hem idarecilerin hem de öğretmenlerin görev yaptıkları okul düzeyinin etkilerine göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir.

Gonzalez, Ahl, Cordes, McAuliffe (2021) tarafından yapılan araştırmada çocukların bencilliği stratejik olarak nasıl gizlediği incelenmiştir. Çalışma grubunu 164 çocuk oluşturmuştur. Sonuç olarak küçük çocukların bile bencillikleri hakkında başkalarını aldatma yeteneğine sahip oldukları görülmüştür.

Yılmaz (2020) tarafından yapılan araştırmada empati ile narsizm arasındaki ilişkide bencilliğin aracı rolü incelenmiştir. Çalışma grubunu 465 genç yetişkin oluşturmuştur. Sonuç olarak empati ile narsizm kişilik özelliği arasında orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken; yine empati ile bencillik davranışı arasında orta düzeyde negatif yönde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yine araştırmadan elde edilen bulgulara göre bencillik davranışı ile narsizm kişilik özelliği arasında orta düzeyde pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca narsizm ile empati düzeyi arasındaki ilişkide bencillik davranışının tam aracı rol oynadığı da görülmüştür.

Durmuş (2019) tarafından yapılan araştırmada çalışanların bencillik davranışlarının, güdülenme düzeyleri üzerindeki etkisinde çalışanların performanslarının aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini kamu ve özel sektörde çalışan 412 katılımcı oluşturmuştur. Araştırma sonuçları incelendiğinde, çalışanların bencil davranışlarının güdülenme düzeylerini negatif yönde ve anlamlı düzeyde etkilediği görülmüştür. Benzer Şekilde alışanların bencillik içeren davranışları, performans düzeylerini negatif yönde ve anlamlı düzeyde etkilemektedir. Çalışanların performans düzeylerinin ise güdülenmelerini pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkilediği saptanmıştır. Tüm bu bulguların yanında, araştırmaya katılan çalışanların bencillik davranışlarının, güdülenme düzeyleri üzerindeki etkisinde çalışanların performans düzeylerinin aracı rolünün olduğu tespit edilmiştir.

Şen (2016) tarafından yapılan araştırmada eğitim ile bencillik arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ekonomi bölümünde öğrenim gören öğrencilerden anket yoluyla bilgiler alınmış ve bu öğrencilerin diğer bölümlere kıyasla daha bencil olup olmadıklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Kullanılan lek yardımıyla araştırmaya katılan ve beş farklı fakültede öğrenim gören 435 niversite öğrencisinden veriler toplanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, bencillik davranışı konusunda veri alınan bölümler arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaların olduğunu ispat etmiştir. Dikkat çekici olan bulgu, ekonomi bölümünde okumanın öğrencileri diğer bölümlere oranla daha bencil biri yapabildiğinin tespit edilmesidir. Diğer yandan, manevi ve ahlaki değerlere önem veren İlahiyat Fakültesi ğrencilerinin ise diğer faklde öğrencilerine göre daha merhametli olma eğilimi sergilediği tespit edilmiştir.

Yelpaze ve Ceyhan (2015) tarafından yapılan araştırmada; bencillik, utangaçlık ve Beş Faktör kişilik modelinin alt boyutları olan; sorumluluk, dışadönüklük, alçakgönüllük, duygusal dengesizlik ve yeniliklere açıklık kişilik özellikleri ile Facebook uygulaması kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan alan yazın taramaları sonucunda 2000’li yıllardan başlayarak 2014 yılına kadar yapılmış olan toplam 40 araştırmaya ulaşılmış ve bu araştırmalar detaylı bir Şekilde incelenmiştir. İncelenen bu araştırmalarda Facebook uygulaması kullanım biçimlerinin kullanıcıların bireysel niteliklerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Dışadönüklük, bencillik ve utangaçlık kişilik özelliklerine sahip bireylerin Facebook uygulamasını fazla kullanırlarken, sorumluluk sahibi bireylerin bu uygulamayı daha az kullanmakta oldukları görülmüştür. Nevrotik bireyler ve yeniliğe açık bireylerin Facebook kullanım sıklığının ise ortam ve duruma göre farklılaşmakta olduğu görülmüştür. Facebook’ta sahip olunan arkadaş sayıları açısından yaklaşıldığında

dışadönük bireyler ile bencil bireylerin daha fazla arkadaşına sahip olduğu; utangaç bireylerin ise arkadaş sayılarının kısmen daha az olduğu görülmektedir. Facebook'ta paylaşılan gönderilerde ise dışadönük, yeniliğe açık ve bencil bireylerin fazlaca paylaşım yaptıkları; sorumluluk sahibi, utangaç ve alçakgönüllü bireylerin gönderi paylaşmaktan kaçınmakta oldukları görülmüştür. Son olarak öz-sorumluluk sahibi olan ve nevrotik bir kişiliğe sahip olan bireylerin mesajlaşma servislerini daha sık kullandıkları; yeniliğe açık ve utangaç bireylerin ise mesajlaşma servislerini daha az kullandıkları tespit edilmiştir.



BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve son olarak verilerin analiz süreci üzerinde durulacaktır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları ile kişiliklerinin karanlık yönleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada nicel bir araştırma yöntemi olan ve var olan durumu ortaya koymayı amaçlayan; aynı zamanda bir genel tarama modeli de olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, evren hakkında genel bir bilgiye ulaşmak amacıyla yapılan, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende evrenin tümünü kapsayacak biçimde yapılan araştırma türüdür. İlişkisel tarama modeli ise iki ya da ikiden fazla olan değişken arasındaki farklılaşmanın varlığını-yokluğunu ya da derecesini ortaya koymayı hedefleyen araştırma modelidir (Karasar, 2013).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Konya ilinde 2022-2023 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Konya ilinde öğrenim gören Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri, Hukuk Fakültesi öğrencileri, Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri, İlahiyat Fakültesi öğrencileri ve diğer (İİBF ve Mühendislik Fakültesi) fakültelerde öğrenim gören öğrencilerden bu araştırmanın çalışma grubu oluşturulmuştur. Yapılan bu çalışmada daha kolay ulaşılabilir olmasından dolayı Konya ili seçilmiştir.

Yapılan bu araştırmaya 307 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere ait veriler (cevaplar) SPSS 21.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Aşağıda yer alan tablolarda örneklem grubuna ait bazı demografik bilgiler sunulmuştur.

Tablo 3.1 Örneklem Grubuna Giren Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Değişken	N	%	
Cinsiyet	Kadın	246	80.1
	Erkek	61	19.9
	Toplam	307	100.0

Tablo 3.1 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan üniversite öğrencilerinin (Toplam: 307) 246'sının kadın, 61'inin ise erkeklerden oluştuğu görülmüştür. Kadın

öğrenciler toplam öğrenci sayısının %80'ini, erkek öğrenciler ise toplam öğrenci sayısının %19.9'unu oluşturmaktadır.

Tablo 3.2 Örneklem Grubuna Giren Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

Değişken	N	%
1	52	16.9
2	42	13.7
3	75	24.4
4	51	16.6
5	87	28.3
Toplam	307	100.0

Tablo 3.2 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan üniversite öğrencilerinin 52'sinin 1. sınıf öğrencisi, 42'sinin 2. sınıf öğrencisi, 75'inin 3. sınıf öğrencisi, 51'inin 4. sınıf öğrencisi ve 87'sinin lisansüstü (yüksek lisans, doktora) öğrencisi olduğu görülmektedir. Örneklemin %16.9'unu 1. sınıf öğrencileri, %13.7'sini 2. sınıf öğrencileri, %24.4'ünü 3. sınıf öğrencileri, %16.6'sını 4. sınıf öğrencileri ve %28.3'ünü lisansüstü öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 3.3 Örneklem Grubuna Giren Katılımcıların Fakülte Değişkenine Göre Dağılımı

Değişken	N	%
Eğitim	190	61.9
Diş Hekimliği	63	20.5
Hukuk	20	6.5
İlahiyat	10	3.3
Fen-Edebiyat	11	3.6
İİBF	7	2.3
Mühendislik	6	2.0
Toplam	307	100.0

Tablo 3.3 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 190'ının (%61.9) Eğitim Fakültesi öğrencisi, 63'ünün (%20.5) Diş Hekimliği Fakültesi öğrencisi, 20'sinin (%6.5) Hukuk Fakültesi öğrencisi, 11'inin (%3.6) Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencisi, 10'unun (%3.3) İlahiyat Fakültesi öğrencisi, 7'sinin (%2.3) İİBF öğrencisi ve 6'sının (%2) Mühendislik Fakültesi öğrencisi olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4 Örneklem Grubuna Giren Katılımcıların Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Dağılımı

Değişken	N	%	
Kardeş Sayısı	Tek Çocuk	12	3.9
	Bir Kardeş	79	25.7
	İki Kardeş	103	33.6
	Üç+ Kardeş	113	36.8
	Toplam	307	100.0

Tablo 3.4 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 12'sinin (%3.9) tek çocuk olduğu, 79'unun (%25.7) bir kardeşi olduğu, 103'ünün (%33.6) iki kardeşi olduğu, 113'ünün (%36.8) ise üç ve daha fazla sayıda kardeşi olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5 Örneklem Grubuna Giren Katılımcıların Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Dağılımı

Değişken	N	%	
Sosyoekonomik Düzey	Düşük	27	8.8
	Orta	205	66.8
	İyi	75	24.4
	Toplam	307	100.0

Tablo 3.5 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 27'sinin (%8.8) düşük, 205'inin (%66.8) orta ve 75'inin (%24.4) ise yüksek sosyoekonomik düzeyde olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcı profilinin belirlenebilmesi ve katılımcılara ait kişisel bilgilere ulaşabilmek için Kişisel Bilgi Formu oluşturulmuştur. Hazırlanan bu form katılımcıların cinsiyetlerinin, sınıf düzeylerinin, kardeş sayılarının, sosyoekonomik düzeylerinin ve eğitim gördükleri fakültelerin öğrenilmesi için hazırlanmıştır. Forma ilişkin maddeler EK-5'te verilmiştir.

3.3.2. Yaşam Pozisyonları Ölçeği

Yaşam Pozisyonları Ölçeği, Boholst (2002) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeği Türkçeye uyarlayarak geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını ise İşgör, Kaygusuz ve Özpolat (2012) yapmışlardır. Ölçeğin orijinali ve Türkçeye uyarlanmış hali form puanları arasındaki korelasyon katsayısı .79 olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan bu durum, ölçek maddelerinin Türkçe halinin orijinal haliyle benzerlik taşıdığına dair delil olarak değerlendirilmiştir. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin orijinal hali ve Türkçe formu benzer bulunmuştur. Yaşam pozisyonları

Ölçeğinin güvenilirlik katsayısı Türkçe formu için .81 olarak bulunmuştur. Ölçek maddelerinin iç tutarlılık katsayısı ise .84 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun da asıl formu gibi 4 faktöre (“Ben İyiyim-Sen İyisin”, “Ben İyiyim-Sen İyi Değilsin”, “Ben İyi Değilim-Sen İyisin” ve “Ben İyi Değilim-Sen İyi Değilsin”) sahip olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu bilgiler Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin Türkçe formunun orijinal formu ile yüksek düzeyde tutarlılık gösterdiğini kanıtlamaktadır. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin toplam madde sayısı 20’ dir. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 100, minimum puan ise 20’dir. Ölçeğin türü beşli likert tipi derecelendirme ölçeğidir ve ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların toplamı, kişinin sahip olduğu ve günlük hayatında kullandığı yaşam pozisyonunu tanımlamaktadır. Forma ilişkin maddeler EK-1’de verilmiştir.

3.3.3. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği

Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği ya da orijinal ismiyle ifade edilecek olursa Dark Triad Dirty Dozen, Jonason ve Webster (2010) tarafından geliştirilen ve toplamda 12 maddeden oluşan bir ölçektir. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği; Makyavelizm, psikopati ve narsizmden oluşan kişiliğin karanlık özelliklerini dörder madde ile ölçmektedir. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Özsoy vd. (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunu hazırlayan araştırmacılar, ölçme aracının uyarlandıktan sonra da geçerli ve güvenilir olduğunu kanıtlamışlardır. Ölçeğin Türkçe formu için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları; Makyavelizm boyutu için .80, psikopati boyutu için .79, narsizm boyutu için .72 ve ölçeğin geneli için .73 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin türü beşli likert tipi derecelendirme ölçeğidir ve ölçekten alınabilecek maksimum puan 60, ölçekten alınabilecek minimum puan 12’dir. Puanların artması karanlık üçlü kişilik özelliklerinin de bireyde fazla olduğunu göstermektedir. Forma ilişkin maddeler EK-2’de verilmiştir.

3.3.4. Kindarlık Ölçeği

Kindarlık Ölçeğinin orijinali Marcus vd. (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, bireylerin kindarlık düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinal hali için iç tutarlılık katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Kindarlık Ölçeği Türkçeye, Yılmaz (2019) tarafından uyarlanmıştır. Yılmaz (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmayla ölçeğin tek boyutlu yapısı ile geçerlik ve güvenilirliği test edilmiş ve kanıtlanmıştır. Ölçeğin Türkçe formu için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0.857’dir. Ölçek toplam 12 maddeden oluşmaktadır ve beşli likert tipi formatında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 60, minimum puan ise 12’dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, ölçme aracı uygulanan bireyin

kindarlık düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Forma ilişkin maddeler EK-3'te verilmiştir.

3.3.5. Bencillik Ölçeği

Bencillik Ölçeğinin orijinal hali, Raine ve Uh (2018) adlı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Ölçek orijinal haliyle; bencilliğin uyumsal, egosantrik ve patolojik boyutlarını test etmek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçeğin orijinal hali için iç tutarlılık katsayısı .78 ile .84 arasında bulunmuştur. Bencillik Ölçeği, Yılmaz (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yılmaz (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmayla ölçeğin üç boyutlu yapısı ve geçerlik-güvenirliliği test edilmiş ve kanıtlanmıştır. Ölçeğin Türkçe formu için iç tutarlılık katsayısı .76 olarak raporlanmıştır. Ölçek toplam 18 maddeden oluşmaktadır ve üçlü likert ölçeği formatında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 54, minimum puan ise 18'dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, ölçme aracı uygulanan bireyin bencillik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Forma ilişkin maddeler EK-4'te verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak verileri toplamak amacıyla Konya ilinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri tercih edilmiştir. Araştırmada kullanılacak olan veriler 2022 yılının Eylül-Aralık ayları arasında toplanmıştır. Ölçeklerin üniversite öğrencilerine uygulama bölümüne geçilmeden hemen önce araştırmada kullanılan ölçme araçları hakkında gereken açıklamalar yapılmış ve araştırmaya katılan tüm üniversite öğrencilerine çalışmanın hedefi ve ölçme araçlarının nasıl uygulanacağı hakkında gereken bilgiler sunulmuştur. Hazırlanan veri toplama araçları (ölçekler) katılımcılara elektronik ortamda (Google Forms) uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere sırasıyla “Kişisel Bilgi Formu”, “Yaşam Pozisyonları Ölçeği”, “Karanlık Üçlü Ölçeği”, “Kindarlık Ölçeği” ve “Bencillik Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçme araçlarının tümünün cevaplanması için ortalama 9-13 dakika sürenin yeterli olduğu görülmüştür. Ayrıca ölçme araçlarını cevaplayan katılımcılara teşekkür edilmiş ve bilgilerinin gizli kalacağı sözü verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmaya toplam 307 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada kullanılmak üzere toplanan veriler SPSS 21.00 paket programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Yapılan bu çalışmada araştırmaya katılan katılımcılara ölçme araçları Google Forms üzerinden online olarak uygulanmış ve elde edilen veriler bir araya getirilerek analiz edilmiştir. Üniversite öğrencilerinden toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermediği

ve merkezi dağılım ölçülerinin hangi değerlerde olduğu incelenmiştir. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını sınamak amacıyla “Q-Q Plot ve Histogram grafikleri” incelenmiştir. Bu grafiklerinin sonuçlarına bakılarak toplanan verilerin normal dağılıma yakın olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında toplanan verilerin basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiş ve normal sınırlarda olduğu görülmüştür. Tüm bu bulgulardan yola çıkılarak verilerin normal dağılım gösterdiği varsayılmış ve verilerin analizinde parametrik testlerin kullanımı uygun görülmüştür (Tabachnick ve Fidell, 2013). Üniversite öğrencilerinin Yaşam Pozisyonları Ölçeği, Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği, Kindarlık Ölçeği ve Bencillik Ölçeğinden aldıkları puanların Kişisel Bilgi Formunda bulunan demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla cinsiyet değişkeni için T Testi, iki değişkenden fazla olan sınıf düzeyi, fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik düzey için Varyans Analizi testi yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin sahip oldukları yaşam pozisyonları ile karanlık üçlü kişilik özellikleri, kindarlık ve bencillik özellikleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olup olmadığının tespitinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı tekniğinden faydalanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin sahip oldukları yaşam pozisyonlarının; karanlık üçlü kişilik özelliğini, kindarlığı ve bencilliği anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için ise Regresyon Analizinden faydalanılmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde yapılan bu çalışmada kullanılmak amacıyla toplanan verilerin analizi neticesinde elde edilen sonuçlara/bulgulara yer verilmiştir.

4.1 Yaşam Pozisyonlarının Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular

Tablo 4.1 Yaşam Pozisyonlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. S.	t	Sd.	Sig.	p
Ben OK Sen OK	Kadın	246	35,5	5,5	-.593	305	.554	>.05
	Erkek	61	35,9	5,6				
Ben OK Sen OK Değilsin	Kadın	246	33,3	4,3	.675	305	.521	>.05
	Erkek	61	32,9	4,6				
Ben OK Değilim Sen OK	Kadın	246	30,0	3,9	2.320	305	.021*	<.05
	Erkek	61	28,5	5,6				
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	Kadın	246	27,8	6,6	2.461	305	.013*	<.05
	Erkek	61	25,4	6,3				

Tablo 4.1’de üniversite öğrencilerinin Yaşam Pozisyonları Ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız Örneklem İçin T Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Bağımsız Örneklem İçin T Testi yorumları şu şekildedir:

“Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($t=-.593$, $p>.05$).

“Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($t=.675$, $p>.05$).

“Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=2.320$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman kadınların bu boyuttan aldıkları puan ortalamalarının ($\bar{X}=30,0$) erkeklere göre ($\bar{X}=28,5$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

“Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=2.461$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman kadınların bu boyuttan aldıkları puan ortalamalarının ($\bar{X}=27,8$) erkeklere göre ($\bar{X}=25,4$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.2 Yaşam Pozisyonlarının Sınıf Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sınıf Düzeyi	N	Ortalama	Std. S	Sd.	F	Sig.	P
Ben OK Sen OK	1	52	33,8	5,0	4	5.906*	.000	<.05
	2	42	34,7	5,7				
	3	75	35,5	4,4				
	4	51	34,5	6,3				
	5	87	37,7	5,4				
Ben OK Sen OK Değilsin	1	52	33,3	4,5	4	.029	.998	>.05
	2	42	33,0	4,0				
	3	75	33,2	4,3				
	4	51	33,1	4,9				
	5	87	33,3	4,1				
Ben OK Değilim Sen OK	1	52	28,0	4,3	4	2.637	.034	<.05
	2	42	30,1	4,6				
	3	75	30,0	3,4				
	4	51	30,4	4,9				
	5	87	29,8	4,2				
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	1	52	27,5	5,8	4	3.346	.011	<.05
	2	42	28,4	6,6				
	3	75	27,7	6,2				
	4	51	29,1	7,4				
	5	87	25,3	6,5				

Tablo 4.2.'de üniversite öğrencilerinin Yaşam Pozisyonları Ölçeğinden aldıkları puanların sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=5.906$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” alt boyutu puanları sınıf düzeyine göre büyükten küçüğe doğru; lisansüstü öğrenciler ($\bar{X}=37,7$), 3. sınıf öğrencileri ($\bar{X}=35,5$), 2. sınıf öğrencileri ($\bar{X}=34,7$), 4. sınıf öğrencileri ($\bar{X}=34,5$) ve 1. sınıf öğrencileri ($\bar{X}=33,8$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=.029$, $Sd:4$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=2.637, Sd:4, p<.05). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” alt boyutu puanları sınıf düzeyine göre büyükten küçüğe doğru; 4. sınıf öğrencileri (\bar{X} =30,4), 2. sınıf öğrencileri (\bar{X} =30,1), 3. sınıf öğrencileri (\bar{X} =30,0), lisansüstü öğrenciler (\bar{X} =29,8) ve 1. sınıf öğrencileri (\bar{X} =28,0) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=3.346, Sd:4, p<.05). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” alt boyutu puanları sınıf düzeyine göre büyükten küçüğe doğru; 4. sınıf öğrencileri (\bar{X} =29,1), 2. sınıf öğrencileri (\bar{X} =28,4), 3. sınıf öğrencileri (\bar{X} =27,7), 1. sınıf öğrencileri (\bar{X} = 27,5) ve lisansüstü öğrenciler (\bar{x} =25,3) olarak sıralanmıştır.

Tablo 4.3 Yaşam Pozisyonlarının Fakülte Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Fakülte	N	Ort.	Std. S	Sd.	F	Sig.	p
Ben OK Sen OK	Eğitim-Edebiyat	201	36,1	5,61				
	Dış Hekimliği	63	34,0	5,2				
	Hukuk	20	33,9	5,0	4	2.603*	.036	<.05
	İlahiyat	10	37,2	5,9				
	Diğer	13	36,6	3,8				
Ben OK Sen OK Değilsin	Eğitim-Edebiyat	201	32,9	4,0				
	Dış Hekimliği	63	33,7	4,8				
	Hukuk	20	34,4	5,9	4	.800	.526	>.05
	İlahiyat	10	33,6	5,3				
	Diğer	13	33,0	4,2				
Ben OK Değilim Sen OK	Eğitim-Edebiyat	201	29,9	4,1				
	Dış Hekimliği	63	29,6	4,8				
	Hukuk	20	27,7	3,5	4	1.255	.288	>.05
	İlahiyat	10	29,3	4,0				
	Diğer	13	29,3	5,0				
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	Eğitim-Edebiyat	201	26,8	6,5				
	Dış Hekimliği	63	29,4	7,2				
	Hukuk	20	28,2	5,5	4	2.470*	.043	<.05
	İlahiyat	10	25,7	4,5				
	Diğer	13	25,6	5,9				

Tablo 4.3'te üniversite öğrencilerinin Yaşam Pozisyonları Ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını

belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=2.603$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” alt boyutu puanları öğrenim görülen fakülteye göre büyükten küçüğe doğru; İlahiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=37,2$), Diğer fakültede öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=36,6$), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=36,1$), Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=34,0$) ve Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=33,9$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=.800$, $Sd:4$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.255$, $Sd:4$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=2.470$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” alt boyutu puanları öğrenim görülen fakülteye göre büyükten küçüğe doğru; Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=29,4$), Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=28,2$), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=26,8$), İlahiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=25,7$) ve Diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=25,6$) olarak sıralanmıştır.

Tablo 4.4 Yaşam Pozisyonlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Kardeş Sayısı	N	Ort.	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Ben OK Sen OK	Tek Çocuk	12	35,7	6,4				
	Bir Kardeş	79	34,9	5,9				
	İki Kardeş	103	35,3	5,3	3	1.087	.355	>.05
	Üç ve Fazla	113	36,3	5,1				
Ben OK Sen OK Değilsin	Tek Çocuk	12	34,1	5,0				
	Bir Kardeş	79	33,0	4,1				
	İki Kardeş	103	33,7	4,6	3	1.141	.333	>.05
	Üç ve Fazla	113	32,7	4,2				
Ben OK Değilim Sen OK	Tek Çocuk	12	27,8	5,0				
	Bir Kardeş	79	29,8	4,1				
	İki Kardeş	103	29,9	4,9	3	.940	.422	>.05
	Üç ve Fazla	113	29,5	3,6				
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	Tek Çocuk	12	26,2	6,5				
	Bir Kardeş	79	27,9	6,6				
	İki Kardeş	103	28,4	6,7	3	2.791*	.041	<.05
	Üç ve Fazla	113	26,0	6,4				

Tablo 4.4'te üniversite öğrencilerinin Yaşam Pozisyonları Ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinden her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.087, Sd:3, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.141, Sd:3, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=.940, Sd:3, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=2.791, Sd:3, p<.05). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” alt boyutu puanları kardeş sayısına göre büyükten küçüğe doğru; iki kardeşi olanlar ($\bar{X}=28,4$), bir kardeşi olanlar

(\bar{X} =27,9), tek çocuk olanlar (\bar{X} =26,2) ve üç ve daha fazla kardeşi olanlar (\bar{X} =26,0) olarak sıralanmıştır.

Tablo 4.5 Yaşam Pozisyonlarının Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sosyoekonomik D.	N	Ort.	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Ben OK Sen OK	Düşük	27	30,7	5,2				
	Orta	205	35,9	5,4	2	12.549*	.000	<.05
	İyi	75	36,4	4,9				
Ben OK Sen OK Değilsin	Düşük	27	31,2	4,4				
	Orta	205	33,3	4,3	2	3.252*	.040	<.05
	İyi	75	33,7	4,4				
Ben OK Değilim Sen OK	Düşük	27	32,4	4,8				
	Orta	205	29,8	4,1	2	8.754*	.000	<.05
	İyi	75	28,4	4,2				
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	Düşük	27	32,9	7,3				
	Orta	205	27,1	6,0	2	12.596*	.000	<.05
	İyi	75	25,7	6,9				

Tablo 4.5'te üniversite öğrencilerinin Yaşam Pozisyonları Ölçeğinden aldıkları puanların sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yaşam Pozisyonları Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=12.549, Sd:2, p<.05). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonundan aldıkları puanlar sosyoekonomik düzeye göre büyükten küçüğe doğru; iyi sosyoekonomik düzey (\bar{X} =36,4), orta sosyoekonomik düzey (\bar{X} =35,9) ve düşük sosyoekonomik düzey (\bar{X} =30,7) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=3.252, Sd:2, p<.05). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonundan aldıkları puanlar sosyoekonomik düzeye göre büyükten küçüğe doğru; iyi sosyoekonomik düzey (\bar{X} =33,7), orta sosyoekonomik düzey (\bar{X} =33,3) ve düşük sosyoekonomik düzey (\bar{X} =31,2) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=8.754$, $Sd:2$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonundan aldıkları puanlar sosyoekonomik düzeye göre büyükten küçüğe doğru; düşük sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=32,4$), orta sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=29,8$) ve iyi sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=28,4$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=12.596$, $Sd:2$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonundan aldıkları puanlar sosyoekonomik düzeye göre büyükten küçüğe doğru; düşük sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=32,9$), orta sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=27,1$) ve iyi sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=25,7$) olarak sıralanmıştır.

4.2 Karanlık Üçlünün Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen

Bulgular

Tablo 4.6 Karanlık Üçlünün Cinsiyet Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. S.	t	Sd.	Sig	p
Makyavelizm	Kadın	246	7,3	3,1	-3,359	305	.001	<.05
	Erkek	61	8,9	4,0				
Psikopati	Kadın	246	7,4	2,9	-2,361	305	.019	<.05
	Erkek	61	8,4	3,6				
Narsizm	Kadın	246	12,4	3,9	,363	305	.717	>.05
	Erkek	61	12,2	4,3				
Karanlık üçlü Toplam	Kadın	246	27,2	7,8	-2,091	305	.037	<.05
	Erkek	61	29,7	9,4				

Tablo 4.6'da üniversite öğrencilerinin Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem İçin T Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinin her bir alt boyutu için Bağımsız Örneklem İçin T Testi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=-3.359$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman erkeklerin bu boyuttan aldıkları puan ortalamalarının ($\bar{X}=8,9$) kadınlara göre ($\bar{X}=7,3$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin psikopati puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=-2.361$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman erkeklerin bu boyuttan aldıkları puan ortalamalarının ($\bar{X}=8,4$) kadınlara göre ($\bar{X}=7,4$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin narsizm puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($t=.363$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=-2.091$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman erkeklerin bu boyuttan aldıkları puan ortalamalarının ($\bar{X}=9,4$) kadınlara göre ($\bar{X}=7,8$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.7 Karanlık Üçlünün Sınıf Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sınıf Düzeyi	N	Ortalama	Std. S	Sd.	F	Sig.	P
Makyavelizm	1	52	8,1	3,4				
	2	42	8,0	3,7				
	3	75	7,8	3,4	4	.957	,431	>.05
	4	51	7,4	3,0				
	5	87	7,1	3,4				
Psikopati	1	52	8,2	3,5				
	2	42	7,9	2,6				
	3	75	8,0	3,3	4	2.574*	,038	<.05
	4	51	7,6	2,8				
	5	87	6,7	2,9				
Narsizm	1	52	12,0	4,3				
	2	42	11,8	4,1				
	3	75	12,9	3,6	4	.962	,428	>.05
	4	51	12,9	4,1				
	5	87	12,1	3,9				
Karanlık Üçlü Toplam	1	52	28,4	8,3				
	2	42	27,8	8,1				
	3	75	28,8	7,9	4	1.370	,244	>.05
	4	51	28,1	8,0				
	5	87	26,0	8,5				

Tablo 4.7’de üniversite öğrencilerinin Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanların sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=.957, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin psikopati puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=2.574, Sd:4, p<.05). Üniversite öğrencilerinin psikopati puanları sınıf düzeyine göre büyükten küçüğe doğru; 1. sınıf öğrencileri (\bar{X} =8,2), 3. sınıf öğrencileri (\bar{X} =8,0), 2. sınıf öğrencileri (\bar{X} =7,9), 4. sınıf öğrencileri (\bar{X} =7,6) ve lisansüstü öğrenciler (\bar{X} =6,7) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin narsizm puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=.962, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.370, Sd:4, p>.05).

Tablo 4.8 Karanlık Üçlünün Fakülte Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Fakülte	N	Ort.	Std. S	Sd.	F	Sig.	p
Makyavelizm	Eğitim-Edebiyat	201	7,4	3,2				
	Diş Hekimliği	63	8,5	3,4				
	Hukuk	20	7,2	4,8	4	3.049*	.017	<.05
	İlahiyat	10	5,0	1,2				
	Diğer	13	8,4	3,6				
Psikopati	Eğitim-Edebiyat	201	7,3	2,9				
	Diş Hekimliği	63	8,4	3,6				
	Hukuk	20	8,2	3,3	4	2.501*	.043	<.05
	İlahiyat	10	5,9	1,8				
	Diğer	13	8,1	2,6				
Narsizm	Eğitim-Edebiyat	201	12,2	4,0				
	Diş Hekimliği	63	13,6	3,8				
	Hukuk	20	12,1	4,2	4	4.199*	.003	<.05
	İlahiyat	10	8,7	2,8				
	Diğer	13	13,3	3,1				
Karanlık Üçlü Toplam	Eğitim-Edebiyat	201	27,0	7,9				
	Diş Hekimliği	63	30,7	8,6				
	Hukuk	20	27,5	9,1	4	5.279*	.000	<.05
	İlahiyat	10	19,6	3,9				
	Diğer	13	30,0	6,7				

Tablo 4.8’de üniversite öğrencilerinin Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm puanlarının öğrenim görülen fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=3.049, Sd:4, p<.05). Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm puanları öğrenim görülen fakültele göre göre büyükten küçüğe doğru; Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =8,5), diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler (\bar{X} =8,4), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =7,4), Hukuk Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =7,2) ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =5,0) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin psikopati puanlarının öğrenim görülen fakülterlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=2.501$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin psikopati puanları öğrenim görülen fakülterlere göre göre büyükten küçüğe doğru; Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=8,4$), Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=8,2$), diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=8,1$), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=7,3$) ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=5,9$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin narsizm puanlarının öğrenim görülen fakülterlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=4.199$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin narsizm puanları öğrenim görülen fakülterlere göre göre büyükten küçüğe doğru; Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=13,6$), diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=13,3$), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=12,2$), Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=12,1$) ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=8,7$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanlarının öğrenim görülen fakülterlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=5.279$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanları öğrenim görülen fakülterlere göre göre büyükten küçüğe doğru; Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=30,7$), diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=30,0$), Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=27,5$), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=27,0$) ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=19,6$) olarak sıralanmıştır.

Tablo 4.9 Karanlık Üçlünün Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Kardeş Sayısı	N	Ortalama	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Makyavelizm	Tek Çocuk	12	12	7,4				
	Bir Kardeş	79	79	7,8	3	.428	.733	>.05
	İki Kardeş	103	103	7,7				
	Üç ve Fazla	113	113	7,3				
Psikopati	Tek Çocuk	12	12	6,9				
	Bir Kardeş	79	79	8,1	3	1.989	.116	>.05
	İki Kardeş	103	103	7,8				
	Üç ve Fazla	113	113	7,1				
Narsizm	Tek Çocuk	12	12	11,8				
	Bir Kardeş	79	79	13,1	3	1.768	.153	>.05
	İki Kardeş	103	103	11,8				
	Üç ve Fazla	113	113	12,6				
Karanlık Üçlü Toplam	Tek Çocuk	12	12	26,1				
	Bir Kardeş	79	79	29,2	3	1.204	.308	>.05
	İki Kardeş	103	103	27,4				
	Üç ve Fazla	113	113	27,1				

Tablo 4.9'da üniversite öğrencilerinin Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşır farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=.428$, $Sd:3$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin psikopati puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.989$, $Sd:3$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin narsizm puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.768$, $Sd:3$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.204$, $Sd:3$, $p>.05$).

Tablo 4.10 Karanlık Üçlünün Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sosyoekonomik D.	N	Ortalama	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Makyavelizm	Düşük	27	8,9	3,7				
	Orta	205	7,4	3,0	2	2.691	.069	>.05
	İyi	75	7,9	4,1				
Psikopati	Düşük	27	9,3	3,5				
	Orta	205	7,3	2,9	2	5.177*	.006	<.05
	İyi	75	7,9	3,3				
Narsizm	Düşük	27	14,6	4,5				
	Orta	205	12,2	3,8	2	4.514*	.012	<.05
	İyi	75	12,4	4,1				
Karanlık Üçlü Toplam	Düşük	27	32,8	9,1				
	Orta	205	26,9	7,1	2	6.467*	.002	<.05
	İyi	75	28,2	10,0				

Tablo 4.10'da üniversite öğrencilerinin Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanların sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Dirty Dozen Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=2.691$, $Sd:2$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin psikopati puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=5.177$, $Sd:2$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin psikopati puanları büyükten küçüğe doğru; düşük sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=9,3$), iyi sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=7,9$) ve orta sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=7,3$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin narsizm puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=4.514$, $Sd:2$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin psikopati puanları büyükten küçüğe doğru; düşük sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=14,6$), iyi sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=12,4$) ve orta sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=12,2$) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=6.467$, $Sd:2$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü toplam puanları büyükten küçüğe doğru; düşük sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=32,8$), iyi sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=28,2$) ve orta sosyoekonomik düzey ($\bar{X}=26,9$) olarak sıralanmıştır.

4.3 Kindarlığın Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular

Tablo 4.11 Kindarlığın Cinsiyet Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. S.	t	Sd.	Sig.	p
Kindarlık	Erkek	61	17.9	6.8	-2.383	305	.018*	<.05
	Kadın	246	20.4	9.1				

Tablo 4.11’de üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem İçin T Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin kindarlık puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=-2.383$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman kadınların kindarlık puan ortalamalarının ($\bar{X}=20,4$) erkeklere göre ($\bar{X}=17,9$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.12 Kindarlığın Sınıf Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sınıf	N	Ortalama	Std. S	Sd.	F	Sig.	P
Kindarlık	1	52	19.6	6.9	4	2.100	.081	>.05
	2	42	18.3	6.3				
	3	75	19.9	8.2				
	4	51	18.0	7.2				
	5	87	16.9	7.1				

Tablo 4.12’de üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=2.100$, $Sd:4$, $p>.05$).

Tablo 4.13 Kindarlığın Fakülte Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Fakülte	N	Ort.	Std. S	Sd.	F	Sig.	p
Kindarlık	Eğitim-Edebiyat	201	18.3	6.8				
	Diş Hekimliği	63	19.8	9.4				
	Hukuk	20	18.7	8.1	4	1.501	.202	>.05
	İlahiyat	10	14.3	2.8				
	Diğer	13	17.1	3.9				

Tablo 4.13'te üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim görülen fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim görülen fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.501, Sd:4, p>.05).

Tablo 4.14 Kindarlığın Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Kardeş Sayısı	N	Ortalama	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Kindarlık	Tek Çocuk	12	18.7	9.8				
	Bir Kardeş	79	19.3	6.9	3	.471	.703	>.05
	İki Kardeş	103	18.1	7.0				
	Üç ve Fazla	113	18.1	7.7				

Tablo 4.14'te üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=.471, Sd:3, p>.05).

Tablo 4.15 Kindarlığın Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sosyoekonomik D.	N	Ortalama	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Kindarlık	Düşük	27	18.2	7.7				
	Orta	205	18.1	6.7	2	1.007	.367	>.05
	İyi	75	19.5	8.9				

Tablo 4.15'te üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda

üniversite öğrencilerinin Kindarlık Ölçeğinden aldıkları puanların sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.007, Sd:2, p>.05).

4.4 Bencilliğin Demografik Faktörlere Göre İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular

Tablo 4.16 Bencilliğin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. S.	t	Sd.	Sig	p
Uyumsal	Kadın	246	11,3	3,0	-.315	305	.753	>.05
Bencillik	Erkek	61	11,5	3,4				
Egosantrik	Kadın	246	9,3	2,7	-1.181	305	.239	>.05
Bencillik	Erkek	61	9,8	2,7				
Patolojik	Kadın	246	9,9	2,6	-.720	305	.472	>.05
Bencillik	Erkek	61	10,1	2,5				
Bencillik Toplam	Kadın	246	30,6	7,3	-.839	305	.402	>.05
	Erkek	61	31,5	7,5				

Tablo 4.16’da üniversite öğrencilerinin Bencillik Ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem İçin T Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Bencillik Ölçeğinin her bir alt boyutu için Bağımsız Örneklem İçin T Testi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (t=-.315, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (t=-1.181, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin patolojik bencillik puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (t=-.720, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin bencillik toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (t=-.839, p>.05).

Tablo 4.17 Bencilliğin Sınıf Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sınıf Düzeyi	N	Ortalama	Std. S	Sd.	F	Sig.	P
Uyumsal Bencillik	1	52	12,1	3,0				
	2	42	11,2	2,7				
	3	75	11,4	3,1	4	1,341	.255	>.05
	4	51	11,6	3,8				
	5	87	10,8	2,9				
Egosantrik Bencillik	1	52	9,9	2,6				
	2	42	9,4	2,2				
	3	75	9,8	2,9	4	1,893	.111	>.05
	4	51	9,4	3,0				
	5	87	8,8	2,6				
Patolojik Bencillik	1	52	10,4	2,5				
	2	42	10,2	2,3				
	3	75	10,2	2,5	4	1,631	.166	>.05
	4	51	9,7	2,9				
	5	87	9,4	2,7				
Bencillik Toplam	1	52	32,5	6,7				
	2	42	31,0	6,1				
	3	75	31,4	7,2	4	1,924	.106	>.05
	4	51	30,8	8,7				
	5	87	29,2	7,2				

Tablo 4.17’de üniversite öğrencilerinin Bencillik Ölçeğinden aldıkları puanların sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Bencillik Ölçeğinin her bir alt boyutu için Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.341, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.893, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin patolojik bencillik puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.631, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.924, Sd:4, p>.05).

Tablo 4.18 Bencillik Fakülte Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Fakülte	N	Ort.	Std. S	Sd.	F	Sig.	p
Uyumsal Bencillik	Eğitim-Edebiyat	201	11,2	3,1				
	Diş Hekimliği	63	12,3	3,0				
	Hukuk	20	11,7	3,6	4	4.004*	.004	<.05
	İlahiyat	10	8,5	1,9				
	Diğer	13	11,7	2,8				
Egosantrik Bencillik	Eğitim-Edebiyat	201	9,3	2,7				
	Diş Hekimliği	63	10,0	3,0				
	Hukuk	20	9,4	3,1	4	1.399	.234	>.05
	İlahiyat	10	8,3	1,7				
	Diğer	13	10,0	1,9				
Patolojik Bencillik	Eğitim-Edebiyat	201	9,8	2,6				
	Diş Hekimliği	63	10,6	2,6				
	Hukuk	20	10,3	3,3	4	2.072	.084	>.05
	İlahiyat	10	8,4	1,9				
	Diğer	13	9,4	1,4				
Bencillik Toplam	Eğitim-Edebiyat	201	30,3	7,2				
	Diş Hekimliği	63	33,0	7,5				
	Hukuk	20	31,4	9,1	4	3.165*	.014	<.05
	İlahiyat	10	25,2	3,9				
	Diğer	13	31,2	3,7				

Tablo 4.18’de üniversite öğrencilerinin Bencillik Ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Bencillik Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik puanlarının öğrenim görülen fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür (F=4.004, Sd:4, p<.05). Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik puanları öğrenim görülen fakültele göre büyükten küçüğe doğru; Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =12,3), Hukuk Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =11,7), diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler (\bar{X} =11,7), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =11,2) ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri (\bar{X} =8,5) olarak sıralanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik puanlarının öğrenim görülen fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=1.399, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin patolojik bencillik puanlarının öğrenim görülen fakültele göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (F=2.072, Sd:4, p>.05).

Üniversite öğrencilerinin bencillik toplam puanlarının öğrenim görülen fakültelere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F=3.165$, $Sd:4$, $p<.05$). Üniversite öğrencilerinin bencillik toplam puanları öğrenim görülen fakültelere göre büyükten küçüğe doğru; Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=33,0$), Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=31,4$), diğer fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=31,2$), Eğitim-Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=30,3$) ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X}=25,2$) olarak sıralanmıştır.

Tablo 4.19 Bencilliğin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Kardeş Sayısı	N	Ortalama	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Uyumsal Bencillik	Tek Çocuk	12	10,5	3,4	3	1.198	.311	>.05
	Bir Kardeş	79	11,9	3,1				
	İki Kardeş	103	11,3	3,2				
	Üç ve Fazla	113	11,1	3,0				
Egosantrik Bencillik	Tek Çocuk	12	8,7	2,4	3	1.633	.182	>.05
	Bir Kardeş	79	9,9	2,9				
	İki Kardeş	103	9,5	2,7				
	Üç ve Fazla	113	9,1	2,6				
Patolojik Bencillik	Tek Çocuk	12	9,5	2,5	3	1.325	.266	>.05
	Bir Kardeş	79	10,4	2,8				
	İki Kardeş	103	10,0	2,6				
	Üç ve Fazla	113	9,6	2,5				
Bencillik Toplam	Tek Çocuk	12	28,9	7,5	3	1.803	.147	>.05
	Bir Kardeş	79	32,2	7,6				
	İki Kardeş	103	30,9	7,3				
	Üç ve Fazla	113	29,9	7,07				

Tablo 4.19’da üniversite öğrencilerinin Bencillik Ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Bencillik Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.198$, $Sd:3$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.633$, $Sd:3$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin patolojik bencillik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.325$, $Sd:3$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin bencillik toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.803$, $Sd:3$, $p>.05$).

Tablo 4.20 Bencilliğin Sosyoekonomik Düzey Değişkenine Göre Analizinden Elde Edilen Bulgular

	Sosyoekonomik D.	N	Ortalama	Std. S.	Sd.	F	Sig.	p
Uyumsal	Düşük	27	12,6	3,2				
Bencillik	Orta	205	11,2	3,0	2	2.220	.110	>.05
	İyi	75	11,3	3,2				
Egosantrik	Düşük	27	10,2	3,3				
Bencillik	Orta	205	9,2	2,6	2	1.806	.166	>.05
	İyi	75	9,7	2,7				
Patolojik	Düşük	27	10,5	3,0				
Bencillik	Orta	205	9,8	2,4	2	1.060	.348	>.05
	İyi	75	10,1	2,9				
Bencillik Toplam	Düşük	27	33,3	8,2				
	Orta	205	30,3	6,9	2	2.073	.128	>.05
	İyi	75	31,1	7,8				

Tablo 4.20’de üniversite öğrencilerinin Bencillik Ölçeğinden aldıkları puanların sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Bencillik Ölçeğinin her bir alt boyutu için yapılan Varyans Analizi yorumları şu şekildedir:

Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=2.220$, $Sd:2$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.806$, $Sd:2$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin patolojik bencillik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=1.060$, $Sd:2$, $p>.05$).

Üniversite öğrencilerinin bencillik toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($F=2.073$, $Sd:2$, $p>.05$).

4.5 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlü Arasındaki İlişki

Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün üç alt boyutu olan Makyavelizm, psikopati ve narsizm arasındaki ilişki aşağıdaki üç alt başlıkta gösterilmiştir.

4.5.1 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Makyavelizm Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün Makyavelizm alt boyutu arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün Makyavelizm alt boyutu arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.21’de gösterilmiştir.

Tablo 4.21 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Makyavelizm Alt Boyutu Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	r	Sig	P	
Makyavelizm	Ben OK Sen OK	307	-,149	,005	<.05
	Ben OK Sen OK Değilsin	307	,274	,000	<.05
	Ben OK Değilim Sen OK	307	,021	,360	>.05
	Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	,318	,000	<.05

Tablo 4.21 incelendiğinde; Makyavelizm ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-.149$, $p<.05$). Bu durum bireylerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonlarının arttıkça Makyavelizm kişilik özelliğinin azaldığını; diğer bir ifade ile Makyavelizm puanları yükselirken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının düştüğünü göstermektedir. Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün Makyavelizm alt boyutu arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” pozisyonu arasında gözlenmiştir ($r=.318$, $p<.05$). Yani “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile Makyavelizm arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonlarının arttıkça Makyavelizm kişilik özelliğinin de arttığını, diğer bir ifade ile Makyavelizm puanları yükselirken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Makyavelizm kişilik özelliğinin en fazla “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile Makyavelizm arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.274$, $p<.05$). Bunlara karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu alt boyutu ile Makyavelizm arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=.021$, $p>.05$). Makyavelizm ile dört yaşam pozisyonu

arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK Değilim-Sen OK” olmuştur. Yaşam pozisyonlarının karanlık üçlünün Makyavelizm alt boyutunu açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.22’de gösterilmiştir.

Tablo 4.22 Yaşam Pozisyonlarının Karanlık Üçlünün Makyavelizm Alt Boyutunu Açıklama Gücü

Bağımlı	Değişken:	B	Stn.	Beta	F	p	t	Sig.	P
Makyavelizm			Hata						
(Sabit)		2,193	2,030		16.55	<.05	1,080	,281	
Ben OK Sen OK Değilsin		,115	,047	,147			2,444	,015	<.05
Ben OK Değilim Sen OK		-,098	,050	-,124			-1,949	,048	<.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin		,167	,035	,324			4,745	,000	<.05
R= .375, R ² = .141									

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının karanlık üçlünün Makyavelizm alt boyutu üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, Makyavelizm puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (R=.375, R²=.141, p<.05). Dört yaşam pozisyonu birlikte, Makyavelizm puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 14’ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle Makyavelizm özelliğinin yüzde 14’ünün yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin Makyavelizm kişilik özellikleri puanları üzerindeki görece önem sırası; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.324); “Ben OK-Sen OK Değilsin” (.147); Ben OK Değilim-Sen OK” ($\beta = -.124$) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde ise, “Ben OK-Sen OK Değilsin” (t=2.444, p<.05), “Ben OK Değilim-Sen OK” (t=-1.949, p<.05) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (t=4.745, p<.001) boyutlarının Makyavelizm puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

4.5.2 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Psikopati Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün psikopati alt boyutu arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün psikopati alt boyutu arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.23'te gösterilmiştir.

Tablo 4.23 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Psikopati Alt Boyutu Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	Psikopati	Sig	P
Ben OK Sen OK	307	-.231	.000*	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	307	.193	.000*	<.05
Psikopati Ben OK Değilim Sen OK	307	.024	.335	>.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	.336	.000*	<.05

Tablo 4.23 incelendiğinde; psikopati ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-.231$, $p<.05$). Bu durum bireylerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonlarının arttıkça psikopati kişilik özelliğinin azaldığını; diğer bir ifade ile psikopati puanları yükselirken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının düştüğünü göstermektedir. Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün psikopati alt boyutu arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” pozisyonu arasında gözlenmiştir ($r=.336$, $p<.05$). Yani “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile psikopati arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonlarının arttıkça psikopati kişilik özelliğinin de arttığını, diğer bir ifade ile psikopati puanları yükselirken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Psikopati kişilik özelliğinin en fazla “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile psikopati arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.193$, $p<.05$). Bunlara karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu alt boyutu ile psikopati arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=.024$, $p>.05$). Psikopati ile dört yaşam pozisyonu arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK Değilim-Sen OK” olmuştur. Yaşam pozisyonlarının karanlık üçlünün psikopati alt boyutunu açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.24'te gösterilmiştir.

Tablo 4.24 Yaşam Pozisyonlarının Karanlık Üçlünün Psikopati Alt Boyutunu Açıklama Gücü

Bağımlı Değişken: Narsizm	B	Stn. Hata	Beta	F	P	t	Sig.	P
(Sabit)	5.234	1.866				2.805	.005*	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	.024	.034	.034	16.161	.000	.557	.578	>.05
Ben OK Değilim Sen OK	-.122	.046	-.168			-2.620	.009*	<.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	.191	.032	.404			5.901	.000*	<.05
	R= .371,		R ² = .138					

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının karanlık üçlünün psikopati alt boyutu üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, psikopati puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (R=.371, R²=.138, p<.001). Dört yaşam pozisyonu birlikte, psikopati puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 14'ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle psikopati özelliğinin yüzde 14'ünün yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin psikopati kişilik özellikleri puanları üzerindeki görece önem sırası; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.404); “Ben OK Değilim-Sen OK” (-.168); “Ben OK-Sen OK Değilsin” ($\beta = .034$) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde ise, “Ben OK Değilim-Sen OK” (t=-2.620, p<.01) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (t=5.901, p<.001) boyutlarının psikopati puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” (t=.557, p>.05) boyutunun ise psikopati puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür.

4.5.3 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Narsizm Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün narsizm alt boyutu arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün narsizm alt boyutu arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.25'te gösterilmiştir.

Tablo 4.25 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlünün Narsizm Alt Boyutu Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	r	Sig	P
Ben OK Sen OK	307	.027	.316	>.05
Ben OK Sen OK Değilsin	307	.216	.000*	<.05
Narsizm Ben OK Değilim Sen OK	307	.202	.000*	<.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	.251	.000*	<.05

Tablo 4.25 incelendiğinde “Ben OK-Sen OK Değilsin” ($r=.216, p<.05$), “Ben OK Değilim-Sen OK” ($r=.202, p<.05$) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ($r=.251, p<.05$) yaşam pozisyonları ile narsizm arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonu puanlarının arttıkça narsizm kişilik özelliğinin de arttığını, diğer bir ifade ile bu yaşam pozisyonu puanları yükselirken narsizm puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Ayrıca yaşam pozisyonları ile karanlık üçlünün narsizm alt boyutu arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu arasında gözlenmiştir. Buna karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK-Sen OK” alt boyutu ile narsizm arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=.027, p>.05$). Narsizm ile dört yaşam pozisyonu arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK-Sen OK” olmuştur. Yaşam pozisyonlarının karanlık üçlünün narsizm alt boyutunu açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.26’da gösterilmiştir.

Tablo 4.26 Yaşam Pozisyonlarının Karanlık Üçlünün Narsizm Alt Boyutunu Açıklama Gücü

Bağımlı Değişken: Narsizm	B	Stn. Hata	Beta	F	P	t	Sig.	P
(Sabit)	.297	2.440				.122	.903	>.05
Ben OK Sen OK Değilsin	.176	.056	.192	11.290	.000*	3.118	.002	<.05
Ben OK Değilim Sen OK	.156	.061	.168			2.570	.011	<.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	.061	.042	.101			1.442	.150	>.05
		R= .317,		R ² = .101				

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının karanlık üçlünün narsizm alt boyutu üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, narsizm puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($R=.317, R^2=.101, p<.001$). Dört yaşam pozisyonu birlikte, narsizm puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 10'unu açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle narsizm özelliğinin yüzde 10'unun yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin narsizm kişilik özellikleri puanları üzerindeki görece önem sırası; “Ben OK-Sen OK Değilsin” (.192), “Ben OK Değilim-Sen OK” (.168) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.101) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde ise “Ben OK-Sen OK Değilsin” ($t=3.118, p<.01$) ve “Ben

OK Değilim-Sen OK” ($t=2.570$, $p<.01$) boyutlarının psikopati puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ($t=1.442$, $p>.05$) boyutunun ise narsizm puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür.

4.6 Yaşam Pozisyonları ile Kindarlık Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile kindarlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile kindarlık arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.27’de gösterilmiştir.

Tablo 4.27 Yaşam Pozisyonları ile Kindarlık Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	r	Sig	P
Ben OK Sen OK	307	-.171	.001	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	307	.248	.000	<.05
Kindarlık Ben OK Değilim Sen OK	307	.067	.122	>.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	.349	.000	<.05

Tablo 4.27 incelendiğinde; kindarlık ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-.171$, $p<.05$). Bu durum bireylerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonlarının arttıkça kindarlık kişilik özelliğinin azaldığını; diğer bir ifade ile kindarlık puanları yükselirken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının düştüğünü göstermektedir. Yaşam pozisyonları ile kindarlık arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” pozisyonu arasında gözlenmiştir ($r=.349$, $p<.05$). Yani “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile kindarlık arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonlarının arttıkça kindarlığın da arttığını, diğer bir ifade ile kindarlık puanları yükselirken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Kindarlık kişilik özelliğinin en fazla “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile kindarlık arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.248$, $p<.05$). Bunlara karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu alt boyutu ile kindarlık arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=.067$, $p>.05$). Kindarlık ile dört yaşam pozisyonu arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK Değilim-Sen OK” olmuştur. Yaşam pozisyonlarının kindarlığı açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.28’de gösterilmiştir.

Tablo 4.28 Yaşam Pozisyonlarının Kindarlığı Açıklama Gücü

Bağımlı Değişken: Kindarlık	B	Stn. Hata	Beta	F	p	t	Sig.	P
(Sabit)	6.256	4.357				1.436	.152	>.05
Ben OK Sen OK Değilsin	.188	.101	.112	17.156	<.05	1.869	.063	>.05
Ben OK Değilim Sen OK	-.162	.108	-.095			-1.497	.135	>.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	.393	.076	.354			5.198	.000	<.05*
		R= .381,		R ² = .145				

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının kindarlık üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, kindarlık puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (R=.381, R²=.145, p<.05). Dört yaşam pozisyonu birlikte, kindarlık puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 14’ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kindarlık özelliğinin yüzde 14’ünün yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin kindarlık puanları üzerindeki göreceli önem sırası; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.354), “Ben OK-Sen OK Değilsin” (.112) ve “Ben OK Değilim-Sen OK” (-.095) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde ise “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (t=5.198, p<.001) boyutunun kindarlık puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” (t=1.869, p>.05) ve “Ben OK Değilim-Sen OK” (t=-1.497, p>.05) boyutlarının ise kindarlık puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür.

4.7 Yaşam pozisyonları ile Bencillik Arasındaki ilişki

Yaşam pozisyonları ile bencilliğin üç alt boyutu olan uyumsal bencillik, egosantrik bencillik ve patolojik bencillik arasındaki ilişki aşağıdaki üç başlıkta gösterilmiştir.

4.7.1 Yaşam Pozisyonları ile Bencilliğin Uyumsal Bencillik Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile bencilliğin alt boyutlarından olan uyumsal bencillik arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile uyumsal bencillik arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.29’da gösterilmiştir.

Tablo 4.29 Yaşam Pozisyonları ile Uyumsal Bencillik Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	r	Sig	P
Uyumsal Bencillik				
Ben OK Sen OK	307	-.216	.000*	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	307	.197	.000*	<.05
Ben OK Değilim Sen OK	307	-.031	.295	>.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	.289	.000*	<.05

Tablo 4.7.1.1 incelendiğinde; uyumsal bencillik ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-.216$, $p<.05$). Bu durum bireylerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonlarının arttıkça uyumsal bencilliğin azaldığını; diğer bir ifade ile uyumsal bencillik puanları yükselirken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının düştüğünü göstermektedir. Yaşam pozisyonları ile uyumsal bencillik arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” pozisyonu arasında gözlenmiştir ($r=.289$, $p<.05$). Yani “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile uyumsal bencillik arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonlarının arttıkça uyumsal bencilliğin de arttığını, diğer bir ifade ile uyumsal bencillik puanları yükselirken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Uyumsal bencilliğin en fazla “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile ilişkili olduğu görülmektedir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile uyumsal bencillik arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.197$, $p<.05$). Bunlara karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu alt boyutu ile uyumsal bencillik arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=-.031$, $p>.05$). Uyumsal bencillik ile dört yaşam pozisyonu arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK Değilim-Sen OK” olmuştur. Yaşam

pozisyonlarının uyumsal bencilliği açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.30’da gösterilmiştir.

Tablo 4.30 Yaşam Pozisyonlarının Uyumsal Bencilliği Açıklama Gücü

Bağımlı Değişken:	B	Stn. Hata	Beta	F	p	t	Sig.	p
Uyumsal Bencillik								
(Sabit)	9.952	1.895				5.252	.000*	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	.033	.044	.046	14.134	<.005	.752	.453	>.05
Ben OK Değilim Sen OK	-.151	.047	-.206			-3.198	.002*	.002
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	.177	.033	.372			5.382	.000*	.000
R= .350, R ² = .123								

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının uyumsal bencillik üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, uyumsal bencillik puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (R=.350, R²=.123, p<.01). Dört yaşam pozisyonu birlikte, uyumsal bencillik puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 12’sini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle uyumsal bencillik özelliğinin yüzde 12’sinin yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin uyumsal bencillik puanları üzerindeki görece önem sırası; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.372), “Ben OK Değilim-Sen OK” (-.206) ve “Ben OK-Sen OK Değilsin” (.046) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde ise “Ben OK Değilim-Sen OK” (t=-3.198, p<.01) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (t=5.382, p<.001) boyutlarının uyumsal bencillik puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” (t=.752, p>.05) boyutunun ise uyumsal bencillik puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür.

4.7.2 Yaşam Pozisyonları ile Bencilliğin Egosantrik Bencillik Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile bencilliğin alt boyutlarından olan egosantrik bencillik arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile uyumsal bencillik arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.31’de gösterilmiştir.

Tablo 4.31 Yaşam Pozisyonları ile Egosantrik Bencillik Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	r	Sig	p
Ben OK Sen OK	307	-.127	.013*	<.05
Egosantrik Bencillik Ben OK Sen OK Değilsin	307	.244	.000*	<.05
Ben OK Değilim Sen OK	307	-.021	.355	>.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	.253	.000*	<.05

Tablo 4.31 incelendiğinde; egosantrik bencillik ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-.127$, $p<.05$). Bu durum bireylerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonlarının arttıkça egosantrik bencilliğin azaldığını; diğer bir ifade ile egosantrik bencillik puanları yükselirken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının düştüğünü göstermektedir. Yaşam pozisyonları ile egosantrik bencillik arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” pozisyonu arasında gözlenmiştir ($r=.253$, $p<.05$). Yani “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile egosantrik bencillik arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonlarının arttıkça egosantrik bencilliğin de arttığını, diğer bir ifade ile egosantrik bencillik puanları yükselirken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Egosantrik bencilliğin en fazla “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile ilişkili olduğu görülmektedir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile egosantrik bencillik arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.244$, $p<.05$). Bunlara karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu alt boyutu ile egosantrik bencillik arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=-.021$, $p>.05$). Egosantrik bencillik ile dört yaşam pozisyonu arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK Değilim-Sen OK” olmuştur. Yaşam pozisyonlarının egosantrik bencilliği açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.32’de gösterilmiştir.

Tablo 4.32 Yaşam Pozisyonlarının Egosantrik Bencilliği Açıklama Gücü

Bağımlı Değişken:	B	Stn. Hata	Beta	F	p	t	Sig.	P
Egosantrik Bencillik								
(Sabit)	6.242	1.672				3.733	.000*	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	.085	.039	.134	11.838	<.05	2.192	.029*	<.05
Ben OK Değilim Sen OK	-.091	.042	-.142			-2.184	.030	<.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	.114	.029	.273			3.909	.000*	<.05

R= .324, R²= .105

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının egosantrik bencillik üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, egosantrik bencillik puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (R=.324, R²=.105, p<.05). Dört yaşam pozisyonu birlikte, egosantrik bencillik puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 10'unu açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle egosantrik bencillik özelliğinin yüzde 10'unun yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin egosantrik bencillik puanları üzerindeki görece önem sırası; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.273), “Ben OK Değilim-Sen OK” (-.142) ve “Ben OK-Sen OK Değilsin” (.134) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde ise “Ben OK-Sen OK Değilsin” (t=2.192, p<.05), “Ben OK Değilim-Sen OK” (t=-2.184, p<.05) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (t=3.909, p<.001) boyutlarının egosantrik bencillik puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

4.7.3 Yaşam Pozisyonları ile Bencilliğin Patolojik Bencillik Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Bu başlık altında önce yaşam pozisyonları ile bencilliğin alt boyutlarından olan patolojik bencillik arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam pozisyonları ile patolojik bencillik arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4.33'te gösterilmiştir.

Tablo 4.33 Yaşam Pozisyonları ile Patolojik Bencillik Arasındaki Korelasyon Değerleri

	N	r	Sig	P
Ben OK Sen OK	307	-.217	.000*	<.05
Patolojik Bencillik Ben OK Sen OK Değilsin	307	.210	.000*	<.05
Ben OK Değilim Sen OK	307	-.063	.134	>.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	307	.277	.000*	<.05

Tablo 4.33 incelendiğinde; patolojik bencillik ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-.217$, $p<.05$). Bu durum bireylerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonlarının arttıkça patolojik bencilliğin azaldığını; diğer bir ifade ile patolojik bencillik puanları yükselirken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının düştüğünü göstermektedir. Yaşam pozisyonları ile patolojik bencillik arasında en yüksek korelasyon “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” pozisyonu arasında gözlenmiştir ($r=.277$, $p<.05$). Yani “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile patolojik bencillik arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu durum bireylerin bu yaşam pozisyonlarının arttıkça patolojik bencilliğin de arttığını, diğer bir ifade ile patolojik bencillik puanları yükselirken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Patolojik bencilliğin en fazla “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile ilişkili olduğu görülmektedir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile patolojik bencillik arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.210$, $p<.05$). Bunlara karşılık yaşam pozisyonlarından “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu alt boyutu ile patolojik bencillik arasında hesaplanan korelasyon katsayısı istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($r=-.021$, $p>.05$). Patolojik bencillik ile dört yaşam pozisyonu arasında anlamlı ilişkinin gözlenmediği tek alt boyut da “Ben OK Değilim-Sen OK” olmuştur. Yaşam pozisyonlarının patolojik bencilliği açıklama (yordama) gücüne ilişkin regresyon değerleri Tablo 4.34’te gösterilmiştir.

Tablo 4.34 Yaşam Pozisyonlarının Patolojik Bencilliği Açıklama Gücü

Bağımlı Değişken:	B	Stn. Hata	Beta	F	p	t	Sig.	p
Patolojik Bencillik								
(Sabit)	9.105	1.588				5.735	.000	<.05
Ben OK Sen OK Değilsin	.034	.037	.055	15.084	<.05	.937	.349	>.05
Ben OK Değilim Sen OK	-.146	.039	-.238			-3.699	.000	<.05
Ben OK Değilim Sen OK Değilsin	.149	.028	.371			5.398	.000	<.05

R= .360, R²= .130

Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonlarının patolojik bencillik üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla Regresyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda dört yaşam pozisyonunun birlikte, patolojik bencillik puanlarıyla aralarında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (R=.360, R²=.130, p<.05). Dört yaşam pozisyonu birlikte, patolojik bencillik puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 13'ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle patolojik bencillik özelliğinin yüzde 13'ünün yaşam pozisyonları tarafından belirlendiği söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre ise, yordayıcı değişkenlerin patolojik bencillik puanları üzerindeki görece önem sırası; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (.371), “Ben OK Değilim-Sen OK” (-.238) ve “Ben OK-Sen OK Değilsin” (.055) şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin T-Testi sonuçları incelendiğinde, “Ben OK Değilim-Sen OK” (t=-3.699, p<.001) ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” (t=5.398, p<.001) boyutlarının patolojik bencillik puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. “Ben OK-Sen OK Değilsin” (t=.937, p>.05) boyutunun ise patolojik bencillik puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde söz konusu alan yazın çerçevesinde yapılan bu çalışmada elde edilen bulguların tartışıldığı tartışma bölümüne, araştırma sonucunda elde edilen sonuç bölümüne ve bulgular neticesinde tez yazarı tarafından uygulanabilecek önerilerin yer aldığı öneriler bölümüne yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Bu bölümde araştırmanın çalışma grubunu oluşturan üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları ile kişiliklerinin karanlık yönleri arasındaki ilişkiye dair yapılan analizlerin sonuçları alan yazındaki bilgiler doğrultusunda tartışılmıştır.

5.1.1 Yaşam Pozisyonlarının Demografik Faktörlere Göre Anlamli Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Temel bir kavram şeklinde değerlendirildiğinde yaşam pozisyonları kavramı, Transaksiyonel Analize dayanan, bireylerin kendini ve çevresini nasıl algıladığını anlamaya çalışan bir iletişim ve psikoterapi kuramıdır.(Berne, 1962). Bu kurama göre bireylerin günlük yaşamlarında kullandığı yaşam pozisyonları, kendi ya da diğer bireylerin tutum ve davranışlarına yönelik algılarını veya bakış açılarını yansıtmaktadır. Birey özümsemiği ve günlük hayatında tercih ettiği yaşam pozisyonuna göre yaşamını planlarken, yaşadıklarıyla da benimsediği yaşam pozisyonunu sürekli olarak pekiştirmektedir (Stewart ve Joines, 2018). Yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının çeşitli demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının demografik faktörlere (cinsiyet, sınıf düzeyi, fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik düzey) göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Kadınların “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” puan ortalamalarının erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgudan hareketle kadınların kendilerine yönelik algılarının erkeklere göre daha olumsuz olduğu, erkeklerin ise kendilerine yönelik algılarının kadınlara göre daha olumlu olduğu yorumu yapılabilir.

Transaksiyonel Analiz kuramında “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu genel olarak sağlıklı ve önerilen bir yaşam pozisyonu alt boyutudur. Temel olarak bu pozisyonu benimseyen bireyler, problemlerini yapıcı başa çıkma stratejilerini kullanarak çözmekte ve yaşamdan beklentilerini gerçekleştirilebilir bir seviyede tutabilmektedir (Dixit ve Shukla, 2016). “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonunun ise sağlıklı bir yaşam pozisyonu olduğu bilinmektedir ve yalnızlık, reddedilme, sevilme gibi duyguları içinde bulundurmaktadır (Hay, 2015). Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının eğitim düzeyi arttıkça arttığı görülmüştür. Lisansüstü eğitim gören öğrencilerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının diğer sınıf düzeylerine göre daha yüksek olduğu; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının ise diğer sınıf düzeylerine göre daha düşük olduğu görülmüştür. Yani lisansüstü eğitim gören öğrencilerin kendilerine ve diğerlerine ilişkin algılarının diğer sınıf düzeylerine göre daha olumlu olduğu yorumu yapılabilir. Eğitim düzeyi arttıkça bireylerin kendilerine ve diğer bireylere yönelik algılarında olumlu yönde değişimlerin olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının en yüksek olduğu fakülte öğrencileri İlahiyat Fakültesi öğrencileriyken “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının en düşük olduğu fakülte öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri ve Hukuk Fakültesi öğrencileri olmuştur. Benzer şekilde “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının en düşük olduğu fakülte öğrencileri İlahiyat Fakültesi öğrencileri ve diğer fakülte öğrencileriyken “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamalarının en yüksek olduğu fakülte öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri ve Hukuk Fakültesi öğrencileri olmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin kendilerine ve diğerlerine ilişkin algılarının diğer fakülte öğrencilerine kıyasla daha olumsuz olduğu; İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin ise kendilerine ve diğerlerine ilişkin algılarının diğer fakülte öğrencilerine kıyasla daha olumlu olduğu yorumu yapılabilir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam

pozisyonu puan ortalamasının iki kardeşi olan bireylerde en fazlayken üç ve daha fazla kardeşi olan bireylerde en az olduğu görülmüştür. Bu bulgudan hareketle üç ve daha fazla sayıda kardeşi olan bireylerin kendilerine ve diğerlerine yönelik algılarının diğer gruplara (tek kardeş olanlar, bir kardeşi olanlar ve iki kardeşi olanlar) göre daha az olumsuz olduğu yorumu yapılabilir.

“Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonunun dışa yansıtımlı bir yaşam pozisyonu olduğu bilinmektedir (Akkoyun, 2011). Bu yaşam pozisyonuna sahip bireylerin genel özellikleri; “sürekli öğütler verme, diğer bireyleri yargılama, diğer bireyleri eleştirme, başka insanların yanlışlarına katlanamama, diğer bireyler üzerinde baskı kurmaya çalışma, zorbalığa başvurma vb.” olarak ifade edilmektedir (Weisner, 2004). Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanlarının sosyoekonomik durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sosyoekonomik düzey arttıkça “Ben OK-Sen OK” ve “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonları puan ortalamalarının da arttığı görülmüştür. Sosyoekonomik düzeyi yüksek bireylerin kendilerine yönelik olumlu bir algıya sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca sosyoekonomik düzey arttıkça “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonları puan ortalamalarının azaldığı görülmüştür. Sosyoekonomik düzeyi düşük bireylerin kendilerine yönelik olumsuz bir algıya sahip olduğu yorumu yapılabilir.

İlgili alan yazın incelendiğinde bu araştırmayı destekleyen araştırmaların olduğu görülmektedir. (Demircioğlu vd., 2019) tarafından yapılan çalışmada “Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonunun eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği görülmüştür. “Ben OK” yaşam pozisyonunun ise eğitim düzeyine göre üniversite mezunları lehine anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, üniversite mezunlarının kendilerine yönelik algılarının, ilkokul mezunlarına oranla daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Üniversite mezunları ve lisansüstü eğitim gören öğrencilerin “Sen OK” yaşam pozisyonu puanlarının diğer eğitim düzeylerine oranla daha yüksek olduğu da yine bu araştırmadan elde edilen sonuçlardandır.

Yaşam pozisyonları ile ilgili Eryalçın, Demirel ve Duyan (2014) tarafından yapılan bir araştırmada annelerin eğitim düzeyleri ile “Ben OK” yaşam pozisyonu ve kendini geliştirme durumu arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Yine aynı araştırmadan elde edilen bulgularda “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonunun, üniversite ya da lisansüstü

öğrenim mezunu babalar tarafından diğer babalara oranla daha sık kullanıldığı saptanmıştır. Ortaya çıkan sonuçların bu çalışmanın bulgularıyla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Yoldaş Örs ve Demircioğlu (2021) tarafından yapılan diğer bir araştırmada ailenin ekonomik durumu ile ilgili sonuçlarda ekonomik durumu düşük düzeyde olan ailelerin “Ben İyi Değilim-Sen İyisin” ve “Ben İyi Değilim-Sen İyi Değilsin” puanlarının, ekonomik durumu orta ve yüksek düzeyde olan ailelere göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgunun ışığında araştırmacılar, ekonomik durumu daha düşük düzeyde olan ailelerin kendilerine yönelik değerlendirmelerinin daha olumsuz olduğu, dolayısıyla da kendilerine yönelik olumsuz yaşam pozisyonlarını günlük yaşamlarında daha fazla tercih ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Yaşam pozisyonları kavramı ile ilgili hem yurt içi hem de yurt dışında yapılan çalışmaların kısıtlı ve sınırlı olmasından dolayı bu araştırmada çalışılan her değişkenle ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Buna rağmen yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlarla bu çalışmadan elde edilen bulguların paralellik gösterdiği göze çarpmaktadır.

5.1.2 Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Demografik Faktörlere Göre Anamlı Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Kişiliğin günlük hayatta olumsuz ve istenmeyen biçimlerde rastlanan karanlık yönleri, narsisizm, psikopati ve Makyavelizm'den oluşan karanlık üçlü kişilik özellikleri kavramı ile tanımlanmaktadır. Eşik altı narsizm; üst düzey pozisyon ya da statüye değer verme, gruba liderlik yapma isteği, kendi özelliklerini yüceltme ve başkalarını küçük görme olarak tanımlanır. Makyavelizm'de hedeflere ulaşabilmek için kendi olumsuz özelliklerini ve ahlaki olmayan davranışlarını gizleyerek diğer bireyleri manipüle etme önemlidir. Psikopati ise üst düzey dürtüsellik davranışı ve çok düşük düzeyde empati becerisi, duyarsız olmaya eğilim, kişiler arası ilişkileri değersiz bulma ve pişmanlık duymama ile karakterize edilen olumsuz bir kişilik özelliğidir (Set, 2020). Yapılan bu araştırmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının çeşitli demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşım farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının demografik faktörlere (cinsiyet, sınıf düzeyi, fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik düzey) göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Erkeklerin Makyavelizm, psikopati ve karanlık üçlü toplam puan ortalamalarının kadınlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu, narsizm puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Bu bulgudan hareketle erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerine yatkınlıklarının kadınlara göre daha fazla olduğu yorumu yapılabilir. Alan yazın incelendiğinde erkeklerin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının kadınlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu araştırmaların (Bourbonnais ve Durand, 2018; Lee ve Ashton, 2005) sıklıkta olduğu göze çarpmaktadır.

Bununla birlikte Özsoy ve diğerleri (2017) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre erkeklerin psikopati ve Makyavelizm puanlarının kadınlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun aksine narsizmde ise erkekler lehine anlamlı düzeyde bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar da Özsoy vd., (2017) tarafından yapılan araştırmada elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. Bu paralelliğin nedeni olarak yapılan her iki çalışmanın da çalışma grubunu üniversite öğrencilerinin oluşturması gösterilebilir. Filiz (2022) tarafından yapılan araştırmada sağlık çalışanlarında psikopati kişilik özelliğinin, kadın çalışanlara oranla erkek çalışanlarda daha fazla sergilendiğini görülmüştür. Bunun aksine Makyavelizm ve narsizm kişilik özelliklerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı da bulunmuştur. Hamedoğlu (2009) ve Kavak (2020) tarafından yapılan araştırmalarda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden her birinin kadınlara oranla erkeklerde daha yüksek düzeyde görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Atay (2009) ve Akıncı (2015) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarına göre cinsiyet değişkeni, karanlık üçlü kişilik özellikleri üzerinde herhangi bir değişikliğe neden olmamıştır. Karanlık Üçlü Ölçeğinin Makyavelizm ve psikopati özelliklerinde cinsiyet değişkeninin anlamlı düzeyde bir farklılaşmaya neden olması, Türk aile yapısı ve kültürünün özellikleriyle açıklanabilir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin psikopati boyutu puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sınıf düzeyi yükseldikçe psikopati puan ortalamalarının da düşme eğilimi gösterdiği görülmüştür. Buradan yola çıkarak eğitim düzeyi yükseldikçe psikopati özelliklerinin de düşme eğilimine girdiği ifade edilebilir. Eğitim düzeyinin yükselmesiyle birlikte etkili iletişim kurma, empati, insan

ilişkilerindeki olgunlaşma ve barışçıl iletişim kurma arayışının bu sonuçları açıklayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Makyavelizm, psikopati, narsizm ve karanlık üçlü toplam puan ortalamalarının en yüksek olduğu fakülte öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileriyken; Makyavelizm, psikopati, narsizm ve karanlık üçlü toplam puan ortalamalarının en düşük olduğu fakülte öğrencileri İlahiyat Fakültesi öğrencileri olmuştur. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin maneviyat alanında dersler görmelerinin bu durumun ortaya çıkmasında etkili olduğu yorumu yapılabilir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının sosyoekonomik düzeye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Psikopati, narsizm ve karanlık üçlü toplam puan ortalamalarının en fazla “düşük sosyoekonomik düzeyde” olduğu; Psikopati, narsizm ve karanlık üçlü toplam puan ortalamalarının en az “orta sosyoekonomik düzeyde” olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkarak sosyoekonomik düzeyi düşük olan bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının yüksek olduğu yorumu yapılabilir. Sosyoekonomik düzey düştükçe kaynaklara erişimin azalması, temel gereksinimlerin yeterince karşılanamaması, riskli davranışların artması gibi nedenlerden dolayı bu sonucun ortaya çıkmış olabileceği söylenebilir. Tozar (2019) tarafından yapılan araştırmada ekonomik geliri yüksek olan katılımcıların psikopati puanlarının ekonomik geliri düşük olan katılımcılara göre anlamlı bir şekilde daha yüksek çıktığı saptanmıştır. Bu çalışmada ise tersi yönde bir bulguya ulaşılmıştır. Bereczkei (2018) ise Makyavelizm kişilik özelliği ile ekonomik durum arasında pozitif ve negatif yönlü ilişkilerin var olduğu çalışmaların bulunduğunu ifade edilmiştir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Karanlık üçlü kavramı ile ilgili hem yurt içi hem de yurt dışında yapılan çalışmaların sınırlı olmasından dolayı bu araştırmada çalışılan sınıf düzeyi ve fakülte değişkenleriyle ilgili araştırmalara rastlanmamıştır. Buna rağmen yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlarla bu çalışmadan elde edilen bulguların paralellik gösterdiği görülmektedir.

5.1.3 Kindarlığın Demografik Faktörlere Göre Anlamlı Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Eğitim kurumlarında ortaya çıkan olumsuz davranışlardan biri olan kindarlık, sonucu ya da bedeli ne olursa olsun bir bireyin diğer bireylere zarar verme yönündeki kararlı ve ısrarlı tutumu olarak tanımlanmaktadır. Kindarlık kavramı, bir kişinin başka bir kişiyi incitmesi için bir nedene gereksinim duymadan istekli olması halidir (Yılmaz, 2019). Kindarlık, diğer kişilere karşı hissedilen gizli düşmanlık halidir. Kindarlık duygusu, bireyin kendisi ve çevresi için olumsuz durumların ortaya çıkmasına neden olabilir (Kıral ve Nayır, 2019). Bu çalışmada yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin kindarlık puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı, sınıf düzeyi, fakülte, kardeş sayısı ve sosyoekonomik düzeye göre ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kindarlık puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Kadınların kindarlık puan ortalamalarının erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde ise bu çalışmada elde edilen bulgunun tersi bulgulara rastlanmıştır. Marcus vd. (2014) ve Bracht ve Zylbersztejn (2018) tarafından Kindarlık Ölçeği kullanılarak yapılan araştırmalarda erkeklerin kindarlık eğiliminin kadınlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Yine Yılmaz (2019) tarafından Türkiye’de yapılan araştırmada da erkek katılımcıların kindarlık eğiliminin kadın katılımcılara oranla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Özkul vd. (2022) tarafından yapılan araştırmada erkek ve kadın öğretmenler arasında kindarlık özelliğine dair algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda erkek ve kadın öğretmenlerin okul yöneticilerinin yönetsel kindarlık davranışlarına ilişkin algılarının benzer olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada sınıf düzeyi ile kindarlık puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken Yılmaz (2019) tarafından yapılan araştırmada ortaöğrenim mezunlarının lisansüstü öğrenim gören katılımcılara göre daha kindar olma eğilimi gösterdikleri görülmüştür. Hem yurt içi hem de yurt dışı alan yazın incelendiğinde kindarlık konusunda yapılan araştırmaların sınırlı olmasından dolayı diğer demografik değişkenlerin karşılaştırılabileceği bulgulara rastlanmamıştır.

5.1.4 Bencilliğin Demografik Faktörlere Göre Anlamli Düzeyde Değişkenlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Bencillik; diğer bireyleri dikkate almadan ya da önemsemeden, bazen diğer bireyleri zarara uğratabilecek sonuçları görmezden gelerek yalnızca kendi istek ve ihtiyaçlarına odaklanarak davranışlarda bulunma ya da hareket etme olarak tanımlanabilir (Ronald, 2016). Bencil kişiler, sürekli ve devamlı; sadece bireysel kazanımlarını düşünür, kendi kazanımlarını diğer bireylerin çıkarlarından üstte tutar ve önemli bulur ve benzer biçimde o sınırdaki hareket ederler. Özetle bencillik, bir başkası pahasına kişisel çıkar arayışı olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2018). Bu çalışmada yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin bencillik puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı ve sosyoekonomik düzeye göre ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik ve bencillik toplam puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Uyumsal bencillik ve bencillik toplam puan ortalamaları en yüksek fakülte öğrencileri Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileriyken uyumsal bencillik ve bencillik toplam puan ortalamaları en düşük fakülte öğrencileri İlahiyat Fakültesi öğrencileri olmuştur. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin dini, ahlaki ve manevi alanda eğitim görmelerinin onların bencillik düzeyinde diğer fakülte öğrencilerine göre düşmeye neden olabileceği yorumu yapılabilir. Alan yazında bu çalışmanın bulgularına benzer çalışmalara rastlanmıştır. Şen (2016) tarafından yapılan araştırmada eğitim ile bencillik arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ekonomi bölümünde öğrenim gören öğrencilerden anket yoluyla bilgiler alınmış ve bu öğrencilerin diğer bölümlere kıyasla daha bencil olup olmadıklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Kullanılan ölçek yardımıyla araştırmaya katılan ve beş farklı fakültede öğrenim gören 435 üniversite öğrencisinden veriler toplanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, bencillik davranışı konusunda veri alınan bölümler arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaların olduğunu ispat etmiştir. Dikkat çekici olan bulgu, ekonomi bölümünde okumanın öğrencileri diğer bölümlere oranla daha bencil biri yapabildiğinin tespit edilmesidir. Diğer yandan, manevi ve ahlaki değerlere önem veren İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin ise diğer fakülte öğrencilerine göre daha merhametli olma eğilimi sergilediği tespit edilmiştir.

Çalışıcı Çelik (2020) tarafından yapılan araştırmaya göre; cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin bencillığe yönelik algıları, paylaşım ve zarar verme boyutlarında erkek öğretmenlere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterirken; okul yöneticilerinin cinsiyetlerine

göre bencillik algularında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bu durumda görev yaptıkları okullarda kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlerden daha fazla bencillik davranışı gözlemledikleri ifade edilebilir. Bu çalışmada ise bencillik ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemiştir.

5.1.5 Yaşam Pozisyonları ile Karanlık Üçlü, Kindarlık ve Bencillik Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

Yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları puanları ile karanlık üçlü, kindarlık ve bencillik puanları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Alan yazın incelendiğinde yaşam pozisyonları ile diğer değişkenleri (karanlık üçlü kişilik özellikleri, kindarlık ve bencillik) bir arada inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu değişkenleri bir arada inceleyen ilk araştırma olması bu araştırmanın önemini artırmaktadır ve bu çalışmanın konusuyla ilgili olarak bundan sonra yapılacak olan araştırmalara esin kaynağı olacağı temenni edilmektedir.

Üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özelliklerinin alt boyutu olan Makyavelizm ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında düşük düzeyde ve negatif bir ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki, “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunurken; “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu ile Makyavelizm arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca yapılan regresyon analizinde yaşam pozisyonlarının birlikte Makyavelizm puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 14’ünü açıkladığı görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin alt boyutu olan psikopati ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında düşük düzeyde ve negatif bir ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki, “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunurken; “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu ile psikopati arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca yapılan regresyon analizinde yaşam pozisyonlarının birlikte psikopati puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 14’ünü açıkladığı görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin alt boyutu olan narsizm ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken; “Ben OK-Sen OK Değilsin”, “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonları ile narsizm arasında düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca

yapılan regresyon analizinde yaşam pozisyonlarının birlikte narsizm puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 10'unu açıkladığı görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinde kindarlık ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında düşük düzeyde ve negatif bir ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki, “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunurken; “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu ile kindarlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca yapılan regresyon analizinde yaşam pozisyonlarının birlikte kindarlık puanlarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık yüzde 14'ünü açıkladığı görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinde bencilliğin alt boyutları olan uyumsal bencillik, egosantrik bencillik ve patolojik bencillik ile “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu arasında düşük düzeyde ve negatif bir ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki, “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu ile düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunurken; “Ben OK Değilim-Sen OK” yaşam pozisyonu ile uyumsal, egosantrik ve patolojik bencillik arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca yapılan regresyon analizinde yaşam pozisyonlarının birlikte sırasıyla; uyumsal bencilliğe ilişkin varyansın yaklaşık yüzde 12'sini, egosantrik bencilliğe ilişkin varyansın yaklaşık yüzde 10'unu ve patolojik bencilliğe ilişkin varyansın yaklaşık yüzde 13'ünü açıkladığı görülmüştür.

Genel olarak bakıldığında kendine ve diğerlerine yönelik algısı olumlu olan bireylerin (Ben OK-Sen OK) kişiliğin karanlık yönleriyle arasında negatif bir ilişki bulunmuştur yani kendine ve diğerlerine yönelik olumlu değerlendirmeleri olan bireylerin karanlık kişilik özelliklerinden (Makyavelizm, psikopati, narsizm, kindarlık ve bencillik) uzak oldukları yorumu yapılabilir. Fakat kendine ve diğerlerine yönelik algısı olumsuz olan bireylerin (Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin) kişiliğin karanlık yönleriyle arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur yani kendine ve diğerlerine yönelik olumsuz değerlendirmeleri olan bireylerin karanlık kişilik özelliklerine (Makyavelizm, psikopati, narsizm, kindarlık ve bencillik) daha yatkın oldukları yorumu yapılabilir.

5.2. Sonuç

1. Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir.

Kadınların bu yaşam pozisyonu puan ortalamaları erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

2. Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK”, “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonları sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Lisansüstü öğrencilerin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puan ortalamaları diğer sınıf düzeylerine göre anlamlı düzeyde daha yüksek; “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamaları ise diğer sınıf düzeylerine göre anlamlı düzeyde daha düşüktür.

3. Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonları öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK” yaşam pozisyonu puan ortalamaları diğer fakülte öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunurken Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamaları diğer fakültelere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

4. Üniversite öğrencilerinin “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. İki kardeşi olan öğrencilerin bu yaşam pozisyonundan aldıkları puan ortalamaları diğer gruplara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

5. Üniversite öğrencilerinin “Ben OK-Sen OK”, “Ben OK-Sen OK Değilsin”, “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonları sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Sosyoekonomik durumu yüksek olan öğrencilerin “Ben OK-Sen OK” ve “Ben OK-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamaları diğer sosyoekonomik düzeylere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunurken; sosyoekonomik durumu düşük olan öğrencilerin “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” yaşam pozisyonu puan ortalamaları diğer sosyoekonomik düzeylere göre anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur.

6. Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm, psikopati ve karanlık üçlü toplam puanları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Erkeklerin bu karanlık kişilik özellikleri puan ortalamaları kadınlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Narsizm puanları ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.

7. Üniversite öğrencilerinin psikopati puanları sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. 1. Sınıf öğrencilerinin psikopati puan ortalaması en yüksek bulunurken; lisansüstü öğrencilerin psikopati puan ortalaması en düşük bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm, narsizm ve karanlık üçlü toplam puanları sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
8. Üniversite öğrencilerinin Makyavelizm, psikopati, narsizm ve karanlık üçlü toplam puanları öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Karanlık üçlü kişilik özellikleri puan ortalamaları en yüksek fakülte öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileriyken; karanlık üçlü kişilik özellikleri puan ortalamaları en düşük fakülte öğrencileri İlahiyat Fakültesi öğrencileri olmuştur.
9. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri puanları kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
10. Üniversite öğrencilerinin psikopati, narsizm ve karanlık üçlü toplam puanları sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Düşük sosyoekonomik düzeye sahip öğrencilerin bu karanlık kişilik özellikleri puan ortalamaları diğer sosyoekonomik düzeylere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Makyavelizm puanları ise sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
11. Üniversite öğrencilerinin kindarlık puanları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Kadınların kindarlık puan ortalamaları erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.
12. Üniversite öğrencilerinin kindarlık puanları sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
13. Üniversite öğrencilerinin kindarlık puanları öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
15. Üniversite öğrencilerinin kindarlık puanları kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
16. Üniversite öğrencilerinin kindarlık puanları sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.

17. Üniversite öğrencilerinin bencillik ve bencilliğin alt boyutları (uyumsal, egosantrik ve patolojik) puanları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
18. Üniversite öğrencilerinin bencillik ve bencilliğin alt boyutları (uyumsal, egosantrik ve patolojik) puanları sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
19. Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik ve bencillik toplam puanları öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermiştir. Uyumsal bencillik ve bencillik toplam puanlarının en yüksek olduğu fakülte öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileriyken; uyumsal bencillik ve bencillik toplam puanlarının en düşük olduğu fakülte öğrencileri İlahiyat Fakültesi öğrencileri olmuştur. Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik ve patolojik bencillik puanları öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
20. Üniversite öğrencilerinin bencillik ve bencilliğin alt boyutları (uyumsal, egosantrik ve patolojik) puanları kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
21. Üniversite öğrencilerinin bencillik ve bencilliğin alt boyutları (uyumsal, egosantrik ve patolojik) puanları sosyoekonomik duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermemiştir.
22. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü alt boyutlarından Makyavelizm ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK” ile negatif yönde anlamlı ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.
23. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü alt boyutlarından psikopati ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK” ile negatif yönde anlamlı ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.
24. Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü alt boyutlarından narsizm ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK Değilsin”, “Ben OK Değilim-Sen OK” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.
25. Yaşam pozisyonları, karanlık üçlü kişilik özelliklerini (Makyavelizm, psikopati ve narsizm) anlamlı düzeyde yordamaktadır.

26. Üniversite öğrencilerinin kindarlık ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK” ile negatif yönde anlamlı ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.

27. Yaşam pozisyonları, kindarlığı anlamlı düzeyde yordamaktadır.

28. Üniversite öğrencilerinin uyumsal bencillik ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK” ile negatif yönde anlamlı ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.

29. Üniversite öğrencilerinin egosantrik bencillik ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK” ile negatif yönde anlamlı ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.

30. Üniversite öğrencilerinin patolojik bencillik ile yaşam pozisyonları alt boyutlarından “Ben OK-Sen OK” ile negatif yönde anlamlı ilişki, “Ben OK-Sen OK Değilsin” ve “Ben OK Değilim-Sen OK Değilsin” ile pozitif yönde anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır.

31. Yaşam pozisyonları, bencilliği ve alt boyutlarını (uyumsal, egosantrik ve patolojik bencillik) anlamlı düzeyde yordamaktadır.

5.3. Öneriler

1. Yaşam pozisyonları ile kişiliğin karanlık yönlerinin birlikte incelendiği çalışmalar alan yazında kısıtlıdır. Bu nedenle bu değişkenlerin bir arada incelendiği çalışmaların sayısı artırılabilir.

2. Bu çalışma Konya ilinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinden seçilen çalışma grubu ile sınırlıdır. Bu araştırmada incelenen değişkenler ile yapılacak sonraki araştırmalarda farklı özellikteki çalışma grupları ile çalışılabilir ve elde edilen bulgular bu çalışmanın sonuçları ile karşılaştırılabilir.

3. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak üniversite öğrencilerinin olumlu yaşam pozisyonlarını güçlendirmek ve kişiliğin karanlık yönlerini kontrol altında tutmalarını sağlamak için kapsamlı bir psikoeğitim programı geliştirilerek okul yoluyla öğrencilere uygulamalar yapılabilir.

4. Üniversite öğrencilerinin yaşam pozisyonları ve kişiliğın karanlık yönleriyle ilgili olan farkındalıklarını artırmak amacıyla üniversitelerde bulunan Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik birimleri tarafından öğrencilere seminerler düzenlenebilir.

5. Bu çalışma Türkiye’de öğrenim gören öğrencilere yönelik yapılmıştır. Farklı kültürlerde ve ülkelerdeki sonuçlara ulaşmak için o ülkelerdeki öğrencilerle de bu çalışmanın benzerleri yapılabilir.

6. Bu çalışmadaki ölçme araçları ile nicel veriler elde edilmiş ve analiz edilmiştir. Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak bu çalışma tekrar edilebilir.



KAYNAKLAR

- Aduğıt, Y. (2008). "İntikam: Adaletin estetiği". *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1, 11-33.
- Aghababaei, N., & Błachnio, A. (2015). Well-being and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 86, 365-368.
- Akbağ, M. & Kulaksızoğlu, A. (2018). Coping with stress among university students: an investigation in the context of transactional analysis ego states. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 53-78. doi: 10.26466/opus.476576
- Akkoyun, F. (2001). *Transaksiyonel analiz: Psikolojide işlemsel çözümlene yaklaşımı (2nd ed.)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Akkoyun, F. (2007). *Transaksiyonel analiz*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Akkoyun, F. (2011). *Psikolojide işlemsel çözümlene yaklaşımı: Ttransaksiyonel analiz (4. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Akıncı, İ. (2015). *The relationship between the types of narcissism and psychological well-being: the roles of emotions and difficulties in emotion regulation*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Alisinaoğlu, F. (1995). *Üniversite öğrencilerinin ben (ego) durumları ile ana-baba tutumlarını algılamalarını etkileyen bazı değişkenlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Allport, G. W. (1961). Pattern and growth in personality.
- Anne, M., & Boholst, F. A. (2021). Life positions and depression: The role of convictions. *Psychological Reports*, 124(3), 1015–1030. <https://doi.org/10.1177/0033294120928273>
- Arı, R. (2002). *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Aslan Akın, N. & Kartopu, S. (2021). Dindarlık eğiliminin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile ilişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20, 477-531.

- Aslan, H. (2022). Okul müdürlerinin kindarlık davranışlarının öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerine etkisi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 9(2), 751- 769. doi: 10.30900/kafkasegt.1108963
- Atasoy, F. S. & Çankaya, S. (2020). The relationship between young amateur footballers' ego states and accordance levels based on their positions in the team and their performance: Samsun province sample. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 22(1), 57-66. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsed/issue/53281/629134>
- Atay, S. (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 11(1), 181-196.
- Aydoğan, E. & Serbest, S. (2016). İş yerinde karanlık üçlü: bir kamu kuruluşunun iç denetim biriminde araştırma. *Sayıştay Dergisi*, (101), 97-121. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sayistay/issue/61557/919207>
- Ayten, A. (2013). Empati ve Din. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Ayverdi, İ. (2006). *Asırlar boyu tarihi seyri içinde misalli büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Bacanlı, H., İlhan, T. ve Aslan, S. (2009). Beş faktör kuramına dayalı bir kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 261-279.
- Barsukova, O., Mozgovaya, N., Kosikova, L., & Lomova, N. (2021). Altruism and selfishness of young ambitious people and sustainable consumption. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 273, p. 10045). EDP Sciences.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226.
- Bayrakçı, M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 198–210.
- Berezkei, T. (2018). *Machiavellianism: The psychology of manipulation*. London: Routledge.

- Berne, E. (1961). *Transactional analysis in psychotherapy a systematic individual and 50 social psychiatry*. New York: Grove Press.
- Berne E. (1962). Classification of positions. *Transactional Analysis Journal*, 1, 23.
- Berne, E. (1966). *Principles of group treatment*. New York: Oxford University Press.
- Bıçaksız, P. (2019). Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve sürücü davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Trafik ve Ulaşım Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 66-77. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tuad/issue/50009/605194>
- Boholst, F. A. (2002). A life position scale. *Transactional Analysis Journal*, 32, 28-32.
- Bonfá-Araujo, B., Lima-Costa, A. R., Hauck-Filho, N., & Jonason, P. K. (2022). Considering sadism in the shadow of the Dark Triad traits: A meta-analytic review of the Dark Tetrad. *Personality and Individual Differences*, 197, 111767.
- Booth LA, Manning DJ. (2006). Observations of radiographer communication: an exploratory study using transactional analysis. *Radiography*, 12(4), 276-82.
- Boozer, R. W., Forte, M., & Harris, J. R. (2004). Psychological type, Machiavellianism, and perceived self-efficacy at playing office politics. *Journal of Psychological Type*, 64, 1-9.
- Bourbonnais, K., & Durand, G. (2018). The incremental validity of the Triarchic model of psychopathy in replicating “The dark side of love and life satisfaction: Associations with intimate relationships, psychopathy and Machiavellianism”. *The Quantitative Methods for Psychology*, 14(3), 12-17.
- Bowlby, J. (1973). The place of separation and loss in psychopathology. *Attachment and Loss*, 2, 25-56.
- Bracht, J. & Zylbersztejn, A. (2018). Moral judgments, gender, and antisocial preferences: an experimental study. *Theory Decis*, 85(3-4), 389-406. <https://doi.org/10.1007/s11238-018-9668-6>
- Buluş M, Atan A. (2016). Öğretmen adaylarında ego durumlarının bağlanma tarzlarını yordama gücü. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 36-61.

- Burger, J. M. (2016). *Kişilik psikoloji biliminin insan doğasına dair söyledikleri* (çeviri: İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Carrascoa, J. A., Harrisonb, R., and Villena, M. (2018). Interdependent preferences and endogenous reciprocity. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 76, 68–75. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2018.08.002>
- Christie, R., & Geis, F. L. (1970). *Studies in Machiavellianism*. New York: Academic Press.
- Cloninger, S. (2013). *Theories of personality* (6th ed.). New York: Pearson.
- Cleckley, H. (1976). *The mask of sanity: An attempt to clarify some issues about the so-called psychopathic personality*. Georgia: Mosby.
- Corey, G. (2009). *Transactional analysis. Theory and practice of counseling and psychotherapy* (8th ed.). Retrieved from <http://www.acadiau.ca/>.
- Corey, G., & Ergene, T. (2008). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Çalışıcı Çelik, N. (2020). *Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin algılarına göre öğretmenlerin eğitim örgütlerinde bencillik düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Çalışıcı Çelik, N. & Kırıl, B. (2021). Teachers selfishness level in educational organization according to the perception of teachers and school administrators. *Kastamonu Eğitim Dergisi, Kastamonu Üniversitesinin 15. Yılı: Eğitim Bilimleri Özel Sayısı*, 52-67. doi: 10.24106/kefdergi.744874
- Çetin, F., Yeloğlu, H. O. ve Basım, H. N. (2015). Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: Bir kanonik ilişki analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(75), 81-92.
- Çifçi, G. & Özerk, H. (2018). Kabin ekibi üyelerinin mesleğin gerektirdiğini düşündükleri ego durumları ile kendilerinde algıladıkları ego durumlarının örtüşmesinin (Bağdaşımının) geleceğe yönelik umutsuzluk düzeyleri ile ilişkisi. *OPUS*

International Journal of Society Researches, 9(16), 879-907. doi: 10.26466/opus.492916

De Luca ML, Tosi MT. (2011). Social-cognitive transactional analysis: An introduction to Pio Scilligo's model of ego states. *Transactional Analysis Journal*, 41(3), 206-20.

Demircioğlu, H., Tercan, H., Serin, G., Yüksel, R., Gökbayrak, S., Gürevin, G., Ökten, Ö. ve İpek, Z. (2019). Ebeveynlerin yaşam pozisyonlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, Vol: 4, Issue: 8, pp. (65-77).

Dickman, S. J. (1990). Functional and dysfunctional impulsivity: Personality and cognitive correlates. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(1), 95- 102.

Dixit, V., & Shukla, A. (2016). The psychological life positions of youth in the context of nirbhaya incident. *Journal of Psychosocial Research*, 11(1), 33.

Durmuş, İ. (2019). Çalışanların bencillik davranışlarının motivasyonları üzerindeki etkisinde performanslarının aracı etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 853-866. doi: 10.29249/selcuksbmyd.589243

Ekizler, H. & Bolelli, M. (2020). Effects of dark triad on transformational, transactional and laissez-faire leadership styles. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(32), 4621-4648. doi: 10.26466/opus.780707

Ekşi, H., Ümmet, D. & Özoğlu, E. B. (2017). Üniversite öğrencilerinin ego durumları: stresli yaşantılara yönelik ebeveyn tepkileri, ailelerdeki koruyucu etkenler ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(37), 45-72. doi: 10.31795/baunsobed.645169

Ellis, H. (1898). Auto- eroticism: A psychological study. *Alienist and Neurologist*, 19, 260–299.

Erdoğan, B. (2018). *Karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip üniversite öğrencileriyle kendine zarar verme davranışı gösterenlerin saldırganlık ve risk alma davranışlarının karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü.

- Ernst Jr, F. H. (1971). The OK corral: The grid for get-on-with. *Transactional Analysis Journal*, 1(4), 33-42.
- Eryalçın, M., Demirel, S., ve Duyan, V. (2014). Bireyin çoklu doğası: denetimli serbestlik altındaki bireylerin yaşam pozisyonu üzerine bir değerlendirme. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 4(14).
- Ferris, G.R. ve King, T.R., (1996), Politics in human resources decision: A walk on the dark side. *IEEE Engineering Management Review*, 24, 52-59.
- Filiz, M. (2022). Türkiye’de sağlık çalışanlarının karanlık üçlü kişilik özelliklerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment*, 6(1), 1-11. doi: 10.52148/ehta.1079174
- Fine, M. J., & Poggio, J. P. (1977). Behavioral attributes of the life positions. *Transactional Analysis Journal*, 7(4), 350-356.
- Foster, J.D. ve Campbell, W.K. (2007), Are there such things as narcissists in social psychology? A taxometric analysis of the narcissistic personality inventory, *Personality and Individual Differences*, 43,1321-1332.
- Gökçen, G. (2009). *Alkol bağımlıları ve sosyal içicilerinin ego durumları, çocukluk kararları ve psikolojik uyum açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Gökmen, G., & Çakır, S. G. (2019). Eğitim fakültesi öğrencilerinin sosyal bağlılık, duyguları yönetme, yaşam pozisyonları, temas engelleri ve koşulsuz kendini kabul ile affetme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-7.
- Gonzalez, G., Ahl, R. E., Cordes, S., & McAuliffe, K. (2021). Children strategically conceal selfishness. *Child Development*.
- Guntrip, H. (1971). *Psychoanalytic Theory, Therapy and the Self*. London: Routledge.
- Hamedoğlu, M.A. (2009). *Örgütsel narsizim düzeyine ilişkin yönetici ve öğretmen algıları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Hare, R.D. ve Neumann, C.S. (2009), Psychopathy: Assessment and forensic implications, *Canadian Journal of Psychiatry*, 54, 791-802.
- Harris, T. A. (2012). *I'm OK, you're OK*. New York: Random House.
- Harris, T. A. (2014). *Ben OK'im-Sen OK'sin*. Şahin M (Trans.). İstanbul: Okuyan Us Yayıncılık.
- Hay, J. (2015). *Eğitmenler için transaksyonel analiz (2. Baskı)*. (M. Şahin, Çev.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1990). Love and work: An attachment-theoretical perspective. *Journal of Personality and social Psychology*, 59(2), 270.
- İşgör, Y. İ., Kaygusuz, C., & Özpolat, A. R. (2012). Life positions scale language equivalence, reliability and validity analysis. *Social and Behavioral Sciences*, 47, 284-291.
- İzci, Ç. (2022). Duygusal zeka ile hizmet oryantasyonluluk arasındaki ilişkide transaksyonel analiz ego durumlarının düzenleyici rolü. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 79-96. doi: 10.52791/aksarayiibd.1066615
- Jacobs, J. L. (1997). Freud as Other: Anti-Semitism and the development of psychoanalysis. In: Religion, Society, and Psychoanalysis, Edited by: Jacobs, J. L. and Capps, D. Boulder, CO: Westview.
- Jakobwitz, S., & Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences*, 40(2), 331-339.
- Jonason, P.K., & Webster, G.D. (2010). The Dirty Dozen: A concise measure of the Dark Triad. *Psychological Assessment*, 22, 420-432.
- Jones, D. L., & Figueredo, A. J. (2013). The core of darkness: Uncovering the heart of the Dark Triad. *European Journal of Personality*, 27, 521-531.

- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2009). Machiavellianism. In M. R. Leary, & R. H. Hoyle (Eds.). *Handbook of individual differences in social behaviour* (pp. 93-108). New York: Guilford Press.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2010). Differentiating the dark triad within the interpersonal circumplex. In Horowitz, L. M., & Strack, S. (Eds.), *Handbook of Interpersonal Psychology* (pp. 249-268). New Jersey: Wiley & Sons.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51, 679–682.
- Jones, D.N. ve Paulhus, D.L. (2014), Introducing the short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits, *Assesment*, 21(1), 28-41.
- Kahraman, G., Uğurluoğlu, Ö., Özer, Ö., & Avcı, K. (2016). Hemşirelerin karanlık kişilik özelliklerinin sosyo demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Celal Bayar University Journal of Social Sciences/Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3).
- Karaaslan, N. & Gizir, C. A. (2021). Üniversite öğrencilerinde ilişkisel saldırganlık: karanlık üçlü kişilik özelliklerinin rolü. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 54 (2), 361-389. doi: 10.30964/auebfd.683683
- Karababa, A. (2019) Life positions as predictor of life satisfaction among university students. *Bolu Abant Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 530539.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Dağıtım.
- Kavak, O. (2020). *Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin örgütsel siyaset ve kariyer planlamaya etkisinde örgütsel aidiyetin aracı rolü* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Kayalar, M. (2002). Transaksiyonel analizin etkili takım oluşturmada kullanılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 265-275.

- Keçeci, A. (2007). Hemşirelik eğitiminde iletişime yeni bir yaklaşım transaksiyonel analiz. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 2(4), 1-12.
- Keçeci A, Taşocak G. (2009). Nurse faculty members' ego states: Transactional analysis approach. *Nurse Education Today*, 29(7), 746-52.
- Keler, H. (2008). *Liseli ergenlerin transaksiyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kernberg, O. F. (1970). Factors in the psychoanalytic treatment of narcissistic personalities. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 18(1), 51- 85.
- Kıral, B. ve Nayır, F. (2019). Akademisyen görüşlerine göre akademiye kin tutma. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(3), 290–302. doi:10.2399/yod.18.046
- Lee, J. Y. (2012). The effect of ego states and life positions on empathy in nursing students. *Korean Journal of Stress Research*, 20(2), 113-122.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2005). Psychopathy, Machiavellianism, and Narcissism in the Five-Factor Model and the HEXACO model of personality structure. *Personality and Individual Differences*, 38, 1571-1582.
- Levy, K. N., Ellison, W. D., & Reynoso, J. S. (2011). A historical review of narcissism and narcissistic personality. In Campbell, W. K., & Miller, J. D. (Eds.) *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder*. (pp. 3-13). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Levenson, M.R., Kiehl, K.A. ve Fitzpatrick, C.M. (1995). Assessing psychopathic attributes in a noninstitutionalized population. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68,151-158.
- Little R. (2006). Ego state relational units and resistance to change. *Transactional Analysis Journal*, 36(1), 7-19.
- Locke, E. A. (1988). The virtue of selfishness. *American Psychologist*, 43(6), 481. <http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.43.6.481.a>

- Marcus, D. K., Zeigler-Hill, V., Mercer, S. H., & Norris, A. L. (2014). The psychology of spite and the measurement of spitefulness. *Psychological assessment*, 26(2), 563.
- McCrae, R. R., Costa, P. T., & Busch, C. M. (1986). Evaluating comprehensiveness in personality systems: The California Q-Set and the five-factor model. *Journal of Personality*, 54(2), 430–446.
- Mensen, C. (2022). Relational aggression in college students: Associations with emotion regulation, sleep, social anxiety and psychopathy.
- Miller, J. D. & Campbell, W.K. (2008), Comparing clinical and social-personality conceptualizations of narcissism. *Journal of Personality*, 76(3), 449-476.
- Miller, J. D. & Maples, J. (2011). Trait personality models of narcissistic personality disorder, grandiose narcissism, and vulnerable narcissism. In Campbell, W. K., & Miller, J. D. (Eds.) *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder* (pp. 71-88). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Morf, C.C. ve Rhodewalt, F. (2001), Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12, 177-196.
- Moyer, K. H., McEvoy, J. P., Mabe, P. A., Buchanan, E., Venkatesan, A., & Buckley, P. F. (2017). *Prioritizing harm*. *Journal of Personality Assessment*, 99(1), 78-82.
- Müezzın, E. E., & Okray, Z. (2021). Karanlık üçlü'nün insan cinselliği üzerine etkileri. *Psiikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(4), 763-778.
- O'Boyle, E. H., Forsyth, D., Banks, G. C., Story, P. A. ve White, C. D. (2015). A metaanalytic test of redundancy and relative importance of the Dark Triad and FiveFactor Model of Personality. *Journal of Personality*, 83(6), 644-664.
- Ömür, E. ve Esgin, A. (2021). Transaksiyonel analiz ego durumları açısından evlilik uyumu/doyumunun incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 11-24. Doi: 10.48066/kusob.878161
- Önal, N. E. (2018). Burjuvazinin “insan bencildir” eleştirisine doğru. *Madde, Diyalektik ve Toplum*, (3), 212-225.

- Özkul, R., Doğan, Ü., Abdurrezzak, S., & Yıldızbaş, Y. V. (2022). Öğretmenlerin yönetsel kindarlık algıları ve örgütsel yabancılaşmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Buca Faculty of Education Journal*, 54, 1095–1111.
- Özpolat, A. R., İşgör, İ. Y., & Akbaba, S. (2013). Analysis of the relation between university students' life positions and their positive-negative affectivity. *Journal of Studies in Social Sciences*, 5(1).
- Özpolat, A., Kaygusuz, C., & Duyan, V. (2015). Ego durumları ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. [Psychometric features of ego states scale]. *Turkish Journal of Family Medicine & Primary Care*, 9(4), 150-157, do: 10.5455/tjfm.186239
- Özsoy, E. & Ardiç, K. (2017). Karanlık Üçlü'nün (narsisizm, Makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi*, 24(2), 391- 406.
- Özsoy, E. & Ardiç, K. (2020). Çalışanların karanlık kişilik özelliklerinin tükenmişliğe etkisinde genel öz-yeterliliğin düzenleyici rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 144-154. doi: 10.33206/mjss.509429
- Özsoy, E., Rauthmann, J.F., Jonason, P.K., & Ardiç, K. (2017). Reliability and validity of the Turkish versions of Dark Triad Dirty Dozen (DTDD-T), Short Dark Triad (SD3-T), and Single Item Narcissism Scale (SINS-T). *Personality and Individual Differences*, 117, 11-14. doi: 10.1016/j.paid.2017.05.019
- Paulhus, D. L. ve Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556-563.
- Peterson, R. D., & Palmer, C. L. (2022). The dark triad and nascent political ambition. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 32(2), 275-296.
- Philipowski, R. (2016). Spiteful behavior can make everybody better off. *Evolutionary and Institutional Economics Review*, 13(1), 113-116. <https://doi.org/10.1007/s40844-016-0035-4>
- Raine, A. ve Uh, S. (2018) The Selfishness Questionnaire: Egocentric, adaptive, and pathological forms of selfishness. *Journal of Personality Assessment, Erken Görünüm*, 1-11. DOI:10.1080/00223891.2018.1455692

- Rauthmann, J. F. ve Kolar, G. P. (2012). How “dark” are the Dark Triad traits? Examining the perceived darkness of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Personality and Individual Differences*, 53(7), 884-889.
- Rodgers, C., & Dahling, J. J. (2018). Self-regulatory correlates of spitefulness. *Personality and Individual Differences*, 123, 257-259.
- Rogier, G., Marzo, A., & Velotti, P. (2019). Aggression among offenders: The complex interplay by grandiose narcissism, spitefulness, and impulsivity. *Criminal Justice and Behavior*, 46(10), 1475-1492.
- Rogier, G., Roberti, A., Garofalo, C. ve Velotti, P. (2021). Şiddet içeren suçlularda kin soruşturması: Karanlık üçlü ve duygu düzenleme bozukluğu ile ilişkiler. *Kişilik ve Ruh Sağlığı*, 15 (2), 89-99.
- Ronald, D. (2016). Reflections on selfishness and self-interest. *Journal of Financial Service Professionals*. 70(3), 26-29.
- Satıcı, S. A., Kayış, A. R., Yılmaz, M. F. & Eraslan-Çapan, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özellikleri ile dürtüsellik ve heyecan arama davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 9(54), 857-881. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/48897/623290>
- Set, Z. (2020). Sosyal kötücül kişilikler: karanlık üçlü. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(3), 318-329.
- Sevim, S. (1996). *Transaksiyonel analize dayalı bir eğitim programının evli çiftlerin ego durumları ve evlilik yaşamlarına ilişkin bazı değerlere etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Sherry, S.B., Hewitt, P.L, Besser, A., Flett, G.L, ve Klein, C. (2006), Machiavellianism, trait perfectionism and perfectionistic self-presentation. *Personality and Individual Differences*, 40(4), 829-839.
- Solomon C. (2003). Transactional analysis theory: The basics. *Transactional Analysis Journal*, 33(1):15-22.

- Sparavec, A., March, E., & Grieve, R. (2022). The dark triad, empathy, and motives to use social media. *Personality and Individual Differences, 194*, 111647.
- Steiner, C. (1990). *Scripts people live: Transactional analysis of life scripts*. New York: Grove Press.
- Stewart, I., & Joines, V. (2018). *Günümüzde TA: Transaksiyonel analiz'e yeni bir giriş* (F. Akkoyun, Çev. Ed.). Ankara: Eksi Kitaplar.
- Şen, A. (2016). Eğitim ile bencillik arasındaki ilişki: Dumlupınar Üniversitesi örneği.
- Tabacknick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tang, W. Y., Reer, F., & Quandt, T. (2022). The interplay of the Dark Triad and social media use motives to social media disorder. *Personality and Individual Differences, 187*, 111402.
- Tatar, A. (2016). Beş faktör kişilik ölçeğinin kısa formunun geliştirilmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry, 17*(1), 14-23.
- TDK (2021). *Kin*. 17 Kasım 2021 tarihinde <www.tdk.gov.tr> adresinden erişildi.
- Thomas, A. & Harris, M.D. (2013). *Ben ok' im- sen ok' sin (2. Baskı)* (M. Şahin, Çev). İstanbul: Okuyan Us Yayınevi.
- Toplu-Yaşlıoğlu, D. ve Atılgan, Ö. (2018). Karanlık üçlü ölçeği: Türkçeye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(3), 725-739.
- Tozar, M. Z. (2019). *Karanlık üçlü kişilik özelliklerine göre üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tudor K. (2018). The neopsyche: The integrating adult ego state. *Co-Creative Transactional Analysis, 29-67*.
- Turhal, E., Kalyoncu, N. & Keçeci, A. (2018). Çalgı derslerindeki öğretmen–öğrenci iletişimde “transaksiyonel analiz ego durumları”. *Sanat ve Tasarım Dergisi, 8*(2), 42-65. doi: 10.20488/sanattasarim.529225

- Rogier, G., & Garofalo, C. (2017). The role of spitefulness in personality disorders: Toward a better comprehension of the cluster B. *European Psychiatry, 41*(S1), S591-S591.
- Volmer, J., Koch, I. K., & Göritz, A. S. (2016). The bright and dark sides of leaders' dark triad traits: Effects on subordinates' career success and well-being. *Personality and Individual Differences, 101*, 413-418.
- Vrabel, J. K., Zeigler-Hill, V., & Shango, R. G. (2017). Spitefulness and humor styles. *Personality and Individual Differences, 105*, 238-243.
- Wiesner, V. (2004). An examination of the relationships between affective traits and existential life positions. University of North Texas.
- Williams KB, Williams JE. (1980). The assessment of transactional analysis ego states via the adjective checklist. *Journal of Personality Assessment, 44*(2), 120-9.
- Wobker, I. (2015). The Price of Envy—An Experimental Investigation of Spiteful Behavior. *Manage. Decis. Econ., 36*(5), 326–335. <https://doi.org/10.1002/mde.2672>
- Wright, E. (2003). *Psychoanalytic Criticism: Theory in Practice* (Transferred to Digital Printing 2005). by Routledge, ISBN 0-415-29143-7, New York NY 10016.
- Yazgan-İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2013). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yelpaze, İ. & Ceyhan, E. (2015). Facebook kullanıcılarının kişilik özellikleri ile facebook kullanım örüntülerinin ilişkisi: Bir gözden geçirme çalışması. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 5*(2), 24-53. doi: 10.18039/ajesi.95186
- Yılmaz, H. (2018). Bencillik ölçeği: bencilliğin uyumsal, egosantrik ve patolojik biçimlerinin ölçülmesi. *Akademik Sosyal araştırmalar Dergisi, 6*(74), 45-57.
- Yılmaz, H. (2019). Kindarlık ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması ve kindarlığın demografik faktörlerle ilişkisi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 10*(1), 50-66.
- Yılmaz, H. (2020). Empati ile narsizim arasındaki ilişkide bencilliğin aracı rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 48*, 37-60. doi: 10.9779/pauefd.526742

- Yılmaz, T. , Karagöz, Ş. , Uzunbacak, H. H. & Akçakanat, T. (2021). Karanlık üçlü kişilik özellikleri, psikolojik ayrıcalık, göreceli yoksunluk ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkiler üzerine bir araştırma. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(86), 597-622. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71569/1151754>
- Yoldaş Örs, C. & Demircioğlu, H. (2021). Okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerin yaşam pozisyonlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Özel Eğitim ve Rehberlik Dergisi*, 1(1), 160-194. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ozelegitimrehberlikdergisi/issue/65815/1031688>
- Yücel, E. (2020). Kişiliğin karanlık üçlüsü: turizm sektöründe demografik değişkenler açısından bir inceleme. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 17(1), 71-86. doi: 10.24010/soid.639924
- Zeigler-Hill, V., & Noser, A. E. (2018). Characterizing spitefulness in terms of the DSM-5 model of pathological personality traits. *Current Psychology*, 37(1), 14- 20.
- Zeigler-Hill, V., Noser, A. E., Roof, C., Vonk, J., & Marcus, D. K. (2015). Spitefulness and moral values. *Personality and Individual Differences*, 77, 86-90.
- Zengin E. (2019). Transaksiyonel analiz ego durumlarının iletişime etkisi bağlamında “ters yüz” filminin analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 30-51.
- Zengin, Y. (2019). Karanlık liderliğin örgütsel seslilik ve iş tatmini üzerindeki etkisi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 310-337. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kauibf/issue/45479/53160>

EKLER

EK-1 Yaşam Pozisyonları Ölçeği

	Sevgili arkadaşlar size uygulanan bu ölçek formunun doğru veya yanlış cevabı yoktur. Her maddeyi okuduktan sonra sizi tam olarak tanımlayan maddeye “5” puan vererek, sizi hiç tanımlamayan maddeye “1” puan vererek puanlayınız.	Hiçbir zaman	Bazen	Ara sıra	Genellikle	Her zaman
1	Kendimi severim.	1	2	3	4	5
2	Kendimle gurur duyarım.	1	2	3	4	5
3	Diğer insanları kolayca takdir ederim.	1	2	3	4	5
4	Diğerleri genel olarak iyidir.	1	2	3	4	5
5	Kendimi iyi hissetmem.	1	2	3	4	5
6	Rüyalarım(hedef) ulaşamayacağımı hissediyorum.	1	2	3	4	5
7	Keşke bazı insanlar ölse.	1	2	3	4	5
8	Diğer insanlar beni sinirlendirir.	1	2	3	4	5
9	Kendimi güvende hissederim.	1	2	3	4	5
10	Olumlu kişisel özelliklerimin farkındayım.	1	2	3	4	5
11	Çoğu insan güvenilirdir.	1	2	3	4	5
12	İnsanlar iyi işler yapabilir.	1	2	3	4	5
13	Kendimi çaresiz hissederim.	1	2	3	4	5
14	Keşke bu dünyada doğmasaydım.	1	2	3	4	5
15	İnsanlara güvenmem.	1	2	3	4	5
16	Diğer insanların hatalarına tahammül edemem.	1	2	3	4	5
17	Ben aslında iyi olduğuma inanıyorum.	1	2	3	4	5
18	Diğer insanlarla tanışmaya can atarım.	1	2	3	4	5
19	Başkalarının beni sevmediğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
20	Diğer insanların düşüncelerine şüpheyle yaklaşırım.	1	2	3	4	5

EK-2 Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği (Dirty Dozen)

	Değerli Katılımcı, lütfen aşağıdaki ifadelerin her birini okuyunuz ve her bir ifadenin sizi ne kadar iyi betimlediğini aşağıdaki ölçeği kullanarak derecelendiriniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	İstediğimi elde etmek için başkalarını manipüle etmeye eğilimliyim.	1	2	3	4	5
2	İstediğimi elde etmek için hileye başvurmuşluğum ya da yalan söylemişliğim vardır.	1	2	3	4	5
3	İstediğimi elde etmek için pohpohlamaya başvururum.	1	2	3	4	5
4	Kendi çıkarım için başkalarını kullanmaya eğilimliyim.	1	2	3	4	5
5	Pişmanlık duymamaya eğilimliyim.	1	2	3	4	5
6	Davranışlarımın ahlaki boyutunu umursamamaya eğilimliyim.	1	2	3	4	5
7	Duyarsız ya da duygusuz olmaya eğilimliyim.	1	2	3	4	5
8	Alaycı davranmaya eğilimliyim.	1	2	3	4	5
9	Başkalarının bana hayranlık duymasını istemeye eğilimliyim.	1	2	3	4	5
10	Başkalarının beni dikkate almasını istemeye eğilimliyim.	1	2	3	4	5
11	Prestij ya da statü arayışında olmaya eğilimliyim.	1	2	3	4	5
12	Başkalarından özel iyilikler beklemeye eğilimliyim.	1	2	3	4	5

EK-3 Kindarlık Ölçeği

	Değerli Katılımcı, lütfen aşağıdaki ifadelerin her birini okuyunuz ve her bir ifadenin sizi ne kadar iyi betimlediğini aşağıdaki ölçeği kullanarak derecelendiriniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Eğer komşum çok yüksek sesli müzik dinlediğimden şikayet ederse, ceza alacağını bile bile sırf onu sınırlendirmek için müziğin sesini daha da çok açabilirim.	1	2	3	4	5
2	Fırsatım olsa, hoşlanmadığım bir sınıf arkadaşımın final sınavından kaldığını görmek için memnuniyetle cüzi bir miktar para öderim.	1	2	3	4	5
3	Hak eden birini cezalandırabilmek için biraz zarar görmeye razı olduğum zamanlar olmuştur.	1	2	3	4	5
4	Bir derste başkaları benden daha fazla not alacağına, kimsenin fazladan not almamasını tercih ederim	1	2	3	4	5
5	Eğer bir yetkilinin seçilmesine karşıysam, başarısızlığı topluluğuma zarar verecek olsa bile onun başarısız olduğunu görmek beni memnun eder.	1	2	3	4	5
6	Eğer hoşlanmadığım kişi iki yumruk yiyecekse, memnuniyetle bir yumruk yerim.	1	2	3	4	5
7	Eğer hoşlanmadığım kişiler daha fazla para ödeyecekse, bazı ürün veya hizmetler için memnuniyetle daha fazla para öderim.	1	2	3	4	5
8	Eğer bir sınıfta sınavı bitirmeyen son öğrencilerden biri olsam ve gözetmenin sabırsızlandığını fark etsem, sırf onu sınırlendirmek için son dakikaya kadar beklerim.	1	2	3	4	5
9	Eğer komşum ön bahçemin görüntüsünden memnun değilse, sırf onu kızdırmak için bahçeyi daha da kötü hâle getirmek isterim.	1	2	3	4	5
10	Eğer hoşlanmadığım iş arkadaşlarımdan biri de fazladan iş yapacaksa, sırf o fazla çalışsın diye fazladan iş alırım.	1	2	3	4	5
11	Eğer başarısızlıkları bana bir şekilde zarar verecekse bile bir yanım hoşlanmadığım kişilerin başarısız olduğunu görmekten keyif alır.	1	2	3	4	5
12	Bir markette kasada ödeme yapmak için sıradayken arkamdaki kişinin acelesi olduğunu anladıysam, bazen ağırdan alırım ve bilerek ödemeyi geciktiririm.	1	2	3	4	5

EK-4 Bencillik Ölçeği

	Değerli Katılımcı, lütfen aşağıdaki ifadelerin her birini okuyunuz ve her bir ifadenin sizi ne kadar iyi betimlediğini aşağıdaki ölçeği kullanarak derecelendiriniz.	Onaylamıyorum	Kararsızım	Onaylıyorum
1	Kendime ve başkalarına yardım edecekse “beyaz yalanlar” söylemekle ilgili problemim olmaz.	1	2	3
2	Genel anlamda toplum için en iyisinin ne olduğuyla çok da ilgilenmem.	1	2	3
3	Arkadaşlarımı, avantaj kazanmak için zaman zaman manipüle ederim.	1	2	3
4	En çok umursadığım kişiler kendim ve bana yardımı dokunabilecek arkadaşlarımdır.	1	2	3
5	Hedeflerime ulaşmam söz konusu olduğunda başkalarını dikkate almam.	1	2	3
6	Yapmak istediğim şey, başkalarını zarara uğratabilirse de yaparım.	1	2	3
7	Her zaman dürüst olmak gerekmez. Çünkü bazen dürüstlük zarar getirir.	1	2	3
8	Yardım etme konusunda kendimle başkaları arasında tercih yapmam gerekse kendime yardım etmeyi tercih ederim.	1	2	3
9	Başkalarından çıkar sağlamak hoş değildir ancak bazen sadece bunu yapman gereken zamanlar vardır.	1	2	3
10	Bir çocuğun ihtiyacı olan bir cankurtaranda sadece bir boş yer kalmış olsa, bunu kendim ve ailem için alırdım.	1	2	3
11	Hayatta genellikle almak vermektense daha önemlidir.	1	2	3
12	Başkaları için bir şeye mal olsa bile ödül almak hoşuma gider.	1	2	3
13	Paramı ihtiyacı olan arkadaşlarıma vermektense zor günler için biriktirmeyi tercih ederim.	1	2	3
14	Gerçekten öldürülmekle öldürmek arasında bir seçim yapmak zorunda kalsam, öldürürdüm.	1	2	3
15	Bazen kendi iyiliğim, hatta onların da iyiliği için başkalarına yalan söylerim.	1	2	3
16	Kendimin ve ailemin çıkarları söz konusu olduğunda kuralları çiğnerim.	1	2	3
17	Samimi olmak gerekirse, genel olarak bakıldığında, ben oldukça bencil bir insanım.	1	2	3
18	Genellikle ilerde bana yardımı dokunabilecek insanlara yardım ederim.	1	2	3

EK-5 Kişisel Bilgi Formu

Değerli arkadaşlar, cevaplayacağınız ölçekler üniversite öğrencilerinin kendilerini ve diğerlerini değerlendirme biçimleri ile bazı kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Sizden kimliğinizi belli eden herhangi bir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız bu çalışma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacak ve paylaşılmayacaktır. Çalışmanın güvenilirliği açısından içten cevap vermeniz son derece önemlidir. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Hüseyin KÖK – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Yüksek Lisans Öğrencisi
Prof. Dr. Hasan YILMAZ – Tez Danışmanı

Cinsiyet	Erkek () Kadın()
Sınıf Düzeyi	1 () 2 () 3() 4() Lisansüstü()
Fakülte	
Kardeş Sayısı (kendiniz hariç)	Tek çocuk () Bir kardeş () İki kardeş () Üç ve daha fazla kardeş ()
Sosyoekonomik Durum	Düşük () Orta () Yüksek ()